

Elmo Koivunen

VIRTUAALIVALUUTTOJEN VEROTUS

Sijoitustoiminnan harjoittaminen luonnollisena
henkilönä vai yrityksen kautta?

TIIVISTELMÄ

Elmo Koivunen: Virtuaalivaluuttojen verotus: Sijoitustoiminnan harjoittaminen luonnollisena henkilönä vai yrityksen kautta?

Pro Gradu-tutkielma

Tampereen yliopisto

Kauppätieteet, Vero-oikeus

6/2023

Tässä tutkielmassa on tarkasteltu sitä, kuinka virtuaalivaluuttoja verotetaan luonnollisen henkilön verotuksessa ja verrattu tätä verokohtelua siihen tilanteeseen, että sijoitustoimintaa olisi tehty yrityksen kautta. Tutkielmassa esitellään laajalti eri virtuaalivaluuttoihin liittyviä verotuksellisia tilanteita, sekä kuinka näiden suhteen verotuksen osalta voitaisiin menetellä erityisesti verotuksen realisoitumisen kanssa. Tutkielmassa käytetään pääosin oikeusdogmaattista metodologiaa ja siinä käsitellään tämän lisäksi runsaasti erilaisia käytännön esimerkkejä liittyen virtuaalivaluuttojen verotuksen tulkinnanvaraisiin asioihin ja pyritään tarjoamaan niihin mahdollisia tulkintoja tai näkemyksiä.

Virtuaalivaluuttojen verotuksen osalta suurin yksittäinen kysymys liittyy siihen, realisoiko jokin toimenpide verotuksen vai ei. Lisäksi tulon kertymiseen ja ansio- ja pääomatulon jaotteluun kiinnitetään huomiota. Käytännössä katsoen verotuksen realisoituminen voi tulla kyseeseen esimerkiksi tienatessa erilaisia tuottoja virtuaalivaluuttojen tallettamisella erilaisiin tileihin tai virtuaalivaluutan muuttuessa uudeksi virtuaalivaluutaksi. Cleimaamisen osalta perehdytään tulon tosiasiallisen syntyhetken määrittelyyn, sekä otetaan kantaa siihen, voiko virtuaalivaluuttoja cleimata sijoittajan toimesta millä aikajänteellä ilman, että voitaisiin syyllistyä veronkiertoon. Tutkielmassa arvioidaan myös ansio- ja pääomatuloina verotettavien virtuaalivaluuttoista saatavien tulojen eroavaisuuksia ja arvioidaan karkeasti joidenkin erikoisempien virtuaalivaluuttojen tai niitä muistuttavien mahdollista arvonlisäverokohtelua.

Tutkielmassa todettiin lopulta, että arvioitaessa sijoitustoiminnan kannattavuutta verotusnäkökulmasta arvioiden, ei voida antaa suoria onko sijoittaminen kannattavampaa luonnollisena henkilönä tai yrityksen kautta. Siihen, kuinka sijoitustoiminta tulisi järjestää verotuksen kannalta, vaikuttavat lukuisat eri tekijät, kuten hakijan sijoitusvarallisuuden määrä, sekä mihin varoja sijoitetaan. Tutkielmassa todettiin, että voi olla järkevää sijoittaa yrityksen kautta, koska se mahdollistaa laajemman verosuunnittelumahdollisuuden, sekä laajemman tappioiden vähentämisen esimerkiksi epäkuranttiusvähennyksen kautta arvonsa menettäneiden virtuaalivaluuttojen osalta, joita ei ole enää mahdollista luovuttaa. Kuitenkin hankintameno-olettaman käytön mahdollisuus luonnollisen henkilön verotuksessa on sellainen asia, että verotuksen näkökulmasta, suurten arvonnousujen osalta voi olla kannattavaa harjoittaa sijoitustoimintaa luonnollisena henkilönä sen sijaan, että toimintaa harjoitetaan yrityksen kautta.

Loppusanoina sanottakoon, että sijoitustoimintaa voi harjoittaa monella eri tavalla ja sijoittaminen virtuaalivaluuttoihin sisältää verotuksenkin osalta paljon asioita, joiden verotuksellisia vaikutuksia voi olla vaikeaa ennakoita. Sijoittajan onkin syytä antaa verotukseen liittyvät asiat siihen perehtyneen asiantuntijan hoidettavaksi, jotta veroriskin minimoiminen olisi mahdollista. Sijoitustoimintaan liittyy useasti monenlaisia verotuksellisia riskejä, ja näiden huomioiminen ja pitkän aikavälin suunnittelu tulee aina katsoa tapauskohtaisesti sijoitustoimintaa harjoittavan luonnollisen henkilön elämäntilanteeseen parhaiten sopivaksi optimaalisen tilanteen saavuttamiseksi, verotuksellisesti.

Avainsanat: Virtuaalivaluutat, luovutusvoitto, verotus, sijoitustoiminta

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

LÄHDELUETTELO.....	V
OIKEUSTAPAUKSET.....	VI
LYHENTEET.....	VII
1 JOHDANTO.....	1
1.1 Taustat tutkimuksen tekemiselle.....	1
1.2 Tutkimuksen kohde ja rajaukset.....	4
1.3 Tutkimuskysymykset.....	5
1.4 Tutkimuksessa käytettävä metodi.....	6
2 MÄÄRITELMÄT.....	9
2.1 Virtuaalivaluutan määritelmä.....	9
2.2 Fiat-raham määritelmä.....	10
2.3 Verotuksen realisoitumisen lähtökohdat.....	11
2.4 Peer – 2 – Peer.....	12
2.5 API-rajapinta.....	13
2.6 Maker- ja taker-toimeksiannot.....	13
3 VIRTUAALIVALUUTTA HENKILÖVEROTUKSESSA.....	15
3.1 Luovutusvoiton ja -tappion käsite henkilöverotuksessa.....	16
3.2 Vähennyskeltottomat tappiot tuloverolain mukaisessa verotuksessa.....	21
3.3 Perinnöksi, lahjaksi tai osituksessa saadun virtuaalivaluutan luovutusvoiton laskeminen	25
3.4 Luovutusvoiton laskeminen ja pääomatulon määritelmä luonnollisen henkilön tuloverolain mukaan tapahtuvassa verotuksessa.....	26
3.5 Louhinnasta saatujen varojen verotus.....	28
4 VIRTUAALIVALUUTAN VEROTUS ELINKEINOVEROLAISISSA..	34
4.1 Virtuaalivaluutta ja omaisuuslajijako.....	37
4.2 Virtuaalivaluutalla tehtävä osto- ja myyntitoiminta.....	40
4.3 Virtuaalivaluutta ja arvonnlisäverotus.....	43

5 ERITYISTILANTEITA.....	46
5.1 Forkit.....	46
5.2 Cleimaaminen.....	48
5.3 Korkotulot.....	49
5.4 Likviditeettipoolit (altaat).....	53
5.5 Aave.....	56
5.6 Sacrificet.....	58
5.7 Bridget (lohkaketjusillat).....	59
5.8 NFT:t – Ei vaihdettavissa olevat rahakkeet (Non fungible tokens)...	60
5.9 Konkursit.....	61
5.10 Binance Loan.....	62
6 VIRTUAALIVALUUTTA SIJOITUSKOHTEENA – YRITYKSEN KAUTTA VAI LUONNOLLISENA HENKILÖNÄ?.....	66
7 LOPUKSI.....	72

LÄHDELUETTELO

Johansson, Patrik Elias – Eerola, Mikko – Innanen, Antti – Viitala Juha: Lohkoketju – Tiekartta päättäjille. Alma Talent, 2019.

Keskitalo, Kristian: Suomen rahan sääntelyn oikeushistoria : raha oikeudellisena maksuvälineenä ennen ja nyt. Helsingin yliopisto 2022.

Keskitalo, Kristian: Virtuaalivaluutan louhiminen: Ansio- vai pääomatuloa? Edilex 7/2022, Referee-artikkeli.

Lehtimaja, Antti: Virtuaalivaluuttojen verotus. Verotus 1/2022.

Malmgrén Marianne – Myrsky, Matti: Elinkeinotulon verotus. 5. uudistettu painos. Alma Talent 2020.

Määttä, Kalle: Vero-oikeuden perusteet. Kauppakamari 2017.

Norros, Olli – Kaisanlahti, Timo: Vahingonkorvaus arvopaperimarkkinoilla – Liikkeeseenlaskijan tiedonantovirhe. Alma Talent 2021.

Nykänen, Pekka – Räbinä, Timo: Yksityishenkilöiden luovutusvoittojen verotus. 3. uudistettu painos. Talentum, 2013.

Nykänen, Pekka – Nieminen, Martti: Tuloverolain kommentaari. Alma Talent 2021.

Nykänen, Pekka: Menetyksistä TVL-tulolähteessä. Verotus 2/2022.

Ossa, Jaakko: Sijoitustoiminnan verotus ja verosuunnittelu. Lakimiesliiton kustannus 2002.

Virtuaalivaluuttojen verotus A49/200/2018

Virtuaalivaluuttojen verotus VH/5083/00.01.00/2019

OIKEUSTAPAUKSET

HAO 6.7.2018 18/0426/3

HAO 29.1.2019 T 19/007/1

Hallituksen esitys 200/1992

KVL 1995:154

KVL 2017:54

KVL 2021:1

KHO 2.5.1996 taltio 1266 (ei julk.)

KHO 2009:13

KHO 2010:74

KHO 2011:55

KHO 20.4.2016 taltio 1508

KHO 2018:11

KHO 2018:170

KHO 2019:42

KHO 2019:79

KHO 2020:145

KHO 2022:107

LYHENTEET

EVL	Laki elinkeinotulon verottamisesta
HAO	hallinto-oikeus
HE	hallituksen esitys
KVL	keskusverolautakunta
KHO	korkein hallinto-oikeus
TVL	tuloverolaki
VML	Laki verotusmenettelystä

1. JOHDANTO

1.1 TAUSTAT TUTKIMUKSEN TEKEMISELLE

Virtuaalivaluuttojen verotuksellinen ympäristö on alati muuttuvassa tilassa markkinoille jatkuvalla syötöllä tulevien uusien sijoitustuotteiden takia. Verovuonna 2020 ja etenkin vuonna 2021 nostivat päätään erilaiset DeFi¹-puolen sijoitustuotteet. Virtuaalivaluuttamarkkinan arvostuksen valtava kasvu kokonaisuudessaan verovuoden 2021 aikana² synnytti Suomeen todennäköisesti suuren määrän miljonäärejä, ainakin hetkellisesti.³

Aiemmin, jo verovuonna 2017 merkittäviin tuloihin virtuaalivaluuttojen avulla on päässyt esimerkiksi Alexander Hanhikoski, joka ansaitsi 24 604 984 euroa myymällä pääosin virtuaalivaluutta Ethereumia. Hanhikoski oli vuoden 2017 kolmanneksi suurituloisin, edellään ainoastaan Supercellin Ilkka Paananen ja Mikko Kodisoja⁴. Viimeisimmän bull runin myötä mediassa nousi esiin hurjat 133,7 miljoonaa euroa virtuaalivaluuttojen myynnistä saadut (tai ainakin ilmoitetut) tuloja. Juhapekka Piironen mukaan kyseessä oli näppäilyvirhe veroilmoitusta täytettäessä. Media ei nostanut suoraan esille muita virtuaalivaluutoilla rikastuneita verovuonna 2021.⁵

---

¹ DeFi on lyhenne sanoista Decentralized finance ja sillä tarkoitetaan hajautettua talousympäristöä, jossa yksikään taho ei suoraan kontrolloi kaupankäyntialustaa. Tämä on käytännössä vastakohta keskuspankkivetoisille tai yritysvetoisille palveluille, jolla on selkeä omistaja. DeFi ympäristössä osapuolet ovat toisilleen tuntemattomia, joko anonyymejä tai pseudonyymejä.

² Coinmarketcapin, joka kasaa suurimman osan virtuaalivaluutoista, datan mukaan koko virtuaalivaluuttamarkkinan arvo nousi vuoden 2021 aikana ensin toukokuun puolivälissä 2,5 triljoonaa dollariin. Tämän jälkeen markkinan kokonaisarvossa tapahtui selkeä pudotus, muun muassa lainauspalveluiden kautta vivutettujen positioiden joutuessa laskevassa markkinassa likvidoinnin kohteeksi eri kaupankäyntialustoilla, kuten Nexossa ja Aaveessa. Koko virtuaalivaluuttamarkkinan arvo nousi marraskuun puolivälissä 2021 kuitenkin vielä korkeammalle kuin mitä se oli toukokuun puolivälissä 2021, nyt jopa 2,9 triljoonaa dollariin. Vastaavasti koko virtuaalivaluuttamarkkinan arvo vuotta 2021 edeltäneessä bull runissa oli 8.1.2018, jolloin sen arvo oli noin 828 miljardia dollaria.

³ <https://verokone.hs.fi/>

⁴ <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000005884540.html>

⁵ <https://www.is.fi/taloussanommat/art-2000009189562.html>

Virtuaalivaluutoille hyvin tyypillinen suuri arvonvaihtelu, sekä syklistyys aikaansaivat vuoden 2017 ja 2018 ”kaltaisen” pudotuksen arvostuksissa vuonna 2022 ja monelle sijoittajalle saattoi tulla täytenä yllätyksenä verovelan suuri määrä, joka johtui aiemman verovuoden virtuaalivaluuttakaupankäynnistä. Esimerkiksi vuonna 2022 virtuaalivaluuttojen osalta on ollut monta suurempaa pudotusta. Esimerkiksi Celsiusin Chapter 11-ilmoitus⁶ Yhdysvalloissa, sekä Terra Lunan pegin⁷ menetys ja tokenin käytännössä täydellinen arvon romahdus ovat olleet tapahtumia, jotka ovat jääneet varmasti monen virtuaalivaluuttoihin sijoittaneen mieleen. Onkin totta, että etenkin virtuaalivaluuttojen suuri arvonmuutosmahdollisuus, suuntaan ja toiseen, tarjoaa vero-oikeuden osaamiselle suuren mahdollisuuden virtuaalivaluuttojen parissa. Virtuaalivaluutat ja niissä oleva arvo ja sen välinen suhde verotukseen ja verotuksen realisoitumiseen on asia, joka jää monelle sijoittajalle hämärän peittoon osin sen vaikean ymmärrettävyyden ja reaali maailmassa tapahtuvan realisoitumisen takia. Sijoittajien keskuudessa kuuleekin monesti sanottavan, että etenkin voitot tuntuvat todellisilta vasta silloin, kuin raha on saapunut pankkitilille.

Tämä aikaansaa sijoittajien keskuudessa väkisinkin kysymyksiä sijoitustoiminnan harjoittamisen verokehyksestä, ja esimerkiksi siitä, onko sijoitustoimintaa kannattavampaa harjoittaa yksityishenkilönä vai sijoitusyhtiön kautta. Lisäksi eri valtioiden erilaiset verokohtelut virtuaalivaluuttoihin liittyen aikaansaavat väkisinkin etenkin suurempien virtuaalivaluuttasalkkujen omistajat miettimään missä toimintaa olisi järkevintä harjoittaa kokonaisuus huomioon ottaen.

Eri valtioiden virtuaalivaluuttasääntelyt eroavat rajusti toisistaan. Osassa valtioissa, kuten Suomessa, virtuaalivaluuttoihin on kiinnitetty paljon huomioita viimeisten vuosien aikana, kun taas monissa valtioissa niiden käyttöä on kriminalitoitu ja/tai rajoitettu, kuten Kiinassa⁸, osassa valtioista sääntely on aivan lasten kengissä tai sitä ei ole lähes ollenkaan ja osassa valtioista, ainakin vielä, virtuaalivaluutoista saadut tulot ovat kokonaan verovapaita, kuten Portugalissa⁹. Etenkin tilanteessa, jossa sääntelyä ei ole lainkaan tai

---

⁶ <https://www.coindesk.com/business/2022/07/14/celsius-files-for-chapter-11-bankruptcy/>

⁷ <https://www.coindesk.com/business/2022/05/08/ust-briefly-loses-peg-luna-drops-10/>

⁸ <https://www.bbc.com/news/technology-58678907>

⁹ <https://www.bloomberg.com/news/newsletters/2022-10-18/portugal-s-new-crypto-taxes-can-t-stop-the-party>. Portugali on ollut hyvin virtuaalivaluuttamyönteinen valtio. Portugali kuitenkin suunnitteli budjettisuunnittelussaan siirtymistä enemmän Saksan mallin suuntaan, jossa yli vuoden omistettujen virtuaalivaluuttojen myyminen on vapautettu verosta kokonaan. Aiemmin Portugalissa vallitsi tilanne,

sitä on hyvin vähän, voi sijoittaja kohdata yllättäviäkin tilanteita verotuksen osalta, mikä muodostaa suuren haasteen sijoitustoiminnan harjoittamiselle kyseisessä valtiossa. Tämän vuoksi veroympäristön muutokset voivat joissain valtioissa olla hyvinkin nopeita ja aiheuttaa sijoittajalle päänsärkyä. Vallitsevassa taloustilanteessa monilla valtioilla voi syntyä taipumusta alkaa verottamaan yhä laajemmin kansalaisiaan.

Virtuaalivaluuttojen verotuksesta on laadittu kolme Verohallinnon virtuaalivaluuttoja koskevaa ohjetta hyvin lyhyen ajan sisällä. Uusin näistä on julkaistu 22.1.2020 ja sen muutokset käsittelivät pitkälti yhteisöjen tulolähdejaon muutoksia virtuaalivaluuttojen osalta yhteisöillä, eikä sillä ollut vaikutusta yksityishenkilöiden verotukseen. Toiseksi uusin virtuaalivaluuttoja koskeva Verohallinnon ohje julkaistiin 7.10.2019 pitkälti KHO 2019:42 vuoksi. Edellinen Verohallinnon virtuaalivaluuttoja koskeva ohje julkaistiin 2.7.2018: Sitä kuitenkin alettiin soveltamaan jo 29.5.2018 alkaen. Tähän liittyen verottaja vetosi käännöstyön hitauteen kysyttäessä takaperoisesta soveltamisesta julkisesti¹⁰. Vuoden 2018 yhtenäistämishoje aiheutti tyytymättömyyttä sijoittajien keskuudessa erityisesti takautuvan soveltamisen ja virtuaalivaluuttojen välisten vaihtojen verottamisen osalta. Ennen KHO 2019:42 julkaisua virtuaalitappiot eivät olleet myöskään vähennyskelpoisia.

KHO 2019:42 julkaisemisen jälkeen virtuaalivaluuttojen verokenttä oli edelleen melko avoin: toisaalta tappiot sai nyt vähentää, hankintameno-olettaman käyttö oli sallittua, toisaalta oli edelleenkin epäselvää saako ohjetta soveltaa myös takautuvasti ja täytyykö soveltamisen olla verovuosikohtaista, vai jopa transaktiokohtaista, kuten hankintameno-olettaman kanssa voidaan menetellä. Tämän lisäksi luovutusvoiton laskeminen on ollut 2.7.2019 julkaistun yhtenäistämishojen jälkeen varsin haasteellista, sillä etenkin 29.5.-1.7.2018 välillä käytyjen virtuaalivaluuttojen välisten kauppojen tekeminen oli veronalaista verovelvollisen tietämättä asiasta kyseisenä ajankohtana. Verovelvollisen on käytännössä mahdollista vedota luottamuksensuojaan kyseisen ajankohdan osalta, mikäli olivat menettelleet vilpittömässä mielessä¹¹ ja menetellä aiemman ohjeistuksen mukaisesti, käytännössä kirjoittajalla ei ole tiedossa, että kukaan olisi näin verotuksessaan menettellyt.

---

jossa kaikki virtuaalivaluuttoihin liittyvät transaktiot olivat verovapaita. Tämä oli etenkin enemmän virtuaalivaluuttakauppaa käyville erityisen edullista.

¹⁰ <https://yle.fi/uutiset/3-10290169>

¹¹ Kts. esimerkiksi Nykänen, Verotus 5/2020, s.619 ss.

Ossa lainaa taannehtivan verotuksen kieltoa koskevassa luvussaan Immosta seuraavasti: ”Immonen on todennut perustellusti, että verotuksen ennakoitavuuden kannalta verolain muutosten taannehtivuus on tuomittavaa ja se on hyvän verojärjestelmän vastainen piirre”¹². Tässä ei kuitenkaan ollut kysymys lain muutoksesta, vaan tilanteesta, jossa KHO otti kantaa avoimeen tulkintatilanteeseen ja Verohallinto antoi ratkaisun perusteella uuden ohjeen. Lisäksi fifo-ketjujen¹³ avaaminen verovelvollisen kaupankäyntihistorian alusta saakka selvitettyinä yksittäisiä luovutuksia voi olla työlästä ja voi toisinaan vaatia useita kymmeniä tai satoja tunteja selvitystyötä.

Tämä tutkimus tarkastelee erilaisia tulkintanäkökulmia luovutusvoiton, sekä myyntivoiton laskennassa, tappioiden vähennyskelpoisuudesta ja verotuksen realisoitumisen osalta kotimaisissa tilanteissa. Tutkimuksen tulokset ovat erityisen arvokkaita algoritmitreidaamista harjoittaville tahoille, tapahtui kaupankäynti yksityishenkilönä tai yrityksenä, sekä sellaisille yksityishenkilöille tai yrityksille, jotka käyvät kauppaa virtuaalivaluutoilla laajamittaisesti ja useiden erilaisten virtuaalivaluuttatuotteiden parissa.

Tämän tutkielman kirjoittaja työskentelee veroasiantuntijana ElmoX Oy:ssä, joka on virtuaalivaluuttojen verotukseen erikoistunut yritys Suomessa. Elmo Koivusella on kirjoitushetkellä yli viiden (5) vuoden kokemus käytännössä virtuaalivaluuttojen verotuksesta ja hän on Suomen johtavia asiantuntijoita. Aiheen valinta tutkielman tekemiselle on syntynyt kirjoittajan työstä ja siellä yrityksen asiakkaiden esittämien kysymysten innoittamana.

1.2 TUTKIMUKSEN KOHDE JA RAJAUKSET

Tutkimus käy ensin läpi Suomen oikeusjärjestystä virtuaalivaluuttojen luovutus- ja myyntivoittojen verottamisen osalta niin yritysten kuin yksityishenkilöidenkin osalta. Erityistä painoarvoa tutkimus antaa verovelvollisen kannalta mielekkäisiin tilanteisiin, jotka eivät suoranaisesti käy ilmi yhtenäistämisohjeesta tai prejudikaateista. Tutkimuksen

---

¹² Ossa, Sijoitustoiminnan verotus ja verosuunnittelu, s. 34.

¹³ Fifo = first in first out, eli ensin ostettu katsotaan myydyksi ensiksi.

ensimmäisessä osassa käydään läpi ajankohtaisia tilanteita virtuaalivaluuttojen verotukseen liittyen, erityisesti DeFi¹⁴-ympäristöön liittyviä erityiskysymyksiä ja niiden mahdollisia tulkintoja vero-oikeudessa.

Vertailu kattaa niin oikeusdogmaattisen näkökulman, kuin käytännön sijoitustoiminnan kannalta oleellisten tosiseikkojen tarkastelua. Tutkimuksen on tarkoitus selvittää, onko sijoitustoiminnan harjoittaminen Suomessa kannattavampaa luonnollisena henkilönä vai yrityksen kautta. Tämä tutkimus antaa lukijalleen laaja-alaisen vertailun päätöksentekoa varten. Tämä tutkimus jättää ulkopuolelle sijoitustoiminnan verotuksen ulkomaiden osalta tietoisesti ja pyrkii sen sijaan tarjoamaan lukijalleen kattavamman otannan kotimaisista tilanteista ja erityispiireistä. Tutkimus käy läpi oikeusdogmaattisella otteella verotuskäytäntöä ja pyrkii osin haastamaan Verohallinnon virtuaalivaluuttojen verotusta koskevan vero-ohjeen.

Tämä tutkimus ottaa kantaa niin virtuaalivaluutan kaupankäyntiin, kuin virtuaalivaluutan louhimiseen liittyvän toiminnan verotuskohteluun, sekä luonnollisen henkilön että sijoitettaessa yrityksen kautta ja vertailee näiden verokohtelua haastaen osin myös yleisen tiedossa olevan verotuskäytännön louhinnan verotuksen osalta luonnollisilla henkilöillä.

Tutkimus tarkasteleekin verotuksen realisoitumiseen liittyviä tilanteita, sillä virtuaalivaluuttojen käyttäminen realisoi verotuksen. Käytännössä tilanteita, jossa verotus ei realisoidu on hyvin vähän. Virtuaalivaluutoille ominainen oikeuskäytännön puuttuminen tarjoaakin mahdollisuuden haastaa tätä presumptiota verotuksen realisoitumisen osalta lukuisissa erilaisissa tilanteissa. Näitä käydään läpi myöhemmin tämän tutkimuksen virtuaalivaluutan verotuksen erityistilanteita koskevassa osiossa.

1.3 TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tarkoituksena on harmonisoida virtuaalivaluuttojen luovutus- ja myyntivoiton laskemista erilaisissa tilanteissa oikeusdogmaattisen metodin avulla

---

¹⁴ DeFi on lyhenne sanoista decentralized finance ja sillä tarkoitetaan rahoitusjärjestelmää, jossa ei ole esimerkiksi keskuspankkeja, kuten perinteisessä rahoitusjärjestelmässä, toisaalta palveluntarjoajana ei ole ollenkaan yritystä. DeFi:ssä kaikki transaktiot syntyvät puhtaasti eri käyttäjien välillä kolmannen osapuolen tarjoaman alustan kautta.

Suomen verokäytännön osalta. Tutkimuksen pääasiallisena tarkoituksena on selvittää, onko sijoitustoiminnan harjoittaminen virtuaalivaluutoilla kannattavampaa luonnollisena henkilönä vai yrityksen kautta.

Tutkimuksessa käydään läpi erilaisia virtuaalivaluuttoihin liittyviä verotuksellisia tilanteita niin luonnollisen henkilön, kuin yrityksen osalta.

Tutkimuksen tutkimuskysymykset:

1. Kuinka lasketaan virtuaalivaluuttojen myynti- ja luovutusvoitto tuloverolain mukaisessa verotuksessa ja elinkeinoverolain mukaisessa verotuksessa?
2. Minkälaisia verotuksellisia eroja on sijoitettaessa virtuaalivaluuttoihin luonnollisena henkilönä vs yrityksen kautta?
3. Miten virtuaalivaluuttojen verotusta tulisi ohjata EU-oikeudella tai tulisiko tätä ohjata ollenkaan? *Lege de ferenda*.

1.4 TUTKIMUKSESSA KÄYTETTÄVÄ METODI

Tutkimuksessa käytetään yhtä metodologiaa: oikeusdogmatiikkaa. Oikeusdogmatiikan avulla tutkimus pyrkii selittämään Suomen tämänhetkistä oikeudentilaa virtuaalivaluuttojen luovutusvoiton ja myyntivoittoveron laskemisen osalta. Tutkimuksessa tarkastellaan sanatarkasti systematisoiden erilaisia tilanteita oikeusdogmatiikan avulla ja se pyrkii tarjoamaan tulkintoja myös yhtenäistämisoikeuden ulkopuolelta. Verohallinnon virtuaalivaluuttojen verotusta koskeva ohje ei esimerkiksi ota kantaa tilanteeseen, jossa verovelvollinen myy ei-fiat arvostettavan virtuaalivaluuttansa sellaiseen virtuaalivaluutukseen, jonka arvo voidaan määrittää fiat määräisenä. Kirjoittajalla on kuitenkin tiedossa käytännön kautta tapa käsitellä edellä mainittua tilannetta. Tutkimus pyrkii tarjoamaan tälle oikeusdogmatiikan avulla ratkaisun. Verohallinnon ohjeiden kannanotot ovat yksi mahdollinen tulkintavaihtoehto, jos lain sanamuoto, oikeuskäytäntö tai lain esityöt jättävät asiassa tulkinnallista liikkumatilaa. Verohallinnon ohjeet kertovat käytännössä, kuinka Verohallinto asiaa tulkitsee.

Lähtökohtana tutkimuksessa on pohjoismainen oikeuslähdeoppi. Legaliteettiperiaatteesta säädetään perustuslain 81 §:n 1 momentissa. Tämän mukaan ”Valtion verosta säädetään

lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista, sekä verovelvollisen oikeusturvasta”. Legaliteettiperiaatteesta seuraa se, että vahvasti velvoittavana oikeuslähteenä on verolain sanamuoto.¹⁵ Jos vastausta verotuskysymykseen ei ole mahdollista saada sananmuodon mukaisella tulkinnalla, on tässä tilanteessa käytettävä heikosti velvoittavia oikeuslähteitä.¹⁶ Heikosti velvoittavia oikeuslähteitä ovat lain esityöt ja oikeuskäytäntö.

Virtuaalivaluutoista on tehty viime vuosina lukuisia Pro gradu-tasoisia tutkielmia, niistä yksikään ei ota kantaa käytännön tasolla sijoitustoiminnan harjoittamisen eroavaisuuksiin luonnollisen henkilön ja yrityksen välillä. Lisäksi näissä tutkielmissa ei ole otettu huomioon virtuaalivaluuttatuotteita ja niiden erilaisia verokohteluita ja jopa pörssikohtaisten tuoterakenteiden eroja. Tämä tutkimus ottaa kantaa myös näihin asioihin ja on siksi tehty.

Tutkielma selvittää minkälaisia hyötyjä ja haittoja on sijoitustoiminnan harjoittamisella luonnollisena henkilönä ja yrityksen kautta. Tutkimuksen kannalta erityisen mielenkiintoisia ovat tilanteet, joissa yritysten ja yksityishenkilöiden verokohtelu eroaa toisistaan huomattavasti. Tutkimukseen on valittu tietoisesti yksi metodi aiheen ja rajauksen vuoksi.

Tutkimus pyrkii lähtökohtaisesti hyödyntämään tuloverolakia verotuksellisen kohtelun selventämiseksi ja yritysten osalta elinkeinoverolakia. Kumpikaan näistä ei sisällä erityisesti mainintaa virtuaalivaluutoista, joten ensisijaisesti tulen käyttämään sanamuototulkintaa. Näiden lisäksi tutkielmassa tullaan käyttämään korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja ja Verohallinnon virtuaalivaluuttoja koskevaa vero-ohjeistusta. Tutkielma pyrkii antamaan ensisijaista painoarvoa virtuaalivaluuttojen verotuksen osalta käytäntöön liittyen.

---

¹⁵ Määttä 2017, s.33

¹⁶ Määttä 2017, s.34

2. MÄÄRITELMÄT

2.1 VIRTUAALIVALUUTAN MÄÄRITELMÄ

Määriteltäessä sitä mikä virtuaalivaluutta on, on huomioitava sen oikeudellinen luonne, sekä sen erityispiirteitä. Toisin kuin arvopaperi, ei virtuaalivaluutta ole esimerkiksi osuus yrityksestä, vaan se on sähköisessä muodossa olevaa virtuaalista valuuttaa, joka ei ole kuitenkaan keskuspankkien hyväksymää, ja sitä vaihdetaan käyttäjien välisellä sopimuksella joko toiseen virtuaalivaluuttaan, tavaraan tai palveluun tai fiat-valuuttaan. Virtuaalivaluuttaa voidaan kuvailla digitaaliseksi rahaksi, jota ei ole laskenut liikkeelle keskuspankki tai mikään muukaan virallinen taho¹⁷.

Itsessään virtuaalivaluutta on terminä harhaanjohtava, koska se ei itsessään ole valuuttaa eikä sitä tule sekoittaa esimerkiksi eri valtioiden virtuaalisessa muodossa oleviin valuuttoihin, kuten eEuroon tai pankkitileillä bitteinä oleviin virallisiin valuuttoihin, kuten euroihin. Virtuaalivaluutan määritelmiä Suomessa on ollut kolmen vuoden aikana useita: muu lajiesineen kaltainen maksuväline¹⁸, käyttäjien välinen sopimus¹⁹ ja muu omaisuus²⁰.

Käytännössä katsoen virtuaalivaluutta on virtuaalisessa muodossa olevaa valuuttaa, joka ei ole virallista valuuttaa, jota säilytetään erityisesti virtuaalivaluuttoja varten suunnitelluissa lompakoissa virtuaalivaluuttaosoitteen ”takana”. Virtuaalivaluuttaosoitetta voitaneen verrata esimerkiksi pankkitilin tilinumeroon.

---

¹⁷ Johansson ym 2019, s.269

¹⁸ KVL 2017:54: ”Kuitenkin kun otettiin huomioon, että hakemuksessa esitetyn perusteella hakijan hankkimia Ether-virtuaalivaluuttayksiköitä oli pidettävä luonteeltaan lajiesineen kaltaisina maksuvälineinä, keskusverolautakunta katsoi, että Ether-virtuaalivaluutan vaihdannassa ei ollut kyse tuloverolain 45 §:n 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden luovutuksesta, vaan syntyneitä tuloa oli pidettävä muuna pääomatulona.”

¹⁹ Virtuaalivaluuttojen verotus A49/200/2018 1.2

²⁰ KHO 2019:42

Virtuaalivaluuttalompakkoon kirjaututaan joko virtuaalivaluuttapörssin kautta tai erilliseen virtuaalivaluuttalompakkoon sinne luotujen tunnuksien avulla. Virtuaalivaluuttalompakoista esimerkkejä ovat Ledger Nano²¹ ja Metamask²².

Laki virtuaalivaluuttojen tarjoajista tarjoaa yhden tulkintanäkökulman lisää virtuaalivaluutan määrittelyä. Sen 2 § 1k mukaan virtuaalivaluutalla tarkoitetaan

- 1) Virtuaalivaluutalla digitaalisessa muodossa olevaa arvoa:
  - a) jota keskuspankki tai muu viranomainen ei ole laskenut liikenteeseen ja joka ei ole laillinen maksuväline;
  - b) jota henkilö voi käyttää maksuvälineenä; ja
  - c) joka voidaan siirtää, tallentaa ja vaihtaa sähköisesti

Kuitenkin virtuaalivaluuttana ei pidetä maksulaitoslain (297/2010) 5 § 6 a kohdassa tarkoitettua sähköistä rahaa²³. Keskusverolautakunnan mukaan virtuaalivaluutta on arvonlisäverolain näkökulmasta maksuväline²⁴.

2.2 FIAT-RAHAN MÄÄRITELMÄ

Fiat-raha tarkoittaa sinänsä arvoltaan merkityksetöntä vaihdannan välinettä, jonka arvo perustuu hallinnon luomiin säännöksiin tai lakeihin, sekä ihmisen perusteettomaan käsitykseen sen arvosta, eikä mihinkään vaihdantavälineen itsensä konkreettiseen omaisuuteen. Seteliraha on konkreettinen esimerkki tällaisesta rahasta. Termi tulee latinan sanasta fiat, joka on latinankielisen fio-verbin konjunktivimuoto: ”tulkoon” tai ”tapahtukoon”.²⁵ Pankkirahan oikeudellisen aseman osalta todettakoon, että se voidaan katsoa pankin ja pankin asiakkaan väliseksi velkasuhteeksi. Tämän velkasuhteen nimellisarvo kertoo sen rahan määrän, jonka pankki on velkaa talletuksen seurauksena talletuksen tehneelle tilinhaltijalle. Nimenomaisesti tästä velkasuhteesta muodostuu pankkiraha²⁶.

---

²¹ <https://www.ledger.com/>

²² <https://metamask.io/>

²³ Virtuaalivaluutan tarjoajia koskeva laki (572/2019)

²⁴ KVL 2014:34

²⁵ <https://fi.wikipedia.org/wiki/Fiat-raha>

²⁶ Norros 2021, s.116-118.

Raha on pääsääntöisesti kaikkea sellaista, mikä voidaan tulkita käyväksi rahaksi ja jonka käyttöön ei ole olemassa lainsäädännöllisiä esteitä. Se, voidaanko raha katsoa käyväksi rahaksi, lähtee liikkeelle siitä, voiko maksunsaaja kieltäytyä vastaanottamasta maksua. Tässä asiassa oleellista on se, onko itse maksunsaajan varallisuusasema uhattuna, mikäli hän ottaa vastaan kyseisenä rahana maksusuorituksen itselleen. Oikeustieteellisessä kontekstissa voidaan tulkita valtavirtaisen taloustieteen näkemyksen mukaan, että nykytietämyksen mukaan rahana on pidettävä ainakin keskuspankki- ja pankkirahaa²⁷.

2.3 VEROTUKSEN REALISOITUMISEN LÄHTÖKOHDAT

Suomessa virtuaalivaluuttojen verotus on lähtökohtaisesti hyvin yksiselitteistä: Lähtökohtaisesti jokainen virtuaalivaluutan käyttötilanne realisoii verotuksen. Virtuaalivaluutan verotus siis realisoituu esimerkiksi silloin, kun virtuaalivaluuttoa myydään toiseksi virtuaalivaluutaksi, viralliseksi valuutaksi tai sillä hankitaan jotain hyödykkeitä.²⁸ Huomionarvoista on kuitenkin se, että tuloverolain mukaan tapahtuvissa luovutuksissa itse tuloverolaissa ei ole olemassa lainkaan käyttämisen termille määritelmää. Oikeuskäytännön perusteella on kuitenkin selvää, että virtuaalivaluutan käyttö on TVL 45 §:n 1 momentin tai TVL 50 §:n 1 momentin mukainen luovutus. KHO 2019:42 ratkaisussa todettiin yksiselitteisesti virtuaalivaluutan luovutuksissa sovellettavan luovutusvoittoverotuksen säännöksiä. Toki, virtuaalivaluutan luovutuksesta syntyvä TVL 29 §:n 1 momentin mukainen rahanarvoinen etuus on myös johdettavissa suoraan sanamuototulkinnalla tästä pykälästä. EVL:n puolella vastaava yleissäännös (verrattavissa TVL 29 §:ään) on EVL 4 §, jonka mukaan ”Veronalaisia tuloja ovat elinkeinotoiminnassa rahana tai rahanarvoisena etuutena saadut tulot.” Verohallinto ei ole ainakaan vielä toistaiseksi linjannut virtuaalivaluuttoja koskevassa ohjeistuksessaan sellaisia tilanteita, joissa verotus ei realisoituisi. Kirjoittajalla on kuitenkin tiedossaan sellaisia tilanteita, joissa virtuaalivaluuttojen osalta verotus ei realisoidu pääsäännöstä poiketen.

---

²⁷ Mukailen Kristian Keskitalo Suomen rahan sääntelyn oikeushistoriaa: Raha oikeudellisena maksuvälineenä ennen ja nyt

²⁸ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että virallisella rahalla virtuaalivaluutan ostaminen ei realisoi verotusta, ellei ostoa tehdä Suomeen yleisesti verovelvollisen toimesta jollain muulla valuutalla kuin euroilla, jolloin olisi syytä tarkastella ostovaluutan kurssin muutoksia suhteessa euroon. Suomessa kaikki verotus toteutetaan aina euromääräisenä. Vakaavaluuttojen käyttäminen, kuten Tetherin tai USDC:n, virtuaalivaluutan ostamiseen realisoi täten myös aina verotuksen. Tällöin on huomionarvoista tuntee myytyjen vakaavaluuttojen ostohetken kurssi. Vakaavaluutat, kuten Tether tai USDC pyrkivät seuraamaan Yhdysvaltojen dollarin kurssia. Yleisesti tarkastellen sijoittajat eivät ehkä ole täysin tietoisia mahdollisista veroriskeistä, joita euron ja Yhdysvaltojen dollarin välisten kurssimuutoksien osalta voi syntyä voittoa tai tappiota virtuaalivaluuttakaupankäynnin myötä. Se, että verotus tapahtuu aina euroissa voi toisinaan aiheuttaa ihmetystä sijoittajan näkökulmasta. Esimerkiksi vuonna 2021 euron ja Yhdysvaltojen dollarin kurssimuutokset olivat keskenään suurehkoja.²⁹

2.4 PEER – 2 – PEER

P2P on lyhenne sanoista Peer-to-Peer networking, joka tunnetaan paremmin vertaisverkko-nimellä. Toisin kuin normaalissa tietoverkossa, jossa asiakkaat kysyvät ja lataavat palvelimilta tietoa, P2P-verkossa kaikki asiakkaat toimivat myös palvelimina. Yleensä P2P-verkkoja käytetään tiedostojen kopiointiin, jolloin käyttäjät voivat jakaa omia tiedostoja muille ja ladata tiedostoja muilta käyttäjiltä. P2P-verkkojen suurimmat edut liittyvät varmuuteen, sillä yhden tietokoneen katoaminen verkosta, ei yleensä vaikuta P2P-verkon toimintaan mitenkään, toisin kuin tavallisissa verkoissa. P2P-verkkojen avulla saavutetaan myös yleensä paremmat tiedonsiirtonopeudet, koska kaikki käyttäjät eivät käytä samaa palvelinta tiedon siirtämiseen, jolloin siirtonopeudet eivät ole rajoittuneet yhden ainoa palvelimen tiedonsiirtokapasiteettiin toisin kuin tavallisissa verkoissa yleensä. Myös anonymiä P2P-verkkoja on olemassa, joissa verkon käyttäjien identiteettiä suojataan muun muassa tiedon salauksella ja tiedon kierrättämisellä verkon muiden käyttäjien kautta. Tunnetuimpia anonymiä P2P-verkkoja ovat Tor (The Onion Router) ja I2P.³⁰ Tämän tutkielman kannalta edellä esitetyn on tarkoituksena antaa lukijalle pintaraapaisu mitä kahden eri virtuaalivaluuttalompakon välinen siirto

---

²⁹https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/valuuttakurssit/taulukot/valuuttakurssit_taulukot_fi/valuuttakurssit_short_fi/

³⁰ <https://fin.afterdawn.com/sanasto/selitys.cfm/p2p>

ideologisesti on haluttu toteutettavan: Aidosti kahden toisilleen tuntemattoman osapuolen välisenä siirtona ilman kolmatta osapuolta, kuten Keskuspankkia.

2.5 API-RAJAPINTA

API on sovellusliittymä ja lyhenne sovellusohjelmointirajapinnasta. Se on ohjelmointiliitännä, joka sallii useiden sovellusten kommunikoida toistensa kanssa. Sovellusliittymä on lyhenne sovellusohjelmointirajapinnasta ja se on ohjelmointiliitännä, joka sallii useiden sovellusten kommunikoida toistensa kanssa. Sovellusliittymä mahdollistaa tiedon siirtämisen automaattisesti linkitettyjen eri ohjelmien välillä. API tarkoittaa ohjelmointirajapintaa, ja se on lyhenne sanoista Application Programming Interface. API:n kautta voi hakea tietoja kolmansien osapuolten sivustoilta ennalta määriteltyjen menettelyjen mukaisesti.³¹ API-rajapinta on erityisen suosittu etenkin algoritmitreidaajien keskuudessa.

2.6 MAKER- JA TAKER-TOIMEKSIANNOT

Yksi maailman suurimmista virtuaalivaluuttapörssleistä määrittelee maker- ja taker-toimeksiannot seuraavasti: ”Kun asetat toimeksiannon, joka toteutetaan välittömästi, joko kokonaan tai osittain, ennen kuin menet order bookkiin, nämä toimeksiannot ovat taker-toimeksiannot. Toimeksiannot market ordereista ovat aina taker-toimeksiannot, sillä market-orderit eivät koskaan mene order bookkiin. Order book on listaus niistä hinnoista, joilla ostajat ja myyjät ovat valmiita ostamaan tai myymään virtuaalivaluutaa. Nämä toimeksiannot ottavat nimensä mukaisesti volyymia pois markkinoilta ja siksi niitä kutsutaan taker-toimeksiannoiksi. Limit IOC- ja Limit FOK- toimeksiannot (API-rajapinnan kautta toteutettuna) ovat aina myös taker-toimeksiannot yllä mainitun syyn nojalla”. Maker-toimeksiannot sen sijaan ovat sellaisia toimeksiannot, joissa toimeksiannon asettaja määrittelee itse hinnan (€ / virtuaalivaluutta tai virtuaalivaluutta A / virtuaalivaluutta B), jolla hän on valmis ostamaan tai myymään kyseistä virtuaalivaluutaa. Ilmoitettu summa voi olla määritelty joko fiat- tai Bitcoinmääräisenä. Nämä toimeksiannot lisäävät volyymia order bookkiin ja sananmukaisesti luovat markkinaa ja niitä kutsutaan siksi maker-toimeksiannoiksi. Huomaa kuitenkin, että on

---

³¹ <https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/a/api/>

mahdollista API-rajapinnan kautta toteutettuna, että limit GTC-orderit voidaan katsoa sekä maker- että taker-toimeksiannoiksi.³²

---

³² <https://binance.zendesk.com/hc/en-us/articles/360007720071-Maker-vs-Taker>. Käännös on kirjoittajan oma tulkinta oikeasta käännöksestä.

3. VIRTUAALIVALUUTTA HENKILÖVEROTUKSESSA

Virtuaalivaluutasta tai sen käytöstä ei ole virtuaalivaluutan tarjoajia koskevan lain lisäksi muuta virallista sääntelyä, minkä vuoksi virtuaalivaluutan käyttö kuuluu osapuolten sopimusvapauden piiriin³³. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ostaja ja myyjä voivat sopia luovutushinnaksi mitä tahansa sopimusvapauden nimissä, vaikka luovutuksen kohteena olevalle olisi määritettävissä markkina-arvo pörssissä. On kuitenkin huomionarvoista, että verotusmenettelylain 28 § voisi tulla sovellettavaksi siinä tapauksessa, mikäli osapuolten välillä olisi havaittavissa intressisuhde, kuten perhesuhde tai liikesuhde.³⁴ Esimerkiksi alihintaiset luovutukset puolisoiden välillä voivat johtaa VML 28 §:n soveltamiseen. On myös mahdollista, että esimerkiksi puolisoiden välisessä alihintaisessa luovutuksessa voisi olla kysys lahjasta alihintaan virtuaalivaluuttoja ostavan verotuksessa. Toisaalta tarkasteltuna VML 28 §:n soveltamisala on laajempikin.

Veronkierron näkökulmasta tilanne, jossa luovutettavan virtuaalivaluutan markkina-arvo ei ole fiat-määräisesti määritettävissä on erityisen vaikea, etenkin jos kyseisen virtuaalivaluutan vaihtovolyymi on hyvin pieni. Kuvatun kaltainen tilanne on mahdollista syntyä silloin, kun jonkin pienen market capin omaavan virtuaalivaluutan vaihto on pientä tai lähes olematonta ja sellaisen omistaja hankkiutuu eroon myymällä virtuaalivaluuttaa lähipiirissä olevalle henkilölleen jollain osapuolten sopimalla hinnalla. Käytännön tasolla tämä edellyttää kuitenkin sitä, että samalla vältytään veroilta. Itä-Suomen HAO 29.1.2019 T 19/007/1 käsitteli tapausta, jossa A oli myynyt puolisolleen käytännössä arvonsa

---

³³ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 1.1.

³⁴ VML 28 §: Jos jollekin olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen oikeudellinen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, on verotusta toimitettaessa meneteltävä niin kuin asiassa olisi käytetty oikeaa muotoa. Jos kauppahinta, muu vastike tai suoritus aika on kauppa- tai muussa sopimuksessa määrätty taikka muuhun toimenpiteeseen on ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta verosta vapauduttaisiin, voidaan verotettava tulo ja omaisuus arvioida. Jos on ilmeistä, että verotusta toimitettaessa olisi meneteltävä 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, on verotusta toimitettaessa huolellisesti tutkittava kaikki ne seikat, jotka voivat vaikuttaa asian arvostelemiseen, sekä annettava verovelvolliselle tilaisuus esittää selvitys havaituista seikoista. Mikäli verovelvollinen ei tällöin esitä selvitystä siitä, että olosuhteelle tai toimenpiteelle annettu oikeudellinen muoto vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta taikka ettei toimenpiteeseen ole ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta verosta vapauduttaisiin, verotusta toimitettaessa on meneteltävä 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

menettäneet X Oyj:n osakkeet nimelliseen yhden (1) euron hintaan. A:lle oli muodostunut 15 059,44 euron luovutustappio. A ei ollut tehnyt verotuksesta riippumattomia perusteita toimelleen. Asiassa ei ilmennyt, että osakkeiden arvonmenetyksessä olisi ollut tuloverolain 50 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla lopullinen vielä verovuonna 2015. Hallinto-oikeus katsoi, että tähän oikeustoimeen puolison kanssa oli ryhdytty ainoastaan ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että A:n olisi mahdollista saada TVL 50 §:n mukainen luovutustappio. VML 28 § johdosta A:lla ei ollut oikeutta vähentää X Oyj:n osakkeiden luovutustappiota. Näen, että tämä on hyvinkin sovellettavissa myös virtuaalivaluuttoihin vastaavissa olosuhteissa.

Verovelvollisella voi olla vallinnassaan samanaikaisesti useita eri kukkaroita, eli walleteja. Tällaisia ovat esimerkiksi Jaxx-kukkaro, Exodus-kukkaro, sekä Ledger Nano-muistitikku. Erilaisiin kukkariin voi tallettaa siihen soveltuvia virtuaalivaluuttoja, esimerkiksi Jaxx-kukkaroon ei voi tallettaa Dogecoinia, Bitcoinia siihen on kuitenkin mahdollista tallettaa. Mikäli verovelvollinen siirtää varojaan kukkarosta toiseen, ei varojen omistajan identiteetti muutu ja näin ollen ei tapahdu vastikkeellista tai vastikkeetonta luovutusta, mikä realisoisi verotuksen. Verottaja on myös virtuaalivaluuttoja koskevassa ohjeessaan lausunut saman. Käytännössä kyse ei ole luovutuksesta, koska omaisuutta ei luovuteta toiselle.

3.1 LUOVUTUSVOITON JA -TAPPION KÄSITE TULOVEROLAISSA

Oikeuskäytännössä virtuaalivaluutan luovutuksesta saatua tuloa on pidetty TVL 45.1 §:n mukaisena omaisuuden luovutuksena. Luovutusvoittoa syntyy tilanteessa, jossa luovutetun omaisuuden myyntihinta ylittää sen hankintamenon ja voiton hankkimisesta aiheutuneet menot. Luovutustappiota puolestaan syntyy tilanteessa, jossa luovutetun omaisuuden myyntihinta alittaa sen hankintamenon ja voiton hankkimisesta aiheutuneet menot.

TVL 46 §:n mukaan luovutusvoiton määrä lasketaan siten, että omaisuuden luovutushinnasta vähennetään omaisuuden hankintamenon poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä.

Luovutusvoittoa tai tappiota voi syntyä vastikkeellisissa luovutuksissa, joista tavallisimpia ovat kauppa ja vaihto. Vastikkeen laadulla ei ole merkitystä, kunhan kyseessä on rahanarvoinen etuus. TVL 29 § 1 momentissa määritellään itsessään veronalaisen tulon määritelmä seuraavasti: Veronalaista tuloa ovat jäljempänä säädetyin rajoituksin verovelvollisen rahana tai rahanarvoisena etuutena saamat tulot. Esitöiden mukaan lain tulokäsité on laaja, eli mikäli tulo ei ole erikseen säädetty verovapaaksi, on se veronalaista tuloa³⁵.

Korkein hallinto-oikeus on ottanut ratkaisussaan KHO 2020:145 kantaa luovutuksen määritelmään. Asiassa oli ratkaistavana, pidettiinkö kauppakirjaan perustuvaa osakkeiden omistusoikeuden siirtämistä sellaisena luovutuksena, johon sovellettiin luovutustappiota koskevia säännöksiä, vaikka kauppakirjaan oli kirjattu osakkeiden kauppahinnaksi nolla euroa.

Asiaa ratkaistessaan korkein hallinto-oikeus totesi, ettei tuloverolaissa ole tarkempaa määritelmää sille, mitä lain 45 §:n 1 momentissa, 46 §:n 1 momentissa ja 50 §:n 1 momentissa tarkoitetaan luovutuksella. Näissä säännöksissä ei ole nimenomaisesti säädetty, että niissä tarkoitetuissa omaisuuden luovutustilanteissa luovuttajalle tulisi suorittaa jonkinlainen vastike luovutuksensaajan toimesta. Aiemmin mainittujen säännösten sanamuodon perusteella ei voitu sulkea pois sitä tulkintavaihtoehtoa, että luovutustappio voitaisiin katsoa syntyneen myös vastikkeettomasta luovutuksesta.

Sanamuodon mukaisen tulkinnan tekemisen jälkeen korkein hallinto-oikeus katsoi kuitenkin, että asiaa arvioitaessa oli otettava huomioon, että tuloverolaissa luovutustappiota koskevat säännökset ovat osa luovutusvoittoja koskevaa sääntelyä. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että luovutusvoiton ja -tappion välisen yhteyden takia asian arvioinnissa oli otettava huomioon näiden säännösten kokonaisuus. Luovutusvoittoverotus liittyi luonteensa vuoksi vain luovutuksiin, joissa omaisuutta

---

³⁵ HE 200/1992 s.32

luovuttavalle verovelvolliselle maksettiin tai suoritettiin jokin vastike. Vastikkeella tuli olla taloudellista arvoa. Osakkeiden omistusoikeuden siirtoon liittyvän asiakirjan otsikoinnilla kauppakirjaksi ei ollut asiassa merkitystä, kun todellista vastiketta osakkeista ei ollut suoritettu.

Kun otettiin huomioon luovutusvoittoverotuksen kohdistuminen luonteensa vuoksi vastikkeellisiin luovutuksiin, tuloverolain erityissäännös alihintaisten luovutusten osalta laskettavasta hankintamenosta ja sen vaikutuksesta vastikkeettoman osuuden luovutusvoittoverotukseen, luovutusvoittoa ja -tappioita koskevien säännösten johdonmukainen soveltaminen sekä luovutus-sanana vastikkeelliseen luovutukseen liittyvä tausta tuloverotuksessa, tuloverolain 50 §:n 1 momentin tarkoittamaa luovutustappiota katsottiin syntyvän vain vastikkeellisista luovutuksista.³⁶ Kyseinen ratkaisu on 3-2 äänestystulos, joten sitä ei voitane ainakaan täysin suoraan käyttää täydellisenä ohjenuorana arvioitaessa olosuhteiltaan hieman erilaisia luovutuksia. Ratkaisua tehdessä korkein hallinto-oikeus on varmasti joutunut punnitsemaan sanamuototulkinnan ja säännösten kokonaisuuden muodostamaa osittaista ristiriitaa ja päätynt siksi ratkaisussaan tulokseen 3-2. Ratkaisu ei välttämättä ole esimerkiksi virtuaalivaluuttoihin suoraan sovellettavissa, sillä virtuaalivaluuttojen osalta esimerkiksi taloudellisen arvon määrittäminen aukottomasti voi olla hyvin haasteellista. Lisäksi tämän tyyppisiä tilanteita lienee hyvin vähän käytännössä (luovutushinta olisi nolla euroa). Käytännössä aina, jos vastikkeella on mitään rahassa mitattavaa arvoa, kysymys on luovutusvoittoverotuksen piiriin kuuluvasta tapahtumasta, josta syntyy luovutusvoittoa tai -tappiota.

Virtuaalivaluutoille tyypilliset nopeat arvonmuutokset ja esimerkiksi NFT:ien³⁷ ominainen arvon määrittämisen äärimmäinen haastavuus ostolaidan ohuuden vuoksi ovat omiaan aiheuttamaan haasteita arvioitaessa KHO 2020:145 soveltuvuutta virtuaalivaluuttoihin liittyen. Toisaalta taas voidaan argumentoida, että ratkaisu

---

³⁶ KHO 2020:145, osin mukaillen.

³⁷ <https://www.kaspersky.fi/resource-center/definitions/what-is-an-nft>. NFT on lyhenne sanoista Non-fungible token, eli vapaasti suomennettuna ei-vaihtokelpoinen rahake. Ei-vaihtokelpoisella tarkoitetaan sitä, että NFT on ainutlaatuinen eikä siten korvattavissa. NFT:t voivat olla esimerkiksi taideteoksia, sarjakuvia, kuvia tai videoita. Jokainen NFT sisältää digitaalisen allekirjoituksen, mikä tekee siitä ainutlaatuisen.

nimenomaisesti olisi suoraan sovellettavissa virtuaalivaluuttoihin ja että taloudellisen arvon määrittäminen olisi keskiössä punnittaessa syntykö luovutustappiota vai ei.

Luovutusvoitto on veronalaista tuloa riippumatta siitä, kuinka kauan luovuttaja on omistanut omaisuuden. Ainoa tilanne, jossa omistusajalla on merkitystä, liittyy hankintameno-olettaman suuruuden määrittelemiseen. Hankintameno-olettamana voidaan pitää 40 %:ia kun luovutettu omaisuus on omistettu yli 10 vuoden ajan. Omaisuuden hankinta- tai saantotavalla (esimerkiksi kauppa, perintö, lahja) ei ole merkitystä, sillä luovutusvoittoverotuksen piiriin kuuluvat sekä vastikkeellisesti että vastikkeettomasti saadun omaisuuden luovutukset.

Luovutettava omaisuus voi olla kiinteää tai irtainta eikä sillä, kummasta on kysymys, ole yleensä merkitystä luovutusvoittoa verotettaessa. Kiinteän ja irtaimen omaisuuden erottamisella toisistaan on merkitystä lähinnä osittain verovapaita luovutusvoittoja ja sukupolvenvaihdosluovutusta koskevia tuloverolain säännöksiä sovellettaessa.³⁸

Yleensä on selvää, milloin on kysymys omaisuuden myynnistä. Ellei luovutusvoittoverotusta sovelleta, luovutuksesta saatua tuloa käsitellään yleensä muuna pääomatulona.³⁹ Korkein hallinto-oikeus katsoi esimerkiksi ratkaisussaan KHO 2018:11 vertaislainojen olevan sellaista omaisuutta, jonka luovutuksen takia voitiin vahvistaa luovutustappio, ja sellaisina arvopapereina, joiden lopullinen arvonmenetys voitiin rinnastaa luovutustappioon.⁴⁰ Ratkaisussaan korkein hallinto-oikeus hylkäsi Veronsaajien oikeudenvalvontayksikön valituksen koskien keskusverolautakunnan toimintaa ja piti sen antaman ratkaisun ennallaan. Käytännössä katsoen keskusverolautakunta on arvioinut ratkaisussaan muun muassa mitä tuloverolain 50 § mukainen arvopaperi määritelmänä tarkoittaa ja todennut, että sijoituksien kohteena olevia velkakirjoja voidaan pitää tuloverolain 50 §:ssä tarkoitettuina arvopapereina.

Lahjoitetun kohteen elinikäisen hallinta- ja tuotto-oikeuden osalta voitiin soveltaa luovutusvoittoa koskevia oikeusohjeita. Elinikäisestä hallinta- ja tuotto-oikeuden luopumisesta syntynyt korvaus voitiin määritellä laskemalla 5 prosentin vuotuinen tuotto kauppahinnasta ja käyttää ikäkerrointa kaupantekohetkellä (tässä 10, koska A oli 54-

---

³⁸ Omaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot luonnollisen henkilön tuloverotuksessa 2.2.

³⁹ Omaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot luonnollisen henkilön tuloverotuksessa 2.3.1

⁴⁰ KHO 2018:11 mukaillen.

vuotias kaupan tapahtuessa)⁴¹. Kapitalisaatiosopimukseen perustuvat oikeudet sai luovuttaa kolmannelle taholle käyvän arvon mukaisesta vastikkeesta siten, että luovutusta voitiin pitää TVL 45 §:n 1 momentin mukaisena omaisuuden luovutuksena, johon sai soveltaa luovutusvoiton ja -tappion laskemista koskevia säännöksiä. Asian ratkaisemisen kannalta oli merkityksellistä, että kapitalisaatiosopimus oli sijoitustuote ja että siihen perustuen saamisoikeus oli rahanarvoinen ja luovutuskelpoinen. Lainsäädännössä näitä oikeuksia ei ollut rajattu omaisuuskäsitteen ulkopuolelle⁴².

Tuloverolain 45 §:n ja 50 §:n 1 momentissa tarkoitettua omaisuutta ovat myös osakeyhtiölain 12 luvun mukaiset pääomalainat sekä muut lainasaamiset, joihin liittyy aito takaisinmaksutarkoitus. Samoin tuloverolain 50 §:n 1 momentissa tarkoitettua omaisuutta ovat virtuaalivaluutat. Tästä seuraa, että mainitun kaltaisen omaisuuden luovutukset verotetaan luovutusvoittoina ja luovutustappioina.⁴³

Koska virtuaalivaluutta on tuloverolaissa tarkoitettua omaisuutta, mutta ei virallinen maksuväline, sen käyttäminen missä tahansa tilanteissa on verotuksen realisoiva tapahtuma. Virtuaalivaluutan arvonmuutos realisoituu verotettavaksi jokaisella kerralla erikseen, esimerkiksi sillä hetkellä, kun

- a) virtuaalivaluutta vaihdetaan mihin tahansa viralliseen valuuttaan. Merkitystä ei ole sillä, jätetäänkö varat esimerkiksi välittäjän hallinnoimalle tilille vai siirretäänkö ne verovelvollisen tilille.
- b) virtuaalivaluutasta luovutaan siirtämällä se toiselle osapuolelle hankkimalla joitakin hyödykkeitä tai palveluita.
- c) virtuaalivaluutta vaihdetaan toiseen virtuaalivaluuttaan.

Verotuksessa jokaista verotuksen realisoivaa käyttö-, myynti- tai vaihtotapahtumaa käsitellään erillisenä tapahtumana. Jos käytetty virtuaalivaluutta on hankittu useassa erässä, jokaisesta erästä realisoituva arvonnousu tai -lasku on laskettava erikseen. Arvonmuutosta laskettaessa virtuaalivaluutat katsotaan käytetyksi siinä järjestyksessä

---

⁴¹ KHO 2009:13 mukaillen. Veroasiamies valitti Turun hallinto-oikeuden antamasta ratkaisusta ja oli sitä mieltä, että luovutusvoittoa koskevia oikeusohjeita ei voinut soveltaa ja verotettava tulo olisi muuta pääomatuloa täydestä arvostaan. Korkein hallinto-oikeus kuitenkin piti Turun hallinto-oikeuden päätöksen ennallaan ja tuotto verotettiin luovutusvoittoa koskevien oikeusohjeiden mukaan hankintameno-olettamaa käyttäen.

⁴² KHO 2019:79 mukaillen.

⁴³ Omaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot luonnollisen henkilön tuloverotuksessa 2.3.2

kuin henkilö on ne hankkinut, jos hän ei muuta näytä.⁴⁴ Puhtaasti laissa oleva FiFo koskee arvo-osuuksia ja rahasto-osuuksia. FiFo-menetelmästä on olemassa kaksi erilaista sovellettavaa mahdollisuutta: Niin kutsuttu globaali fifo ja eräkohtainen fifo. Globaalilla fifoa on mahdollista aina käyttää esimerkiksi virtuaalivaluuttojen luovutusvoittolaskelmissa, kun taas eräkohtaisen fifon käyttö vaatii verovelvolliselta lompakkokohtaisen seurannan toteuttamista ja eri hankintaerien seuranta. Kirjoittajan kokemuksiin perustuen tulee eräkohtaisella fifolla luovutusvoittolaskelmista verovelvollisen kannalta edullisempia lopputuloksia kuin globaalilla fifolla. Tämän lisäksi verovelvollisella on tosiasiallisesti parempi mahdollisuus esimerkiksi säilyttää pidempään tiettyjä virtuaalivaluuttoja erillään muista ja hyödyntää esimerkiksi 40 % hankintameno-olettamaa niitä myydessä (vaatii 10 vuoden omistamisen).

Huomionarvoista on se, että mikäli verovelvollinen on osallistunut esimerkiksi Bitcoinilla ICO:oon⁴⁵, verotetaan mahdollinen arvonnousu vaihtohetken kurssin mukaisesti, eikä esimerkiksi sen alkuperäisen hankintahinnan mukaan, mikäli ICO:oon osallistuminen on tapahtunut 29.5.2018 jälkeen. Mikäli osallistuminen ICO:oon on tapahtunut ennen edellisessä virkkeessä mainittua ajankohtaa, on hankittujen virtuaalivaluuttojen hankintahinta johdettava Bitcoinin ostohinnan kautta. Tämä voi olla toisinaan hyvin työlästä kirjoittajan omaan kokemukseen perustuen.

3.2 VÄHENNYSKELVOTTOMAT TAPPIOT TULOVEROLAIN MUKAISESSA VEROTUKSESSA

Virtuaalivaluuttamarkkinoilla on olemassa kirjoitushetkellä 23 913 eri virtuaalivaluuttoa yhteensä 621 eri virtuaalivaluuttapörssissä⁴⁶. Eri virtuaalivaluuttapörssit tarjoavat suorien virtuaalivaluuttaostojen lisäksi kirjoitustaan hyvin laajasti erilaisia sijoitustuotteita, kuten vivutettuja sijoitusinstrumentteja. Esimerkiksi maailman suurin virtuaalivaluuttapörssi tarjoaa suorien virtuaalivaluuttaostojen lisäksi laajan valikoiman erilaisia viputuotteita, kuten margin- ja futuurituotteita. Näiden sijoitustuotteiden tuoteselosteet ovat

---

⁴⁴ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 1.2

⁴⁵ ICO, eli initial coin offering. ICO:lla tarkoitetaan varojenkeruuta projektia varten, jonka vastineeksi siihen osallistuville annetaan ei pörssissä kaupankäynnin kohteena olevaa virtuaalivaluuttoa.

⁴⁶ <https://coinmarketcap.com/>

useimmiten varsin monimutkaisia ja vaikeaselkoisia, jos niitä on edes kunnolla julkisesti saatavilla.

Mikäli näitä erilaisia sijoitustuotteita verotettaisiin suoraan luovutusvoittoverotuksen säännösten mukaisesti, astuisivat TVL 45 § 1 momentti ja TVL 46 1 momentti suoraan sovellettavaksi. Ongelman muodostaa kuitenkin se, että nämä sijoitustuotteet eivät välttämättä ole luonteeltaan sellaisia, että niitä voitaisiin kohdella kuten tavallisen virtuaalivaluutan luovutuksia. Esimerkiksi Binancessa futuureiden osalta on siirrettävä varoja futures-tilille vakuudeksi ja tätä vastaan avataan positioita (sopimuksia). Mahdollinen voitto tai tappio maksetaan tilille sinä virtuaalivaluuttana, jota tilille on talletettu ja/tai positio on avattu.

Virtuaalivaluuttojen verotuksen osalta KHO 2019:42 oli urauurtava ratkaisu, joka sai alkunsa KVL 2017:54 ratkaisusta, jossa ratkaistavana oli, onko Ethereum virtuaalivaluutan myynnistä saatava tulo luonteeltaan ansio vai pääomatuloa. Kyseessä on Keskusverolautakunnan antama äänestysratkaisu tuloksella 6-2, jossa 6 Keskusverolautakunnan jäsentä äänesti sen puolesta, että kyseessä on TVL 32 § mukainen pääomatulo. Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö valitti ratkaisusta KHO:een ja sai valitusluvan. Korkein hallinto-oikeus pysyi ratkaisussaan kannassa, jonka Keskusverolautakunta oli jo antanut ja katsoi Ethereumin myynnistä saadun tulon olevan tuloverolain 32 § mukaisesti saajansa pääomatuloa täyttäen pääomatulon tunnusmerkistön kiistatta. Tämän lisäksi korkein hallinto-oikeus katsoi kaupankäynnin virtuaalivaluutoilla kuuluvan luovutusvoittoverotuksen alaiseksi. Ratkaisu tarkoitti käytännössä sitä, että Verohallinnon antama yhtenäistämisohje 7.10.2019 ei enää ollut pätevä sen osalta, että virtuaalivaluuttakaupoista syntyneitä tappioita ei enää saanut vähentää. Huomionarvoista tässä ratkaisussa oli myös se tosiseikka, että se ei ottanut lainkaan kantaa tilanteeseen, jossa virtuaalivaluuttojen väliset vaihdot olisivat verotettavia jo ennen 28.5.2018. Tämä mahdollisti verovelvollisen vaatimaan virtuaalivaluuttojen välistä kaupankäyntiä veronalaiseksi käytännöstä mistä ajankohdasta alkaen, kunhan sille oli jokin pitävä peruste, jolla ei ollut suoraan VLM 28 § mukaista tarkoitusta, johon voi liittyä veronkiertoa. Esimerkiksi verotuskäytännön takia verovelvollisen on voinut olla perusteltua soveltaa virtuaalivaluuttojen välisten vaihtojen veronalaisuutta jo vuoden 2018 alusta alkaen johdonmukaisesti. Tämän lisäksi luovutusvoittoverotuksen soveltaminen toi mukanaan hankintameno-olettaman käytön,

sekä pienten luovutuksien verovapauden soveltamisen. Etenkin tappioiden vähennysoikeus ja hankintameno-olettaman käytön soveltaminen tarjosi sijoittajille merkittävän mahdollisuuden oikaista aiemmin toimitettua verotustaan itselleen edullisemmaksi.

Keskusverolautakunta otti kantaa ratkaisussaan KVL:2021/1 futuureiden ja vakioitujen optioiden verokohteluun yhdysvaltalaisilla markkinapaikoilla. Näiden markkinapaikkojen toimintaa säänneltiin laissa ja markkinapaikat toimivat Yhdysvaltojen hallituksen alaisen sääntelyn ja valvonnan alaisena. Keskusverolautakuntaa pyydettiin ottamaan kantaa siihen, olivatko hakemusasiakirjoissa tarkemmin kuvatut johdannaisista aiheutuvat tappiot vähennyskelpoisia hakijan verotuksessa.

Keskusverolautakunta katsoi, että hakemuksessa kuvatut Yhdysvalloissa sijaitsevat markkinapaikat rinnastuivat luonteeltaan ja ominaisuuksiltaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettuun säänneltyyn markkinaan ja että kyseessä olleet tappiot aiheutuivat sellaisesta sijoitustoiminnasta, jota hakija saattoi valintansa mukaan harjoittaa joko Euroopan unionissa tai sen ulkopuolella sijaitsevilla markkinapaikoilla. Kun kotimaisessa pörssissä sekä muussa Euroopan talousalueen valtiossa vastaavalla markkinapaikalla harjoitetussa johdannaiskaupassa aiheutuvat tappiot olivat Suomessa tuloverolain mukaan toimitettavassa verotuksessa vähennyskelpoisia, ja kun otettiin huomioon SEUT 63 artiklan 1 kohdan mukaista pääomien vapaata liikkuvuutta koskeva Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, keskusverolautakunta katsoi, että kyseessä olevia tappioita tuli pitää tuloverolain 50 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luovutustappioon rinnastettavina hakijan verotuksessa.⁴⁷

On selvää, että tämän ratkaisun perusteella ei ole mahdollista argumentoida virtuaalivaluuttojen osalta siten, että futuureista tai margin-kaupoista aiheutuneet tappiot olisivat vähennyskelpoisia hakijan verotuksessa. Käytännössä katsoen virtuaalivaluuttamarkkinat eivät ole säänneltyjä ja tämän asian takia, tappioita ei voida katsoa vähennyskelpoiseksi tuloverolain mukaisessa verotuksessa. Vahvana tulkintana ei

---

⁴⁷ KVL 1/2021

julkisesti listatuilla markkinoilla tapahtuvasta kaupankäynnistä hinnanerosopimuksilla käydystä kaupasta korkein hallinto-oikeus on katsonut ratkaisussaan KHO 2010:74 hyvin yksiselitteisesti tappioiden olevan vähennyskelvottomia. KHO:n mukaan hinnanerosopimuksesta koitua meno ei ollut tuloverolain 54 §:ssä tarkoitettu tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuva meno eikä myöskään tuloverolain 50 §:ssä tarkoitettuna luovutustappiona tai muuna luovutustappioon rinnastettavana tappiona vähennyskelpoinen.⁴⁸

Etenkin yllä käsitellystä korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisusta ja aiemmassa kappaleessa käsitellystä KVL:n ratkaisusta käy selkeästi ilmi Suomen viranomaisten tulkinnat tuloverolaista ja sen soveltamisalasta: Ei säänneltyllä markkinapaikalla käytännössä katsoen kaikki sopimuksiin tai johdannaisiin liittyvät sijoitusinstrumentit ovat sellaisia, joiden tappiot eivät ole vähennyskelpoisia. Virtuaalivaluuttojen osalta tämä tarkoittaa käytännössä katsoen suoraan sitä, että futuurien ja sopimuksien osalta tappiot eivät ole vähennyskelpoisia luonnollisen henkilön verotuksessa, sillä ne eivät mahdu luovutusvoittoverotuksen säännösten alle. Sen sijaan esimerkiksi margin-kauppojen verotuskohtelu on ehkä hivenen erilaisempaa, mikäli kyseessä on aito virtuaalivaluuttakauppa siten, että kauppaa käydään tosiasiallisesti virtuaalivaluutoilla. Margin kauppojen tappioiden vähentämisen puolesta puhuu esimerkiksi se, että siellä käytetään usein virtuaalivaluuttoa vakuutena ja toteutettavat kaupat ovat aidosti virtuaalivaluuttakauppoja, mutta ne on toteutettu vakuutta vastaan otetulla lainalla siten, että lainarahalla on ostettu virtuaalivaluuttoja. Tässä tilanteessa luovutusvoittoverotuksen säännökset tulisivat sovellettavaksi. Eri kauppapaikkojen käyttö- ja sopimusehdot eroavat kuitenkin toisistaan hyvin paljon, joten sijoittajan on hyvä selvittää, kuinka hänen käyttämällään kaupankäyntialustalla margin-tuotteiden osalta kokonaisuus on järjestetty kaupankäyntialustan toimesta. Joillain kaupankäyntialustoilla margin-kaupankäynti voi olla esimerkiksi luonteeltaan rinnasteisia CDF:ihin jolloin tappiot ovat vähennyskelvottomia.

---

⁴⁸ KHO 2010:74

3.3 PERINNÖKSI, LAHJAKSI TAI OSITUKSESSA SAADUN VIRTUAALIVALUUTAN LUOVUTUSVOITON LASKEMINEN

Virtuaalivaluuttaa on mahdollista saada toiselta henkilöltä lahjana tai perintönä. Perintö- ja lahjaverotuksessa vahvistettua arvoa pidetään saajan virtuaalivaluuttojen hankintahintana. Virtuaalivaluutan verotuksen realisoivissa käyttötilanteissa luovutukseen sovelletaan kaikkia luovutusvoittoa koskeva säännöksiä mukaan lukien tuloverolain 47 §:n erityissäädökset hankintamenon laskemisesta. Kyseisen lainkohdan 1 momentin mukaan vastikkeetta saadun omaisuuden hankintamenoksi katsotaan perintö- ja lahjaverotuksessa käytetty verotusarvo. Hankintameno lasketaan kuitenkin lahjoittajan hankintamenosta, jos lahjansaaja luovuttaa saamansa omaisuuden ennen kuin lahjoituksesta on kulunut yksi vuosi.

Jos luovutettu virtuaalivaluutta on saatu osituksessa, tuloverolain 46 §:n 2 momentin mukaan omistusaika ja hankintameno lasketaan ositussaantoa edeltäneestä saannosta, tavallisesti siis alkuperäisestä hankintahetkestä alkaen alkuperäiseen hankintahintaan.⁴⁹

Käytännössä katsoen virtuaalivaluuttojen osalta on niiden volatiilin luonteen vuoksi voitontavoittelun näkökulmasta joskus tarkoituksenmukaista menetellä verotuksen osalta epäloogisesti ja luovuttaa omistuksensa ennen kuin vuosi on kulunut lahjan saamisesta. Empiirisiin havaintoihin perustuen verovelvollisille tulee kovin usein yllätyksenä, että lahjana saatuja virtuaalivaluuttoja tulisi omistaa yli vuoden ajan, jotta niiden hankintahintana voisi pitää lahjaverotuksessa vahvistettua arvoa. Lahjansaajan alle vuoden omistaman omaisuuden myynnin hankintameno lasketaankin TVL 47 § mukaisesti lahjoittajan hankintamenosta. Jossain tilanteissa tämän selvittäminen voi osoittautua hyvin haasteelliseksi. Lisäksi puhtaasti verotuksen näkökulmasta voi syntyä tilanne, jossa veron kokonaismäärä kasvaa hyvin suureksi.

---

⁴⁹ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 2.6.4

3.4 LUOVUTUSVOITON LASKEMINEN JA PÄÄOMATULON MÄÄRITELMÄ LUONNOLLISEN HENKILÖN TULOVEROLAIN MUKAAN TAPAHTUVASSA VEROTUKSESSA

Luovutusvoiton laskemisen osalta on tehtävä ero yksityishenkilöiden ja yritysten verokohteluun. Tässä luvussa tarkastellaan yksityishenkilöiden verokohtelua ja seuraavassa luvussa tarkastellaan yritysten verokohtelua.

Tulojen ja menojen jaksottamista koskeva yleissäännös löytyy TVL 110 §:stä. TVL 110 §:n 2 momentin mukaan ”Luovutusvoitto katsotaan sen verovuoden tuloksi, jona kauppa tai vaihto on tehty tai muu luovutus on tapahtunut.” Luovutusvoitto katsotaan sen verovuoden tuloksi, jona kauppa tai vaihto on tehty tai muu luovutus on tapahtunut. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi virtuaalivaluuttapörssissä hyväksytty toimeksianto⁵⁰ jossa virtuaalivaluutta vaihdetaan toiseen virtuaalivaluuttaan tai fiat-valuuttaan ja tavaroiden tai palveluiden ostaminen virtuaalivaluutoilla. Käytännössä esimerkiksi pörssissä toimeksi annetut maker-toimeksiannot eivät niiden asettamishetkellä suoraan realisoivat verotusta⁵¹. TVL 110 §:n 1 momentin mukaan vastaavasti ”Tulo katsotaan sen verovuoden tuloksi, jona se on nostettu, merkitty verovelvollisen tilille tai muutoin saatu vallintaan.” Tämä siis kattaa myös verovelvollisen vallinnassa olevan pörssin tilillä olevat varat, sekä virtuaalisessa lompakossa säilytettävät varat, tulkittaessa tätä virtuaalivaluuttoihin liittyen sanamuodon kautta.

Veronalaisen tulo määritelmiä löytyy TVL 29§:stä. Sen mukaan veronalaista tuloa ovat verovelvollisen rahana tai rahanarvoisena etuutena saamat tulot. Tämän lisäksi verovelvollisella on oikeus vähentää tuloistaan niiden hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot, eli luonnolliset vähennykset. Luonnollisia vähennyksiä koskevat

---

⁵⁰ Selvyyden vuoksi todettakoon, että läpi menneellä toimeksiannolla tarkoitetaan joko verovelvollisen itsensä, tai hänen asettaman toimeksiannon, menemistä läpi. Asian osalta ei ole merkitystä onko kyseessä maker- vai taker-toimeksianto.

⁵¹ Selvyyden vuoksi todettakoon, että maker-toimeksiannolla tarkoitetaan sellaista pörssissä toteutettavaa toimeksiantoa, jossa verovelvollinen määrittää etukäteen hinnan, johon hän on valmis tekemään kaupat (oston tai myynnin). Taker-toimeksianto on luonteeltaan sellainen, että myynti tapahtuu lähes välittömästi. Taker, eli ”ottaa hinnan markkinalta kyseisellä hetkellä”.

tarkentavat säännökset löytyvät TVL 31 §:stä. Pääsäännöt näille ovat TVL 29.1 §:ssä ja TVL 54 §:ssä.

Pääomatulon määritelmä löytyy TVL 32 §:sta. Sen mukaan ”Veronalaista pääomatuloa on, siten kuin siitä jäljempänä tarkemmin säädetään, omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun ohessa korkotulo, osinkotulo siten kuin 33 a–33 d §:ssä säädetään, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot ja luovutusvoitto. Pääomatuloa on myös jaettavan yritystulon, yhtymän osakkaan tulo-osuuden sekä porotalouden tulon pääomatulo-osuus.” Tuloverolain mukaan ansiotuloa on kaikki muu sellainen tulo, joka ei ole pääomatuloa, eli mahdu TVL 32 § soveltamisalaan.

Luovutusvoiton laskemisesta säännellään TVL 46 §:ssa. Virtuaalivaluuttojen verotuksen osalta olennaista on pykälän 1 kohta: ”Omaisuuden luovutuksesta saadun voiton määrä lasketaan siten, että luovutushinnasta vähennetään omaisuuden hankintameno poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä. Muun verovelvollisen kuin yhteisön tai avoimen yhtiön taikka kommandiittiyhtiön saamasta luovutushinnasta vähennettävä määrä on kuitenkin aina vähintään 20 prosenttia ja, jos luovutettu omaisuus on ollut luovuttajalla vähintään 10 vuoden ajan, vähintään 40 prosenttia luovutushinnasta.”

Tuloverolain 50 §:n 1 momentin mukaan omaisuuden luovutuksesta syntynyt tappio vähennetään omaisuuden luovutuksesta saadusta voitosta verovuonna ja viitenä sitä seuraavana vuotena sitä mukaan kuin voittoa kertyy. Luonnollisen henkilön ja kotimaisen kuolinpesän verotuksessa vähennyskelpoinen luovutustappio, joka jää vähentämättä omaisuuden luovutuksesta saadusta voitosta, vähennetään puhtaasta pääomatulosta ennen muita pääomatuloista tehtäviä vähennyksiä. Omaisuuden luovutuksesta syntynyttä tappiota ei oteta huomioon pääomatulojen alijäämää vahvistettaessa.

Tuloverolain 48 §:n 6 momentin mukaan luonnollisen henkilön tai kuolinpesän saama omaisuuden luovutusvoitto ei ole veronalaista tuloa, jos verovuonna luovutetun omaisuuden yhteenlasketut luovutushinnat ovat enintään 1 000 euroa. Säännöstä sovellettaessa ei oteta huomioon sellaisen omaisuuden luovutuksia, joista saatu voitto on

muualla laissa säädetty verovapaaksi, eikä tavanomaisen koti-irtaimiston tai muun siihen rinnastettavan henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettun omaisuuden luovutuksia.

Esimerkiksi mikäli virtuaalivaluutta on hankittu ja myyty saman verovuoden aikana ja hankintahinta on ollut 2000 € per ostettu virtuaalivaluutta ja myyntihinta 13 000 € per myyty virtuaalivaluutta, kaupankäyntikulut 100 € oston ja myynnin osalta eikä verovelvollisella olisi muita vähennyskelpoisia kuluja, laskettaisiin luovutusvoitto seuraavasti: $13\,000\text{ €} - 2000\text{ €} - 100\text{ €} = 10\,900\text{ €}$. Käytettäessä hankintameno-olettamaa päädyttäisiin seuraavaan lopputulokseen: $13\,000\text{ €} * 0,8 = 10\,400\text{ €}$. Eli käytettäessä hankintameno-olettamaa päädyttäisiin verovelvollisen kannalta luovutusvoiton osalta 500 € edullisempaan lopputulokseen.

Käytännössä hankintameno-olettaman käyttö antaa verovelvolliselle erityisen kannustimen suurten voittojen tekemiseen. On huomattava, ettei hankintameno-olettama ole sovellettavissa kirjanpitovelvollisille, eli yrityksille. Yrityksien osalta keskitytään laskemaan joko verovuoden voitto tai tappio, eikä luovutusvoittoa.

3.5 LOUHINNASTA SAATUJEN VAROJEN VEROTUS

Virtuaalivaluuttaekosysteemin ylläpidon voi järjestää karkeasti kuvailtuna kahdella eri tavalla tai niiden yhdistelmänä: joko proof of work⁵²- tai proof of stake⁵³-protokollalla. Proof of work-protokollalla tapahtuvaa toimintaa kutsutaan yleisimmin termillä ”louhinta”. Näiden verotus eroaa huomattavasti toisistaan niin tulon määrän kuin mahdollisten vähennyksien tekemisen osalta. Tarkastelen seuraavaksi yksinkertaistetusti näiden välisiä eroavaisuuksia.

Virtuaalivaluuttajärjestelmässä voi syntyä uusia valuuttayksiköitä monimutkaiseen algoritmiin perustuvan tietokoneohjelman säätelänä. Sen avulla tietyn virtuaalivaluuttaverkoston jäsenet voivat ”louhimiseksi” kutsutulla menetelmällä hankkia

---

⁵² Proof of Work, eli sanamuodon mukaisesti todiste tehdystä työstä. Tässä tilanteessa saatu palkkio muodostuu laskentatehon luovuttamisesta verkoston käyttöön. Laskentatehon avulla luodaan sekä uutta virtuaalivaluutusta, että varmistetaan siirtoja.

⁵³ Proof of Stake eli sanamuodon mukaisesti steikataan, eli lukitaan ennalta määrätty määrä virtuaalivaluutusta siirron varmistamiseksi. Tällä ehkäistään virheellisten siirtojen tekeminen, sillä mikäli tällainen siirto toteutettaisiin, menettävät stakeajat kaiken steikatun virtuaalivaluutan sen myötä.

uusia virtuaalivaluuttayksiköitä luovuttamalla verkostolle tietokoneensa laskentatehoa käytettäväksi. Tällöin verkoston jäsenet saavat vastineeksi algoritmin luomia uusia virtuaalivaluuttayksiköitä rahaliikenteen ylläpidosta. Uusia virtuaalivaluuttoja jaetaan järjestelmään osallistuvien kesken käytännössä sattumanvaraisesti (lauhintamenetelmänä proof of work -protokolla). Lisäksi louhintaan osallistuvat voivat saada osuuden yksittäiseen transaktioon liittyvästä siirtokulusta (siirtopalkkio, miner fee).

Edellä kuvatulla tavalla louhimisesta vastineeksi virtuaalivaluuttana saatu tulo ei ole tuloverolaissa tarkoitettua varallisuuden kerryttämää tuloa. TVL 61 §:n mukaan ansiotuloa on muu tulo kuin pääomatulo. Siten louhintaan osallistumisesta saatava tulo on saajansa ansiotuloa, ainakin VH:n virtuaalivaluuttoja koskevan vero-ohjeen mukaan. Kristian Keskitalo on käsitellyt artikkelissaan virtuaalivaluutan louhimisen verokohtelua ja esittää eriävät mielipiteen tästä näkemyksestä. Keskitalo mainitsee artikkelissaan, että PoW-konsensusalgoritmissa on kyse laitteiston itse suorittamasta laskennasta ja ongelman ratkaisusta. Kyse on siis tietokoneen harjoittamasta automaattisesta laskentatoimenpiteestä. Vastaavasti, mikäli louhija onnistuisi pulman ratkaisemisessa, varsinainen validointi tapahtuu automaattisena koneellisena toimenpiteenä, eikä siihen tarvita luonnollisten henkilöiden työpanosta. Ainoa ihmistyövoimaa vaativa asia on laitteiston rakentaminen ja verkkoon kytkeminen. Huomionarvoista on myös se, että PoW-konsensusalgoritmin laskentateho on esimerkiksi bitcoinissa noussut niin suureksi, että louhinnan harjoittaminen taloudellisessa mielessä vaatii nimenomaisesti louhintatarkoitusta varten suunniteltuihin laitteistoihin investoimista.⁵⁴

Keskitalon tulkinta, miksi PoW-protokollan mukaista tuloa voisi verottaa TVL 32 §:n mukaisena pääomatulona pohjautuu ratkaisuihin KHO 2018:170 ja KHO 2019:42 osittain. Keskitalo pitää PoW-protokollaa verrannollisena esimerkiksi vuokratuloon, jossa ostetaan asunto (pääomilla) ja annetaan se vuokralle. Keskitalo katsookin, ettei PoW-protokollan mukainen louhiminen eroa oleellisesti tästä ja sen vuoksi voisi tulla verotetuksi pääomatulona ansiotulon sijaan. Keskitalo lisää, että louhintatulo perustuu nimenomaisesti louhinalaitteiston tekemään työhön (omaisuudella hankitun laitteiston tekemään työhön). Myös sanamuototulkinnan kautta ”—pääomatuloa on – omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen”. Tämän lisäksi esimerkiksi Nykänen on

---

⁵⁴ Kristian Keskitalo, Virtuaalivaluutan louhiminen: Ansio- vai pääomatuloa? Edilex 7/2022, s. 3-4

oikeuskirjallisuudessa todennut omaisuuden käsitteen olevan laaja vero-oikeudellisesti.⁵⁵ Jaan Keskitalon näkemyksen tästä asiasta, sillä louhintakaluston hankkiminen vaatii merkittäviä määriä pääomia. Toki, on totta, että osin myös kirjoittajan omaan kokemukseen perustuen, louhintatulon hankkiminen tiettyjen virtuaalivaluuttojen osalta vaatii merkittävää henkilökohtaista osaamista esimerkiksi bios-modaamisen osalta, toiminnan kannattavaksi tai kannattavammaksi saamiseksi.

Louhinnasta saatu tulo realisoituu louhijan tuloksi (TVL 110 §) sillä hetkellä, kun hän saa sen vallintaansa eli silloin, kun virtuaalivaluutta tai muu vastike siirtyy hänen hallinnoimalleen tilille, virtuaalilompakkoon tai muutoin hänen hallintaansa. Tulo arvostetaan saantokohtaisesti, joten louhintatyön arvo realisoituu aina, kun louhinnasta saadaan tuloa.

Henkilö voi kuitenkin pääsäännöstä poiketen laskea louhinnasta saamansa tulon määrän päiväkohtaisesti tai vaihtoehtoisesti myös kuukausikohtaisesti käyttäen kyseisen kertymisajan mukaista keskipurssia. Verovelvollisen valitsemaa jaksotusta tulee käyttää systemaattisesti samalla tavalla läpi vuoden ja käytetty arvo tulee tarvittaessa perustella. Arvostamisen voi tehdä käyttäen jotakin tunnetuista virtuaalivaluuttapörssiä. Jos verovelvollinen on käyttänyt tiettyä pörssiä, arvostaminen täytyy tehdä johdonmukaisesti tämän pörssin arvojen mukaisesti. Louhinnalla saatujen virtuaalivaluuttojen arvo saamishetkellä (= bruttotulo) on samalla niiden hankintahinta verotuksessa.⁵⁶

Uusien virtuaalivaluuttojen saanto voi perustua jo olemassa olevan virtuaalivaluutan määrään lukitsemiseen hetkeksi verkon käyttöön kyseisen virtuaalivaluuttojen turvaamiseksi. Vastineeksi tästä voi saada esimerkiksi vuodessa 5% lisää virtuaalivaluutusta nykyisten päälle, jotka maksetaan päivittäin (proof of stake - protokolla). Tällöin verotuksessa katsotaan, että kyse on olemassa olevaan varallisuuteen eli aiemmin omistettuun virtuaalivaluuttaan suoraan perustuvasta tulosta, jolloin lisänä saadun virtuaalivaluutan arvo verotetaan pääomatulona.

Tulo realisoituu verotettavaksi sillä hetkellä, kun virtuaalivaluutan haltija saa uuden virtuaalivaluutan vallintaansa. Tulon määrä on saadun virtuaalivaluutan käypä arvo samalla hetkellä. Saadun bruttotulon määrä on samalla hankintahinta uudelle

---

⁵⁵ Kristian Keskitalo, Virtuaalivaluutan louhiminen: Ansio- vai pääomatulona? Edilex 7/2022, s. 5,7

⁵⁶ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 2.5.1

virtuaalivaluutalle. Vanhojen virtuaalivaluuttojen hankintahinta säilyy ennallaan alkuperäisen hankintahinnan suuruisena. Samaa periaatetta voidaan soveltaa verotuksessa muihinkin tilanteisiin, joissa saatu tulo perustuu pelkästään aiemmin omistetun virtuaalivaluutan tuottamaan tuloon.⁵⁷

Veronalaisen tulon kohdistuvat välittömät kustannukset voi vähentää vastaavasta veronalaisesta tulosta. Louhinta on menetelmänä runsaasti energiaa kuluttavaa (proof of work –protokollan mukainen louhiminen), jolloin sähkön osuus kuluista on usein merkittävä. Sähkön osalta verovelvollisen tulee kyetä erittelemään, mikä osuus sähkön kulutuksesta on aiheutunut tietokoneen tai muun laitteen käyttämisestä veronalaisen louhinnasta saadun tulon hankintaan. Muu tietokoneen käytöstä aiheutuva sähkön kulutus ei ole verotuksessa vähennyskelpoista.

Asian selvittämiseksi sähkönkäyttö taloudessa pitää pystyä tarvittaessa selvittämään. Sähkönkäytöstä pitää luotettavalla tavalla eritellä osuus, joka on louhintaan käytetyn sähkön osuus ja myös se, mihin muuhun taloudessa sähköä käytetään. Louhintaan käytettävän laitteen sähkönkäyttö voidaan esimerkiksi mitata erikseen. Jos tietokoneella ja muulla louhimiseen käytettävällä laitteistolla on myös muuta, tulonhankintaan liittymätöntä käyttöä, ei tätä osuutta sähkömaksuista voida vähentää. Luotettavan selvityksen puuttuessa tulonhankintaan liittyvän sähkön käytön osuus arvioidaan.

Louhintaan käytettävän laitteiston hankintamenon voi myös vähentää louhinnasta saaduista tuloista. Vähennystä varten verovelvollisen on annettava selvitys siitä, kuinka paljon ja mihin tietokonetta käytetään. Merkitystä on myös sillä, missä määrin tietokonetta käytetään yksityiskäytössä ja onko perheessä useampia tietokoneita. Tavanomaisen vähäisen yksityiskäytön (esimerkiksi pankkipalveluiden käytön) perusteella vähennystä ei evätä.

Jos tietokonetta tai muuta laitetta on käytetty louhintatulon hankkimiseksi, vähennettävänä määränä voidaan pitää seuraavia prosentiosuuksia tietokoneen hankintamenosta:

25% Näyttöä käytöstä satunnaisen louhintatulon hankintaan

50% Näyttöä käytöstä louhintatulon hankintaan

---

⁵⁷ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 2.5.2

100% Näyttöä pääasiallisesta käytöstä louhintatyön hankintaan

Jos laitteen todennäköinen taloudellinen käyttöaika on yli kolme vuotta, hankintameno vähennetään poistoina. Poiston määrä on enintään 25 % menojäännöksestä. Jos laitteen hankintameno on enintään 1 000 euroa, voidaan sen todennäköisen taloudellisen käyttöajan yleensä katsoa olevan enintään kolme vuotta ja vähennys tehdään kerralla. Jos laitteella on tulonhankintaan liittymätöntä käyttöä, ei tätä osuutta hankintamenosta voida vähentää.

Louhinnasta aiheutuneet kulut liittyvät ja ne kohdistetaan siten louhinnasta saatavaan veronalaiseen ansiotuloon. Louhinnasta aiheutuneita kuluja ei tästä syystä voi vähentää enää myöhemmin, kun virtuaalivaluutan arvonnousu tulee verotettavaksi.⁵⁸

Virtuaalivaluuttojen louhinta on luonteeltaan sellaista, joka vaatii paljon henkilökohtaista osaamista, ainakin osan louhintariggien, kasaamisen ja ylläpitämisen takia. Vaikka itse laitteiston hankkimiseen voi mennä merkittävä määrä pääomaa, perustuu siitä saatava tuotto kuitenkin osaamiseen ja tekemiseen. Esimerkiksi muutamia vuosien sitten yleisesti suoritettu Ethereumin louhinta vaati käytännössä näytönohjaimien biossien reilua modifointia optimaalisten tuloksien saavuttamiseksi. Tuloverotuksen näkökulmasta on myös mahdollista, että investointien tekemisen takia syntyy tilanne, jossa kalustohankintojen summa ja louhintaan liittyvien kustannuksien summa ylittää toiminnasta saatavat tuotot. Toisaalta voidaan myös argumentoida VH:n virtuaalivaluuttoja koskevaa ohjeistusta vastaan asiassa. Louhintaan hankitaan usein hyvin arvokkaita tietokoneita suorittamaan vaikeita laskutoimituksia. Tällöin voitaisiin pohtia, olisiko tietokone sellaista omaisuutta, mikä olisi TVL 32 §:n mukaista varallisuutta, joka kerryttää tosiasiallisesti tuloa.

Tilanteessa, jossa proof of work-protokollan mukaisen louhinnan tuotot muodostuvat kuluja ja hankintoja pienemmäksi tulee tarkasteltavaksi tilanne, jossa syntyy laskennallista tappiota. Tässä tilanteessa tulee tarkastella harjoitetun louhintatoiminnan luonnetta: Onko sitä pidettävä harrastustoimintana, tulonhankkimistoimintana vai elinkeinotoimintana? Lähtökohtaisesti voitaneen olettaa, että mikäli verovelvollinen ei muuta Verohallinnon suuntaan näytä, niin toimintaa pidetään harrastustoimintana. Harrastustoiminnan osalta tappiota ei lainkaan vahvisteta.

---

⁵⁸ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 2.5.3

Louhinnan arviointi tulonhankkimisen näkökulmasta voidaan myös johtaa TVL 54 §:n kautta tulonhankkimismenojen osalta. Pääomatuloon kohdistuvien luonnollisten vähennysten vähennyskelpoisuuden tuloverolaissa kolmeen kertaan toteamisella on ilmeisestikin haluttu korostaa menojen laajaa vähennysoikeutta. Pääomatuloihin kohdistuu osin samanlaisia tulonhankkimismenoja, kuten ansiotuloihinkin, esimerkiksi työvälineiden, kuten tietokoneiden ja niiden oheislaitteiden osalta. Vastaavasti ansiotulojen osalta tulonhankkimisvähennyksen suuruus on 750 euroa, kuitenkin enintään palkkatulon määrä (TVL 95.1 §:n 1 kohta). Tulonhankkimisvähennys tehdään vain palkkatulosta. Jos tulonhankkimisvähennyksen piirissä olevat menot ylittävät verovuonna 750 euroa, menoista ensimmäiset 750 euroa vähennetään tulonhankkimisvähennyksenä ja ylimenevä osa menojen todellisen määrän mukaan verovelvollisen selvitykseen perustuen.⁵⁹ Mielestäni tämäkin voisi osaltaan perustella sitä, miksi louhinta voitaisiin verottaa pääomatulona.

Arvioitaessa sitä, onko kyseessä harrastustoiminta, tulonhankkimistoiminta vai elinkeinotoiminta, tulee arvioida seuraavien asioiden kautta: Toiminnan jatkuvuus, toiminnan suunnitelmallisuus, toiminnan aktiivisuus, voiton tavoittelemisen toiminnan seurauksena, sekä toiminnan sisältämä taloudellinen riski. Rajanveto näiden kolmen välillä tehdään aina tapauskohtaisen arvioinnin osalta Verohallinnon toimesta. Mikäli toiminta katsotaan tulonhankkimistoiminnaksi, vähennetään tulonhankkimistoiminnan tappio ansiotulon osalta muista ansiotuloista ja siitä seuraavan kymmenen vuoden aikana sitä mukaa kuin ansiotuloa syntyy⁶⁰.

---

⁵⁹ Nykänen – Nieminen: Tuloverolain kommentaari, mukaillen.

⁶⁰ Mukaillen TVL 118 1 mom.

4 VIRTUAALIVALUUTAN VEROTUS ELINKEINOVEROLAISSA

Virtuaalivaluuttojen käyttöönottamisen laajeneminen on vaikuttanut siihen, että myös niiden verotuksellinen ja kirjanpidollinen kohtelu ja sen tunteminen tulee jatkossa yhä useamman tilitoimiston ja konsulttitoimiston asiakkaiden toimesta esille. Maailmalla ensimmäinen valtio on hyväksynyt Bitcoinin viralliseksi maksuvälineeksi.⁶¹ Sähköautonvalmistajanakin tunnettu Tesla hankki itselleen mediatietojen mukaan Bitcoinia 1,5 miljardin dollarin edestä. Samalla yhtiö ilmoitti sen aikeista alkaa hyväksymään Bitcoin maksutapana ostettaessa Teslalta tuotteita.⁶² Teslan keulahahmo Elon Muskin toiminta Twitterissä on aikaansaanut virtuaalivaluuttojen nopeita kurssinousuja. Esimerkiksi Muskin twiitatessa DogeCoinista ilmoittaen tukevansa DogeCoinia sen kurssi nousi 37 % twiittiä seuranneiden 24 tunnin aikana.⁶³ Institutionaalisisista sijoittajista MicroStrategy ilmoitti hakevansa 400 miljoonan dollarin rahoitusta hankkiakseen lisää Bitcoinia. MicroStrategy omistaa artikkelin julkaisun hetkellä jo arviolta 92 079 Bitcoinia.⁶⁴

Yritykset voivat harjoittaa sijoitustoimintaa päätoimisesti tai sivutoimisesti. Sijoitustoimintaa varten perustettu yhtiö harjoittaa yleensä elinkeinotoimintaa. Sijoitustoimintaa voi myös harjoittaa sivutoimisesti muun elinkeinotoiminnan ohella, tällöin usein on kyseessä myös sijoitustoiminnan osalta elinkeinotoiminnan harjoittamisesta tai sitä voidaan pitää sellaisena. EVL 1.2 §:n yhteisöillä sijoitustoiminta,

---

⁶¹<https://www.reuters.com/world/americas/el-salvador-approves-first-law-bitcoin-legal-tender-2021-06-09/>. Kesäkuun 9. päivänä 2021 El Salvador päätti kongressin päätöksellä hyväksyä Bitcoinin maansa viralliseksi maksuvälineeksi. El Salvador on maana ensimmäinen, joka hyväksyy minkään virtuaalivaluutan viralliseksi maksuvälineeksi. Esitys meni läpi kongressissa äänin 62/84, mitä voidaan pitää varsin laajana hyväksyntänä. Päätöksen nojalla paikallisten yritysten on alettava hyväksymään Bitcoin maksuvälineenä. El Salvadorissa jopa 70 %:lla maan väestöön kuuluvilla ei ole käytössään lainkaan verkkopankkitunnuksia. On myös hyvin tavallista, että ulkomailla asuvat El Salvadorista kotoisin olevat henkilöt lähettävät rahaa pienituloisille perheillensä entiseen kotimaahansa. Tämän hetken rahasiirtojen kustannus on huomattava, sillä esimerkiksi World Bankin mukaan El Salvadoriin tehtyjen siirtojen siirtokustannus oli 2,9 % tehdyn siirron määrästä. Käytettäessä Bitcoinia, siirtokustannuksen suuruus on tyypillisesti huomattavan paljon pienempi.

⁶² <https://www.cnbc.com/2021/02/08/tesla-buys-1point5-billion-in-bitcoin.html>.

⁶³ <https://www.cnbc.com/2021/02/08/tweets-from-elon-musk-and-celebrities-send-dogecoin-to-a-record-high.html>

⁶⁴ https://www.microstrategy.com/en/investor-relations/press/microstrategy-announces-proposed-private-offering-of-400m-of-senior-secured-notes_06-07-2021

oli se sitten pää- tai sivutoimista, verotetaan verovuodesta 2020 lähtien EVL:n mukaan ja tulot ja menot kuuluvat EVL-tulolähteeseen.⁶⁵

Virtuaalivaluutta voi näyttäytyä yrityksen liiketoiminnassa usealla tavalla. Yrityksen liiketoiminta tai osa siitä voi perustua esimerkiksi virtuaalivaluutalla käytävään kauppaan tai virtuaalivaluutan louhimiseen. Yritykset voivat myös hyväksyä virtuaalivaluutan maksuvälineenä sekä hankkia tavaroita tai palveluja virtuaalivaluutalla esimerkiksi muilta yrityksiltä.

Virtuaalivaluuttoihin perustuvan toiminnan luonteesta riippuu, mihin tulolähteeseen toiminta kuuluu. Virtuaalivaluuttojen realisoitunut arvonnousu on missä tahansa vaihdantatilanteessa yritykselle veronalaista tuloa. Vastaavasti tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot ovat lähtökohtaisesti vähennyskelpoisia. Vaihdantatilanteessa virtuaalivaluutan hankintameno on vähennyskelpoinen tulolähteestä riippumatta. Kirjanpitovelvollisella jaksottamiseen sovelletaan muun toiminnan tulolähteessäkin EVL:n mukaisia jaksottamissäännöksiä. On kuitenkin epäselvää, mihin kaikkeen tämä sääntely ulottuu.

Virtuaalivaluuttaan liittyvät arvonlaskut ja menetykset voivat olla vähennyskelpoisia ainoastaan elinkeinotoiminnan tulolähteessä. Elinkeinotoiminnan tulolähteessä arvonlaskujen ja menetysten vähennyskelpoisuuteen vaikuttaa se, mihin omaisuuslajiin virtuaalivaluutta kuuluu. Kaikkien EVL:n mukaan verotettavien verovelvollisten verotuksessa sovellettavia omaisuuslajeja ovat rahoitus-, vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuus. EVL 1 §:n 2 momentin perusteella tulolähdejaon poistamisen piiriin kuuluvien yhteisöjen verotuksessa virtuaalivaluutta voi kuulua myös EVL 12 a §:n mukaiseen muun omaisuuden omaisuuslajiin. Koska virtuaalivaluutta ei ole virallista valuuttaa, verotuksessa ei oteta huomioon EVL 5 §:n 12 kohdassa ja 18 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja valuuttakurssimuutoksia.⁶⁶

Vaikka Verohallinto on virtuaalivaluuttoja koskevassa ohjeessaan ilmaissut, että menetykset voivat olla vähennyskelpoisia ainoastaan elinkeinotoiminnan tulolähteessä, ei tästä voida olla täysin varmoja. Menetyksien vähennyskelpoisuudessa ei ole olennaisia eroja luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön välillä. Arvopapereiden lopullista

---

⁶⁵ Malmgrén Marianne, Myrsky Matti: Elinkeinotulon verotus, s.100, mukailten.

⁶⁶ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 3 Virtuaalivaluutta elinkeinotoiminnan verotuksessa

arvonmenetystä käsitellään TVL 50.2 §:n 2 kohdassa, muuten muut menetykset voivat olla vähennyskelpoisia, jos niitä voidaan pitää TVL 29.1§:ssä ja TVL 54.1§:ssä tarkoitettuina tulonhankkimismenoina. Itsessään menon käsitettä ei ole määritelty tuloverolaissa, sekä muussakaan tuloverolainsäädännössä. Myöskään oikeuskäytännöstä ei ole löydettävissä ratkaisuja, joissa olisi nimenomaisesti otettu kantaa menon käsitteeseen. Elinkeinotulon verotuksessa vähennyskelpoisia ovat EVL 7.1 §:n perusteella tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneiden menojen lisäksi myös elinkeinotoimintaan liittyvät menetykset. Myöskään elinkeinoverolaissa ei ole määritelty, mitä menetyksellä tarkoitetaan, kuitenkin EVL 17 §:n esimerkkiluettelossa mainitaan eräistä elinkeinotulon verotuksessa vähennyskelpoisia menetyksiä. Näitä ovat esimerkiksi varkaudesta tai muusta rikoksesta johtuneet menetykset sekä lopullisiksi todetut arvonalenemiset. Tuloverolain säännösten vuoksi sen sijaan menetykseksi luokiteltavissa oleva erä voi olla vähennyskelpoinen, jos sitä voidaan pitää ylipäättään menona.⁶⁷

Verohallinnon ohjeessa tältä osin on oleellista tunnistaa, että mikäli virtuaalivaluuttoihin sijoittaa yrityksen kautta, on tärkeää pystyä tunnistamaan, onko virtuaalivaluutoilla harjoitettava toiminta luonteeltaan EVL:n mukaan verotettavaa toimintaa. Lisäksi, mikäli kyseessä on EVL:n mukaan verotettava toiminta, on tunnistettava mihin omaisuuslajiin kuulutaan, jotta oikeasta kirjanpidollisesta käsittelystä voidaan varmistua. Verotuksen näkökulmasta esimerkiksi rajanveto rahoitus- ja vaihto-omaisuuteen kuulumisesta on tärkeää esimerkiksi epäkuranttiusvähennyksen käytön kannalta, jota ei voi rahoitusomaisuuden osalta hyödyntää.

Ennen tulolähdejaon poistumista sijoitusomaisuus, kuten arvopaperit ja muut sijoitustuotteet kuuluivat verotuksessa joko elinkeinotoiminnan tulolähteeseen (EVL) tai käyttöomaisuuteen, henkilökohtaiseen tulolähteeseen (TVL) tai maatalouden tulolähteeseen (MVL). Tulonlähteen poistuessa osakeyhtiöillä ja useimmilla muilla yhteisöillä on 1.1.2020 ja sen jälkeen päättyneiden tilikausien osalta ainoastaan elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulolähde. Jatkossa siis näillä toimijoilla ei ole enää TVL-tulolähdettä, kuitenkin sen sijaan elinkeinoverolakiin on lisätty uusi muun omaisuuden omaisuuslaji. Tässä siirtymässä lähtökohtana on se, että aiemmin TVL-

---

⁶⁷ Pekka Nykänen: Ovatko menetykset vähennyskelpoisia tuloverolain mukaisessa verotuksessa? Verotus 2/2022 mukailleen.

tulolähteeseen kuuluneet arvopaperit ja muut sijoitustuotteet kuuluvat jatkossa EVL-tulolähteen muun omaisuuden omaisuuslajiin.⁶⁸

4.1 VIRTUAALIVALUUTTA JA OMAISUUSLAJIJAKO

Käytännössä katsoen osakeyhtiöiden, osuuskuntien, säästöpankkien ja keskinäisten vakuutusyhtiöiden verotuksessa osakkeiden jako käyttöomaisuuteen ja muuhun omaisuuteen on keskeistä muun muassa EVL 6 §:n käyttöomaisuusosakkeiden verovapaata luovutusta koskevan säännöksen vuoksi. Useimmiten se ei koske pörssiosakkeita, sillä ne kuuluvat pääsääntöisesti muuhun omaisuuteen tai vaihto-omaisuuteen riippuen sijoituksen kestosta.

Edellytyksenä sille, että osakkeet kuuluvat käyttöomaisuuteen on se, että omistuksella on toiminnallinen yhteys osakkeiden omistajan elinkeinotoimintaan. Toiminnallisen yhteyden edellytyksen täyttymiseksi yhtiöiden välillä tulisi olla liiketoimintaa tai osakeomistuksen tulisi muulla tavoin edistää osakkeenomistajan liiketoimintaa. Pelkästään puhdas osakkeiden omistaminen ja hallinta ei muodosta sellaista toiminnallista yhteyttä, jonka perusteella osakkeet voisivat kuulua käyttöomaisuuteen.

Useimmiten käyttöomaisuusosakkeita ovat esimerkiksi omistajan yhtiön omaa elinkeinotoimintaa edistävien markkinointi-, myynti- ja alihankintayhtiöiden osakkeet. Oikeuskäytännössä on katsottu, että ainoastaan hallinnollinen yhteys, eli esimerkiksi emoyhtiön edustajan toimiminen tytäryhtiön hallituksen jäsenenä, ei riitä sellaisenaan luomaan toiminnallista yhteyttä. Mikäli yhtiöiden välillä tarjotaan hallinto-, konsultointi- tai rahoituspalveluja, on kuse aina tapauskohtaisesta kokonaisarviosta. On hyvä huomata, että vaikka yksittäinen palvelu suoraan ei riittäisi muodostamaan toiminnallista yhteyttä, saattavat useat seikat painaa kokonaisarviossa ja muodostaa yhdessä riittävän toiminnallisen yhteyden. Toiminnallinen yhteys voi myös muodostua välillisesti, eli esimerkiksi tytäryhtiöiden välisen toiminnallisen yhteyden kautta. Tilanteessa, jossa toiminnallisen yhteyden edellytys ei täyty, kuuluvat osakkeet verotuksessa pääsääntöisesti muun omaisuuden omaisuuslajiin tai TVL-tulolähteeseen.

---

⁶⁸ <https://tilisanomat.fi/kirjanpito/arvopapereiden-arvonalentuminen-kirjanpidossa-ja-verotuksessa>

Verotuksessa arvonalennuskirjaus on pääsääntöisesti vähennyskelpoinen ainoastaan kirjanpidon kulukirjauksen kanssa samanaikaisesti vain vaihto-omaisuusarvopapereiden osalta. Muulloin lähtökohtana on alla esitetyn poikkeuksen se, että arvonalentuminen tulee verotuksessa vähennyskelpoiseksi vain luovutuksen tai lopullisen arvonmenetyksen yhteydessä.

Lopullisella arvonmenetyksellä tarkoitetaan pääsääntöisesti yhtiön konkurssia. Konkurssin myötä arvopapereiden arvonmenetys voidaan vähentää viimeistään silloin, kun konkurssipesän lopputilitys annetaan. Oikeuskäytännön mukaan menetys voi olla vähennyskelpoinen jo aiemmin, mikäli on selvää, että jako-osuutta ei ole tulossa (KHO 2011:55). Mikäli konkurssi raukeaa varojen puutteessa, voidaan arvonmenetys vähentää, kun yhtiö on poistettu kaupparekisteristä.

Käyttöomaisuuteen kuuluvan muun arvopaperin kuin osakkeen osalta voidaan arvonalennus ottaa huomioon verovuositain, mikäli arvopaperin käypä arvo on olennaisesti hankintamenoa alempi. Verosäännös on kuitenkin kirjanpitosäännöstä tiukempi, mikä voi aiheuttaa eron kirjanpidon ja verotuksen välille. Muiden toimijoiden kuin osakeyhtiöiden ja useimpien muiden yhteisöjen verotuksessa osakkeen arvonalennus on mahdollista ottaa huomioon luovutuksen tai lopullisen arvonmenetyksen yhteydessä.

Elinkeinotoiminnan muuhun omaisuuteen kuuluvien arvopapereiden osalta arvonalentumisen vähennyskelpoisuus edellyttää luovutusta tai lopullista arvonmenetystä. Lisäksi osakkeiden osalta luovutustappiot ja lopulliset arvonmenetykset ovat vähennyskelpoisia vain muun omaisuuden luovutusvoitoista verovuotena ja viitenä seuraavana vuotena. Rajoitus ei koske EVL-tulolähteen asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön ja niihin rinnastettavan yhtiön osakkeita, vaan näiden osalta luovutustappion voi vähentää kaikista elinkeinotoiminnan tuloista.

Poikkeuksellisesti yhteisöillä, joilla ei enää jatkossa ole TVL-tulolähdettä, voidaan vuoden 2020 alussa vähentämättä olevat TVL-luovutustappiot vähentää voimaantulosäännösten perusteella käyttöomaisuuskiinteistöjen tai veronalaisten

käyttöomaisuusosakkeiden luovutuksesta syntyneestä voitosta siltä osin, kun niitä ei voida vähentää muun omaisuuden luovutusvoitoista.

TVL-tulolähteeseen kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset ovat myös vain rajoitetusti vähennyskelpoisia eli vähennys voidaan tehdä vain silloin, kuin kyse on luovutustappiosta tai lopullisesta arvonmenetyksestä ja vain TVL-tulolähteen luovutusvoitoista verovuotena ja viitenä seuraavana vuotena.

Lisäksi on hyvä huomioida, että mikäli yrityksellä on arvopapereita, jotka kuuluvat muuhun kuin tulonhankkimistoimintaan, eivät arvopapereiden luovutustappiot ole vähennyskelpoisia. Esimerkkinä tällaisista arvopapereista voidaan esittää golf-osakkeet. Kuitenkin siltä osin, kuin omaisuuden käytöstä maksetaan käypää korvausta tai sitä käsitellään luontoisetuna, kuten esimerkiksi yksityiskäytössä olevan yhtiön omistaman asunto-osakkeen kohdalla voidaan toimia, katsotaan omaisuuden olevan tulonhankkimiskäytössä.

Vaihto-omaisuusarvopapereiden osalta arvonalennus on verovähennyskelpoinen samanaikaisesti tilinpäätökseen varastonmuutoksena kirjatun epäkuranttiusvähennyksen kanssa. Elinkeinotoiminnan rahoitusomaisuuteen kuuluvan arvopaperin osalta arvonalennus on mahdollista ottaa huomioon vain luovutuksen tai lopullisen arvonmenetyksen yhteydessä.⁶⁹

Näiden liityntäpinta virtuaalivaluuttoihin suoraan tai välillisesti on sovellettavissa. On huomioitava, että sijoitettaessa virtuaalivaluuttoihin sijoitusyhtiön kautta, voi rakenne, jonka kautta sijoitetaan, olla huomattavan paljon monimutkaisempi kuin ainoastaan yksinkertainen sijoittaminen yhden osakeyhtiön kautta. Tietyin edellytyksin, voi olla perusteltavissa sijoittaa yhtiörakenteen kautta, jossa on emoyhtiö ja sen alla tarvittava määrä tytäryhtiöitä. Yllä käsitellyt asiat ovat sellaisia, jotka virtuaalivaluuttoihin sijoittavan tulee ymmärtää tai/ja ottaa huomioon pohtiessa sijoittamista sijoitusyhtiön kautta verrattuna sijoittamiseen yksityishenkilönä.

---

⁶⁹ <https://tilisanomat.fi/kirjanpito/arvopapereiden-arvonalentuminen-kirjanpidossa-ja-verotuksessa>

4.2 VIRTUAALIVALUUTALLA TEHTÄVÄ OSTO- JA MYYNTITOIMINTA

Virtuaalivaluutoilla käytävää osto- ja myyntitoimintaa voidaan harjoittaa monella eri tavalla. Toimintaa on mahdollista harjoittaa karrikoidusti kahdella eri tavalla: tekemällä manuaalisesti osto- ja myyntitoimeksiantoja tai automatisoidusti, usein bottien tai oman koodin antamien parametrien mukaisesti rajapintojen kautta. Ei ole epätavanomaista, että finanssimaailmassa tehdään automatisoituja kauppvoja. Kauppaa virtuaalivaluutoilla tehdään varsin usein vakaavaluuttojen ja muiden virtuaalivaluuttojen välillä johtuen vaihtopareista, joita pörseissä on saatavilla.

Yrityksen toiminta voi perustua kokonaan tai osittain virtuaalivaluutalla käytävään kauppaan. Tällöin toiminnan tulot muodostuvat virtuaalivaluutan myyntivoitoista. Virtuaalivaluutalla käytävällä kaupalla tarkoitetaan tässä virtuaalivaluutan osto- ja myyntitoimintaa, jossa virallista valuuttaa vaihdetaan virtuaalivaluutaksi ja takaisin viralliseksi valuutaksi sekä virtuaalivaluutan vaihtamista toiseen virtuaalivaluuttaan.

Yrityksen virtuaalivaluuttaan perustuvaa sijoitustoimintaa voidaan pitää elinkeinotoimintana, jos se on jatkuvaa, suunnitelmallista, aktiivista, taloudellisen riskin ottavaa ja voittoa tavoittelevaa. Toimintaa arvioidaan näiden tunnusmerkkien täyttymisen perusteella kokonaisuutena. Muun elinkeinotoiminnan ohella harjoitettu sijoitustoiminta on usein osa elinkeinotoiminnan tulolähteen toimintaa.

Jos kaupankäynti täyttää elinkeinotoiminnan tunnusmerkit, virtuaalivaluutta kuuluu lähtökohtaisesti yrityksen vaihto-omaisuuteen. Vaihto-omaisuuteen kuuluvan virtuaalivaluutan realisoitunut arvonnousu on yrityksen veronalaista tuloa (EVL 5 § 1 kohta) ja arvonnousu vähennyskelpoinen suoraan tulosta (EVL 8 § 1 kohta, EVL 28 §).

Yritys voi myös sijoittaa tilapäisesti liiketoimintaa varten tarvittavia varojaan virtuaalivaluuttaan. Tällöin virtuaalivaluutta kuuluu lähtökohtaisesti rahoitusomaisuuteen. Rahoitusomaisuuteen kuuluvan virtuaalivaluutan realisoitunut arvonnousu on yrityksen veronalaista tuloa (EVL 5 § 5 kohta) ja arvonnousu vähennyskelpoinen suoraan tulosta (EVL 17 § 1 momentin 2 kohta).⁷⁰

---

⁷⁰ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 3.1

Yritykset voivat hyväksyä myymiensä tavaroiden ja palvelujen maksuvälineeksi eurojen lisäksi virtuaalivaluutan. Jos virtuaalivaluutta on saatu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen kuuluvan suoritemyynnin perusteella, virtuaalivaluutta kuuluu lähtökohtaisesti rahoitusomaisuuteen. Jos suoritemyynti on liittynyt tuloverolain mukaan verotettavaan toimintaan, myös suoritemyynnin perusteella saatu virtuaalivaluutta kuuluu henkilökohtaiseen tulolähteeseen.

Jos yritys myöhemmin vaihtaa hallussaan olevaa virtuaalivaluutaa esimerkiksi viralliseen valuuttaan tai ostaa sillä hyödykkeitä tai palveluja, tapahtumaa pidetään verotuksessa sopimukseen perustuvana vaihtona. Vaihto realisoi virtuaalivaluutan mahdollisen arvonmuutoksen verotuksen. Tällöin yritykselle voi muodostua vaihdantatilanteessa voittoa tai tappiota, joiden verotuksellinen käsittely riippuu virtuaalivaluutan tulolähteestä.

Elinkeinotoiminnan rahoitusomaisuuteen kuuluvan virtuaalivaluutan vaihdantatilanteessa syntyvä voitto on veronalaista tuloa (EVL 5 § 5 kohta) ja tappio vähennyskelpoinen suoraan elinkeinotoiminnan tulosta (EVL 17.1 § 2 kohta). Virtuaalivaluutalla hankitun hyödykkeen hankintameno muunnetaan euromääräiseksi hankintahetken kurssin mukaan.⁷¹

Esimerkiksi yritys A myy suoritteitaan 2000 virtuaalivaluutalla hetkellä, jolloin yhden virtuaalivaluutan hinta on 1 euro. Yritykselle syntyy siten sen myymistä suoritteista 2000 euroa veronalaista tuloa, ja yhtiön rahoitusomaisuuteen kuuluvien virtuaalivaluuttojen hankintamenoksi muodostuu 2000 euroa. Yritys ostaa myöhemmin käyttöomaisuusosakkeita itselleen yhteensä 2000 virtuaalivaluutalla, jolloin virtuaalivaluutan hinta on 5 euroa. Osakkeiden hankintamenoksi muodostuu täten 10.000 euroa. Tämän lisäksi osakkeiden osto realisoi virtuaalivaluutan arvonmuutoksen verotuksen, jolloin yritykselle syntyy veronalaista rahoitusomaisuuden voittoa yhteensä $10.000 - 2000 = 8000$ euroa. Yritys myy myöhemmin käyttöomaisuusosakkeensa ja saa niiden myynnistä 5000 virtuaalivaluutaa. Myyntihetkellä virtuaalivaluutta maksaa 10 euroa kappaleelta. Yritykselle syntyy osakkeiden myynnistä 40.000 euron luovutusvoitto ($(5000 * 10 \text{ €} - \text{osakkeiden euromääräinen hankintameno } 10.000 \text{ €})$), joka on EVL 6 b §:n edellytysten täyttyessä verovapaa. Käyttöomaisuusosakkeiden myynnistä saadun virtuaalivaluutan hankintamenoksi muodostuu 50.000 euroa ($10 \text{ €} * 5000$).

---

⁷¹ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 3.2

Omaisuuuden hankintameno on määriteltävä verotusta varten euromääräisesti. Siten myös yrityksen omistuksessa oleva virtuaalivaluutta on arvostettava euromääräiseen arvoonsa.

Kirjanpitolautakunta on ottanut 23.10.2012 antamassaan lausunnossa (numero 1895) kantaa digitaalisen vertaisvaluutan kirjanpidolliseen käsittelyyn. Kirjanpitolautakunnan lausunnon mukaan vertaisvaluuttaa vastaanotettaessa näiden välineiden arvo muunnetaan Suomen rahaksi maksupäivän kurssiin niiden kirjanpitoon merkitsemistä varten, jos se on saatavilla; muussa tapauksessa osapuolten sopimaan arvoon.

Yrityksen verotuksessa virtuaalivaluutta arvostetaan kirjanpitolautakunnan lausunnossa kuvatulla tavalla maksupäivän eli realisoitumishetken mukaiseen arvoon.

Virtuaalivaluutan myynti- tai vaihtotilanteessa käytettävän hankintameno määrittämiseen vaikuttavat virtuaalivaluutan tulolähde sekä elinkeinotoiminnan tulolähteessä myös omaisuuslaji. Kuten edellä on todettu, elinkeinotoiminnan tulolähteessä virtuaalivaluutta kuuluu yleensä vaihto- tai rahoitusomaisuuteen.

Vaihto-omaisuus: EVL 14 §:n 2 momentin mukaan vaihto-omaisuuden hankintameno suuruus määritetään, ellei verovelvollinen muuta näytä, FIFO-periaatteen mukaisesti. Vaihtoehtoina ovat toisin sanoen joko yksilöllisesti määritetty todellinen hankintameno tai FIFO-periaate. Vaihto-omaisuuden hankintamenoa ei siis ole verotuksessa mahdollista määrittää esimerkiksi LIFO-periaatteen mukaisesti (katso esimerkiksi KHO 1999 taltio 2208 ja KHO 2006 taltio 2469). Verovelvollinen voi tehdä vaihto-omaisuuteensa kuuluvan virtuaalivaluutan hankintamenoa EVL 28 §:ssä tarkoitetun arvonalennuskirjauksen, jos säännöksessä asetetut edellytykset täyttyvät.

Esimerkki: Elinkeinotoimintana pidettävää virtuaalivaluutan osto- ja myyntitoimintaa harjoittava yritys on ostanut myytäväksi virtuaalivaluuttaa seuraavasti: 500 virtuaalivaluuttaa 1.9.2018 (saantihetken arvo 10 €/yksikkö), 300 virtuaalivaluuttaa 1.10.2018 (saantihetken arvo 20 €/yksikkö), ja 700 virtuaalivaluuttaa 1.11.2018 (saantihetken arvo 5 €/yksikkö). Vuoden 2018 lopussa yrityksen vaihto-omaisuuteen kuuluvan virtuaalivaluutan arvon on siten yhteensä 14 500 euroa (5000 € + 6000 € + 3500 €). Yritys vaihtaa 600 virtuaalivaluuttaa euroiksi hetkellä, jona yksi virtuaalivaluutta maksaa 20 euroa. Koska yritys ei esitä muuta selvitystä, hankintameno määrittämisessä käytetään FIFO-periaatetta (kuten yksityishenkilöidenkin osalta toimittaisiin).

Yritykselle syntyy siten vaihdosta voittoa 5000 euroa ($600 * 2 + € - (500 * 10 € + 100 * 20 €)$). Jos yritys esittäisi selvityksen, että se on luovuttanut nimenomaan 1.11.2018 hankkimiaan virtuaalivaluuttoja, vaihdettujen virtuaalivaluuttojen hankintamenoksi katsottaisiin 5€/yksikkö, jolloin vaihdosta syntyisi voitto 9000 euroa ($600 * 20 € - (600 * 5€)$). Tämä tulkintatapa voi tulla näytetyksi toteen yrityksen toimesta esimerkiksi silloin, kun se on myynyt Ledger Nano-lompakosta juuri nämä kyseiset virtuaalivaluutat, eikä FIFO-jonon mukaisia eriä.

Rahoitusomaisuus ja TVL-omaisuus: Rahoitusomaisuuden hankintamenon määrittämisestä ei ole erityistä säännöstä. Rahoitusomaisuuden hankintameno määritellään siten todellisen hankintamenon perusteella yksilöllisesti. Myös henkilökohtaiseen tulolähteeseen kuuluvan virtuaalivaluutan hankintameno määritellään vastaavalla tavalla todellisen hankintamenon perusteella yksilöllisesti.⁷²

4.3 VIRTUAALIVALUUTTA JA ARVONLISÄVEROTUS

Tavallinen ja tavanomainen kaupankäynti virtuaalivaluutoilla ei lähtökohtaisesti voi aikaansaada virtuaalivaluuttojen osalta arvonlisäverovelvollisuutta. Tämä koskee lähtökohtaisesti kaikkea verotusta virtuaalivaluuttoihin liittyen, tapahtui se sitten TVL:n tai EVL:n mukaan. Virtuaalivaluutat ovat kuitenkin kattokäsitteenä laaja ja sen alle ainakin puhekielessä mahtuu monia erilaisia termejä ja käsitteitä. Arvonlisäverovelvollisuuden syntyminen käytännössä vaatii sen, että kauppaa käytäisiin elinkeinotoiminnaksi luokiteltavana tavalla virtuaalivaluutta-määritelmän alle soveltuvan omaisuuserän turvin (kuten esimerkiksi NFT:illä käytävä laajamittainen kaupankäynti). Toiminnan tulee myös olla luonteeltaan arvonlisäverollista, eikä olla esimerkiksi rahoituspalvelun myyntiä, jonka myynnistä ei AVL 41 §:n perusteella suoriteta arvonlisävero. On mahdollista, että elinkeinotoiminnan tunnusmerkistön täyttävä kaupankäynti aikaansaisi arvonlisäverovelvollisuuden toimintansa luonteen vuoksi (ostajaa ei ole mahdollista tunnistaa, jolloin kyse on lähtökohtaisesti Suomessa tapahtuvasta palvelun myynnistä AVL 65§:n mukaan).

Arvonlisäverotuksen yleinen, alueellinen ja aineellinen, soveltamisala on määritelty arvonlisäverolain (1501/1993, AVL) 1 §:ssä. Säännöksen mukaan valtiolle suoritetaan

---

⁷²Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 3.4 Virtuaalivaluutan hankintamenon määrittäminen

arvonlisäveroa liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavaroiden ja palvelujen myynnistä.

Rahoituspalvelujen myynnistä ei suoriteta arvonlisäveroa (AVL 41 §). Rahoituspalvelut on määritelty arvonlisäverolain 42 §:ssä. Rahoituspalveluna pidetään:

- luotonantoa ja muuta rahoituksen järjestämistä
- luotonantajan harjoittamaa luoton hallintaa
- maksuliikettä
- valuutanvaihtoa
- arvopaperikauppaa
- takaustoimintaa

Arvonlisäverodirektiivin (2006/112/EY) 135 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on vapautettava arvonlisäverosta liiketoimet, mukaan lukien välitys, jotka koskevat talletus- ja käyttötilejä, maksuja, tilisiirtoja, saamisia, shekkejä ja muita siirrettäviä asiakirjoja, lukuun ottamatta saamisten perimistä.

Arvonlisäverodirektiivin (2006/112/EY) 135 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on vapautettava arvonlisäverosta liiketoimet, mukaan lukien välitys, jotka koskevat valuuttaa sekä laillisina maksuvälineinä käytettäviä seteleitä ja kolikoita, lukuun ottamatta keräilykolikoita ja -seteleitä eli kulta-, hopea- ja muita metallikolikoita ja seteleitä, joita ei tavallisesti käytetä laillisina maksuvälineinä tai jotka ovat numismaattisesti arvokkaita kolikoita.

Maksuliike

Rahoituspalveluna pidetään AVL 42 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan maksuliikettä. Verotonta maksuliikettä ovat mm. maksujen välityspalvelut sekä maksuvälineiden hoitaminen ja liikkeellelasku. Maksujen välityspalveluja ovat esimerkiksi tilisiirrot. Maksuvälineitä ovat esimerkiksi luottokortit ja matkasekit.

Valuutanvaihto

Rahoituspalveluna pidetään valuutanvaihtoa (AVL 42 §:n 1 momentin 5 kohta). Valuutanvaihto on verotonta omaan tai asiakkaan lukuun. Valuutan myynnin ja välityksen lisäksi verottomuuden on katsottu koskevan sellaisen elinkeinonharjoittajan

myymää palvelua, jonka kaupankäyntijärjestelmässä asiakkaat, yleensä pankit, käyvät kauppaa valuutalla ja valuuttatermiineillä muiden asiakkaiden kanssa (KHO 5.5.2003 taltio 1098).⁷³

---

⁷³ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 4.1 Rahoituspalvelut arvonlisäverotuksessa

5 ERITYISTILANTEITA

Virtuaalivaluuttoihin ja niiden verotukseen liittyy runsaasti erilaisia tulkintaongelmia tai haasteellisia tilanteita. Nämä tilanteet liittyvät useimmiten siihen, realisoituuko verotus jossain tilanteessa vai ei tai vastaavasti onko jostain toiminnasta saatuja tuloja pidettävä ansio- vai pääomatuloina ja liittyykö toiminnan harjoittamiseen arvonlisäverovelvollisuutta. Seuraavaksi tarkastelen omasta mielestäni yleisimpiä erityistilanteita virtuaalivaluuttoihin liittyen ja perehdyn niihin lyhyesti ja ytimekkäästi pro gradu tutkielman rajallisen sivumäärän takia.

ICO on rahoitustapa, jossa lohkoketjun parissa työskentelevät yritykset luovuttavat sijoituksia vastaan omia esilouhittuja virtuaalivaluuttojaan. Jos hanke menestyy ja näiden virtuaalivaluuttojen kurssi nousee, sijoittajat saavat voittoa. Tällaisessa tilanteessa on kyse sijoittajan kannalta katsottuna virtuaalivaluutan hankinnasta, jolloin mahdollinen myöhempi virtuaalivaluutan realisoitunut arvonnousu tai muu saatu tulo verotetaan luovutusvoittosäännösten mukaisesti.

ICO:jen sijoitusehdot saattavat olla hyvin moninaisia. Tällöin veroseuraamukset määräytyvät aina sijoituksen tosiasiallisen luonteen mukaisesti ottaen huomioon virtuaalivaluuttojen verotuksen omat erityispiirteet. Jos ICO:iin tehdään sijoitus siten, että siinä käytetään olemassa olevaa virtuaalivaluutusta, tästä realisoituu virtuaalivaluutan arvonnousun verotus luovutusvoittona tai vähennyskelpoisena luovutustappiona.⁷⁴

5.1 FORKIT

Joidenkin olemassa olevien virtuaalivaluuttojen lohkoketju on myöhemmin haarautunut tai jakaantunut. Tällöin alkuperäisen virtuaalivaluutan omistaja on saanut omistuksiaan vastaavan määrän tai suhteellisen osuuden kokonaan uusia ja eri nimisiä virtuaalivaluuttoja ilmaiseksi menettämättä mitään alkuperäisistä virtuaalivaluutoistaan, joiden arvo ei myöskään ole jakaantumisen takia muuttunut. Kyse ei ole reaalisesta omaisuuden tai olemassa olevien virtuaalivaluuttojen arvojen jakautumisesta virtuaalivaluuttojen kesken, vaan tässä prosessissa syntyy uutta virtuaalivaluutusta.

---

⁷⁴ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 2.6.3

Yllä mainituissa tilanteissa alkuperäisen virtuaalivaluutan hankintahinta säilyy ennallaan ja uuden, erillisen virtuaalivaluutan hankintahinta on 0 euroa. Jos uusia virtuaalivaluuttoja käytetään verotuksen realisoivalla tavalla, näiltä osin luovutusvoitto lasketaan luonnollisen henkilön ja kuolinpesän tuloverolain mukaan toimitettavassa verotuksessa hankintameno-olettamaa käyttäen.⁷⁵

Esimerkiksi arvopapereiden puolelta tunnettu osakkeiden jakaminen, eli split, on kirjoittajan mielestä lähimpänä forkia. Splitin yhteydessä osakkeiden lukumäärä kasvaa, esimerkiksi yhtä osaketta vastaan saadaan 2 osaketta lisää, eli splitin jälkeen osakkeita on kolme (3) kappaletta. Splitin myötä osakkeen hankintameno jaetaan splitissä saataville osakkeille.⁷⁶ Toisaalta, voidaan argumentoida, että fork ei ole luonteeltaan splitin kaltainen, koska siinä saadaan täysin uutta virtuaalivaluutaa perustuen aiempaan virtuaalivaluutan omistamiseen. Lohkoketjun haarautumisen ja splitin vertailua tehdessä voidaan toki todeta, että näillä on mahdollisesti lähellä toisinaan olevia piirteitä. Ne eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään, kuitenkin niillä on jotain samankaltaisia piirteitä.

Usein forkin yhteydessä saadulla virtuaalivaluutalla on sen saantohetkellä jokin käypä arvo. Esimerkiksi kun Bitcoin Cash forkkaantui Bitcoinista⁷⁷ sai Bitcoin Cashia 1:1 suhteessa omistettuun Bitcoiniiin nähden. Forkin tapahtumahetkellä Bitcoinin⁷⁸ arvo oli noin 2300 euroa kappaleelta ja Bitcoin Cashin⁷⁹ arvo oli noin 330 euroa kappaleelta. TVL 29 §:ssä määritellään veronalainen tulo. Pykälän sanamuodon mukaan veronalaista tuloa ovat jäljempänä säädetyin rajoituksin verovelvollisen rahana tai rahanarvoisena etuutena saamat tulot. On jopa osin koomista, miten Bitcoin Cashin, jolle on mahdollista määrittää saantohetkellä rahallinen arvo, ei Verohallinnon virtuaalivaluuttoja koskevan ohjeen mukaisesti syntyisi lainkaan veronalaista saantoa verovelvolliselle. Se, mihin Verohallinnon virtuaalivaluuttoja koskevan ohjeen näkemys siitä, ettei forkin yhteydessä synny veronalaista pääomatuloa ja/tai miksi hankintameno ei siirtyisi virtuaalivaluuttojen arvojen välisessä suhteessa, ei ole kirjoittajan tiedossa. Selkeintä kirjoittajan mielestä olisi, että forkin yhteydessä saatavasta virtuaalivaluutasta syntyisi TVL 29 § mukainen rahanarvoinen etu ja saantohetken kurssista muodostuisi saannon hankintameno.

---

⁷⁵ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 2.6.1

⁷⁶ Arvopapereiden luovutusten verotus VH/6094/00.01.00/2022.10

⁷⁷ <https://www.investopedia.com/news/all-about-bitcoin-cash-hard-fork/>

⁷⁸ <https://coinmarketcap.com/currencies/bitcoin/>

⁷⁹ <https://coinmarketcap.com/currencies/bitcoin-cash/>

5.2 CLEIMAAMINEN

Usein staking-tuottona saaduista virtuaalivaluutoista maksetaan tuottoa esimerkiksi vuorokausittain, viikoittain tai kuukausittain. On kuitenkin olemassa joitain sellaisia virtuaalivaluuttoja, joiden staking- tai niihin rinnastettavat tuotot on erikseen cleimattava verovelvollisen toimesta sillä protokolla ei automaattisesti siirrä näitä tuottona kertyneitä virtuaalivaluuttoja automaattisesti verovelvollisen lompakkoon. Tästä yhtenä esimerkkinä mainittakoon esimerkiksi verovuonna 2021 todennäköisesti monia rikastuttaneet Strong-nodet.

Strong-nodet toimivat sijoituskohteena siten, että verovelvollisen oli ensin hankittava 10 Strong-virtuaalivaluuttoa ja luovuttava ne nodea vastaan. Nodea ei ollut mahdollista lainkaan myydä sen jälkeen, kun se oli ostettu. Node tuotti 0,092 Strong-virtuaalivaluuttoa per vuorokausi rewardina. Myöhemmin projekti rajoitti yhden noden maksimituoton 20 Strong-virtuaalivaluuttoa per node sen ollessa aiemmin rajaton. Noden tuottamat rewardit kirjautuivat projektin sisäiseen järjestelmään, ja ne olivat verovelvollisen toimesta cleimattava, eli ”kutsuttava” lompakkoon. Etenkin Ethereum-verkon kaasumaksujen ollessa korkealla ei ollut lainkaan tavatonta, että verovelvollinen cleimasi kertyneitä virtuaalivaluuttoja harvalla, ei kertymisen mukaisessa, syklissä.

Tuloverolain 110 § mukaan tulo katsotaan sen verovuoden tuloksi, jona se on nostettu, merkitty verovelvollisen tilille tai muutoin saatu vallintaan. Strongin claimaamisessa lienee epäselvää, milloin nodesta saatu tulo on tosiasiallisesti syntynyt. Projektin itsensä mukaan sitä mukaa kun tuottoa kertyy, se merkitään sisäiseen kirjanpitoon, mutta näitä lukuja ei näy varsinaisesti missään verovelvollisen hallinnoimassa portaalissa. Sanamuotoja tulkiten ”jona se on nostettu” taas viittaisi siihen, että tulon realisoituminen syntyisi sillä hetkellä, kun tulo on verovelvollisen toimesta tosiasiallisesti cleimattu. Tämä toisaalta sotii vero-oikeuden keskeistä periaatetta ”asia ennen muotoa” vastaan.

Toisaalta voidaan argumentoida oikeuskäytännön kautta mitä tarkoitetaan muutoin saatu vallintaan-termillä. Voitaasiinko tällä tarkoittaa esimerkiksi tilannetta, jossa tuloa tosiasiallisesti kertyy kuten Strong-virtuaalivaluutan tapauksessa, mutta sitä ei tosiasiallisesti saada suoraan tilille, joka on merkitty verovelvollisen nimen alle, vaan että ne ovat erikseen cleimattava verovelvollisen toimesta. Suoralla sanamuototulkinnalla

tuloverolain 110 § mukaisesti tulo kertyisi verovelvollisen vallintaan silloin kun se merkitään verovelvollisen tilille, vaikka se ei olisikaan tosiasiallisesti verovelvollisen virtuaalivaluuttaosoitteella, jolloin se voitaisiin mahdollisesti katsoa syntyneen ja muodostuneen tosiasiallisen luonteen, ei cleimaushetken mukaan verovelvolliselle. Toisaalta taasen voitaneen argumentoida VML 28 §:n yleisen veronkiertosäännöksen kautta tilannetta. Virtuaalivaluuttojen arvonmuutokset ovat tunnetusti suuriakin ja sijoittajan houkutus cleimata virtuaalivaluuttojaan kurssien ollessa alhaalla veronäkökulmasta on varmastikin suuri joissain tilanteissa. Tässä olisi mahdollista osoittaa VML 28 §:aan ja sen sanamuotoon. Tässä tilanteessa tälle toiminnalle voitaisiin antaa sellainen olosuhde, että pykälän soveltamisen edellytykset täyttyisivät. Arvioitaessa asiaa puhtaasti sanamuotojen kautta, ei varmastikaan kokonaisarvioinnissa ole merkitystä sillä, onko Ethereum-verkon ruuhkatilanne sellainen, ettei cleimaamista ole yksinkertaisesti kannattavaa tehdä virtuaalivaluutan saamiseksi lompakkoonsa. Toisaalta taas VML 28 § pykälän kohdan ”joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta”-kohdan arvioiminen tässä tilanteessa voisi taas osaltaan puoltaa tulkintaa sille, että cleimaaminen on mahdollista tehdä jossain määrin harvemmin kuin tuloa syntyy, koska cleimaamisen luonne yhdistettynä korkeisiin Ethereum-verkon kaasumaksuihin, jotka aiheutuivat verkon ruuhkautumisesta, synnyttäisi muutoin tilanteen, jossa cleimaaminen olisi kalliimpaa kustannuksiltaan kuin saatu tuotto.

5.3 KORKOTULOT

Verovuoden 2020 ja 2021 aikana ovat yleistyneet erilaiset korko- tai muuta tuloa tarjoavien palveluntarjoajien määrä. Näistä mainittakoon ulkomaalaisista palveluntarjoajista Nexo, sekä paljon julkisuudessa ollut Celsius⁸⁰, sekä Coinmotionin korkotililuote.

---

⁸⁰<https://www.coindesk.com/business/2022/07/14/celsius-files-for-chapter-11-bankruptcy/>. Celsiusen taustalla oleva yritys haettiin Yhdysvalloissa Chapter 11 mukaiseen konkurssiin. Se esti käyttäjiltään kesäkuussa 12. päivä 2022 siirrot pois Celsiusesta ja aloitti massiiviset irtisanomiset. Celsiusen kohtaloksi kohtui virtuaalivaluuttamarkkinan vuoden 2022 valtava markkinalasku, joka aiheutti vakuudellisten virtuaalivaluuttalainojen vakuusarvojen putoamisen selkeästi alle markkinahinnan likvidointihetkellä aiheuttaen Celsiuselle valtavia (luotto)tappioita.

Monille korkotuloa tarjoaville tuotteille on yhteistä se, että verovelvollinen siirtää virtuaalivaluuttaa omalta tililtään korkotilille⁸¹, credit wallettiin⁸² tai antamalla kollateraali virtuaalivaluuttana, jota vastaan on mahdollista nostaa virtuaalivaluuttamääräistä lainaa (stablecoinia tai jopa Yhdysvaltojen dollareita)⁸³.

Verohallinnon virtuaalivaluuttoja koskevan ohjeen kohdan 2.5.2 mukainen staking tulo ja sen kaltainen tulo: Uusien virtuaalivaluuttojen saanto voi perustua jo olemassa olevan virtuaalivaluutan määrään lukitsemiseen hetkeksi verkon käyttöön kyseisen virtuaalivaluuttojen turvaamiseksi. Vastineeksi tästä voi saada esimerkiksi vuodessa 5 % lisää virtuaalivaluuttaa nykyisten päälle, jotka maksetaan päivittäin (proof of stake - protokolla). Tällöin verotuksessa katsotaan, että kyse on olemassa olevaan varallisuuteen eli aiemmin omistettuun virtuaalivaluuttan suoraan perustuvasta tulosta, jolloin lisänä saadun virtuaalivaluutan arvo verotetaan pääomatulona.

Tulo realisoituu verotettavaksi sillä hetkellä, kun virtuaalivaluutan haltija saa uuden virtuaalivaluutan vallintaansa. Tulon määrä on saadun virtuaalivaluutan käypä arvo samalla hetkellä. Saadun bruttotulon määrä on samalla hankintahinta uudelle virtuaalivaluutalle. Vanhojen virtuaalivaluuttojen hankintahinta säilyy ennallaan alkuperäisen hankintahinnan suuruisena. Samaa periaatetta voidaan soveltaa verotuksessa muihinkin tilanteisiin, joissa saatu tulo perustuu pelkästään aiemmin omistetun virtuaalivaluutan tuottamaan tuloon.⁸⁴

---

⁸¹<https://coinmotion.com/fi/korkotili/>. Korkotilille talletetut varat lainataan Tesseractin kautta markkinoille tuoteselosteen mukaisesti. Varoja lainataan Tesseractin toimesta margin-kauppaa ja muuta vipukauppaa käyville tahoille, jota harjoitetaan virtuaalivaluuttamarkkinoilla runsaasti.

⁸² <https://nexo.io/borrow>. Tilille siirretyille varoille maksetaan korkotuottoa välttävän maksettavan koron mukaisesti. Nexossa on lisäksi mahdollista ottaa lainaa credit line walletissa olevia virtuaalivaluuttoja vastaan sen ehtojen mukaisesti. Virtuaalivaluutat ovat nostetun lainan vakuutena. Nexossa on rakennettuna ominaisuutena toiminto, joka siirtää automaattisesti verovelvollisen lompakosta credit line wallettiin varoja, mikäli LTV (loan to value) arvo tippuu lähelle likvidointipistettä ja estää täten likvidoinnin. Siirto on myös mahdollista tehdä verovelvollisen toimesta itsenäisesti. Nexon lainalla ei ole lainkaan takaisinmaksuaikaa, vaan se on bullet-tyyppinen laina, jonka voi maksaa takaisin milloin tahansa (pääoma + kertyneet korot).

⁸³ <https://celsius.network/crypto-loans>. Celsiusesta lainaa haettiin virtuaalivaluuttoja vastaan seuraavasti: Valitaan lainan määrä virtuaalivaluuttana tai Yhdysvaltojen dollareita, valitaan kollateraali ja korkotasoa (jota nostetulle lainalle maksetaan), valitaan lainan pituus (lainan pituutta on mahdollista pidentää tai maksaa koko laina takaisin milloin tahansa), lukitaan yksityiskohdat ja hyväksytetään laina. Celsius mainosti, että tämän avulla on mahdollista käyttää rahaa ja holdata (=pitää) samalla virtuaalivaluuttana. Usein lainapalveluiden kantavana ajatuksena oli hyödyntää virtuaalivaluuttojen mahdollista arvonnousua ja aktivoida sitä käyttöön ilman verotuksen realisoitumista. Palvelut kuitenkin kehittivät kuitenkin ottamaan kansallisen lainsäädännön huomioon ja konsultoimaan paikallista veroasiantuntijaa olosuhteiden ja tosiasiallisten faktojen varmistamiseksi.

⁸⁴ Virtuaalivaluuttojen verotus. VH/2982/00.01.00/2019. 2.5.2.

On verotuksellisesti epäselvää, kuinka näitä erilaisia korkotuotteita kohdellaan verotuksessa. Eri palveluntarjoajien tuoteselosteet eroavat valtavasti toisistaan ja niillä on suuri merkitys kuinka eri korkotuotteiden verotus, toteutuu käytännössä. On kiistatonta, että korkotuottona saadun tulon määrä realisoituu verovelvolliselle, kun se merkitään verovelvollisen tilille tai muutoin saadaan vallintaan. Saatu tulo verotetaan muuna pääomatulona. Sen sijaan kysymys siitä, realisoituuko verotus siirrettäessä varoja korkotuotteeseen, on asia, johon ei varmastikaan ole olemassa yksiselitteistä vastausta.

Puhtaasti Verohallinnon ohjeen mukaan virtuaalivaluutta on tuloverolaissa tarkoitettua omaisuutta, mutta ei virallinen maksuväline, ja sen käyttäminen missä tahansa tilanteissa on verotuksen realisoiva tapahtuma. Verotuksessa jokaista verotuksen realisoivaa käyttö-, myynti- tai vaihtotapahtumaa käsitellään erillisenä tapahtumana. Lähtökohtaisesti jokainen virtuaalivaluutan käyttötilanne realisoi verotuksessa virtuaalivaluutan arvonnousun tai -laskun. Käyttäminen tulee ymmärtää luovutuksen käsitteen alakategoriaksi. Luovutuksen käsitettä ei ole itsessään määritelty tuloverolainsäädännössä. Luovutuksessa omaisuuden omistaja luovuttaa yleensä omaisuuden omistusoikeuden vastikkeellisesti toiselle. Luovutuksina pidetään erityissäännösten ja oikeuskäytännön perusteella myös joitakin sellaisia tilanteita, joissa omaisuuden perusteella saadaan vastiketta, vaikka omaisuuden omistusoikeutta ei luovuteta toiselle. Tällaisia tilanteita syntyy muun muassa yritysjärjestelyiden yhteydessä ja silloin, kun osakeyhtiö palauttaa omaa pääomaa osakkeenomistajille osakkeita lunastamatta.⁸⁵

Arvopaperipuolelta on olemassa ratkaisu, jossa hakija on aikonut ryhtyä harjoittamaan niin sanottua osakelainausta, jolloin osakkeiden omistaja lainasi osakkeitaan määrääjäksi lainaksiottajalle, joka saisi osakkeisiin täyden omistus- ja hallintaoikeuden. Lainaksiottaja sitoutuisi palauttamaan vastaavat osakkeet laina-ajan päättyessä. Korvaukseksi lainasta lainaksiottaja maksasi lainaksiantajalle laina-aikaan sidotus korvauksen (preemion). Lainaksiottaja voisi luovuttaa osakkeet edelleen. Lainaksiantoa oli käsiteltävä verotuksessa luovutuksena. Osakkeiden veronalaisena luovutushintana pidettiin osakkeiden käypää arvoa luovutushetkellä. Lainaksiantajalle syntyi osakkeiden käyvän arvon suuruinen saaminen. Kun osakkeet palautettiin lainaksiantajalle, hänelle katsottiin muodostuvan uusi saanto. Palautettujen osakkeiden hankintamenona pidettiin

---

⁸⁵ Nykänen Pekka – Rabinä, Timo: Yksityishenkilöiden luovutusvoittojen verotus s.38

lainaushetkellä syntyneen saamisen arvoa. Lainaksiottajan verotuksessa lainattujen osakkeiden hankintamenona oli pidettävä niiden käypää arvoa lainaksiottohetkellä. Tätä samaa käypää arvoa pidettiin lainaksiottajan veronalaisena luovutushintana hänen palauttaessaan osakkeet lainaksiantajalle. Lainaksiottajan luovuttaessa lainausaikana osakkeet kolmannelle, jäsen veronalaista tuloaan oli osakkeiden luovutushinta. Lainaksiottajan hankkiessa palauttamista varten luovutettuja osakkeita vastaavat osakkeet, näiden osakkeiden hankinnasta johtunut meno oli verotuksessa vähennyskelpoinen hankintameno. Lainauksesta maksettava korvaus oli lainaksiantajan verotuksessa veronalaista tuloa ja lainaksiottajan verotuksessa vähennyskelpoista meno.⁸⁶

On hyvä huomata, että annetun ratkaisun perusteluina on käytetty elinkeinoverolain pykälää, eivätkä ne ole esimerkiksi suoraan sovellettavissa esimerkiksi henkilöverotuksen puolelle. Samoin, on syytä huomata, että annettu ratkaisu koskee arvopapereita, eivätkä virtuaalivaluutat ole arvopapereita. Ratkaisussa on kuitenkin oleellista se, että asian käsittely KHO:ssa⁸⁷ ei tuottanut asiassa muutosta.

Kristian Keskitalo on käsitellyt virtuaalivarojen korkotiliasiaa verotuksessa Verotuslehden artikkelissaan. Artikkelissaan Keskitalo käsittelee muun muassa luovutuksen käsitettä Nykäsen ja Räbinän näkymyksen mukaan, jolloin luovutuksen käsite on laaja ja se tarkoittaa perustilanteessa omaisuuden omistusoikeuden luovuttamista. Artikkelissaan Keskitalo toteaa esimerkiksi, että Tesseract korkotilituotteen sopimusehtojen mukaan lainaa virtuaalivaroja markkinoille ja näillä tuotoilla pyrkivät maksamaan sijoittajille tarjoamansa tuoton. Kyseessä on siis vastaava tilanne, jota pankit harjoittavat peruspankkitoimintona: Lainaavat rahaa eteenpäin korkeammalla korolla mitä siitä itse maksavat tai vastaavasti sijoittavat sitä eteenpäin ja pyrkivät saamaan korkeampaa tuottoa, mitä itse lainarahasta maksavat. Keskitalo jakaa artikkelissaan Lehtimajan⁸⁸ näkemyksen siitä, ettei verotus realisoituisi talletettaessa varoja korkotilille vedoten Verohallinnon virtuaalivaluuttoja koskevaan ohjeistukseen⁸⁹.

Itse en allekirjoita kummankaan kirjoittajan väitettä siitä, ettei verotus realisoituisi siirrettäessä virtuaalivaluuttoja korkotilille, oli kyseessä koti- tai ulkomainen

---

⁸⁶ KVL 1995:154

⁸⁷ KHO 2.5.96 T 1266. Korkein Hallinto-oikeus käsitteli asian, eikä muuttanut KVL:n antamaa ratkaisua asiassa.

⁸⁸ Antti Lehtimaja ”Virtuaalivaluuttojen verotus”, Verotus 1/2022 s.71-78

⁸⁹ Mukailen Kristian Keskitalo ”Virtuaalivarojen korkotili verotuksessa”, Verotus 4/2022 s. 409-418

palveluntarjoaja. Näen itse, että kyseessä on virtuaalivaluutan käyttötilanne ja sen lisäksi kyseessä on omistusoikeuden siirto kolmannelle osapuolelle, koska varoja voidaan sopimusehtojen mukaisesti lainata tosiasiallisesti eteenpäin. On hyvin vaikea argumentoida sen puolesta, että VH:n virtuaalivaluuttoja koskevan ohjeen staking-tuloja koskevan kohdan perusteella voitaisiin katsoa, ettei verotus realisoituisi. Staking-tuotto on puhtaasti sellaista tuottoa, joka syntyy virtuaalivaluutan steikkaamisesta, eli siirtojen vahvistamisesta lohkoketjussa. Verotuksen yleinen periaate ”asia ennen muotoa” tukee myös mielestäni tätä väitettä. Virtuaalivaluuttojen siirtämisestä korkotilille siten, että vastapuoli lainaa niitä tosiasiallisesti eteenpäin syntyy luovutus. Tämä voi aiheuttaa harmaita hiuksia asiaan perehtymättömälle sijoittajalle mahdollisen piilevän verovelan syntymisen takia. Osakelainausta koskeva KVL 1995 / 154 on hyvin ehdoton kannanotto asian suhteen ja mielestäni se soveltuu tähän tilanteeseen hyvin. Sijoittajan kannalta tilanne on monien eri palveluntarjoajien, niin koti- kuin ulkomaistenkin, osalta ikävä koskien heidän suomalaisia asiakkaitaan. On kuitenkin huomattava, kuten jo todettua, että palveluiden sopimusehdot ovat erittäin monimutkaisia ja moninaisia ja asian tosiasiallisen luonteen selvittäminen voi olla erittäin haasteellista. Tämä lisää kuitenkin sijoittajan näkökulmasta sijoitustoimintaan liittyvää veroriskiä ja epävarmuutta merkittävästi.

5.4 LIKVIDITEETTIPOOLIT (ALTAAT)

Keskitettyissä pörseissä, kuten Binancessa, on olemassa spot-markkinan puolella order bookit. Virtuaalivaluuttoa myyvän on mahdollista tehdä myyntitoimeksianto yksinkertaistetusti joko antaen market tai limit komento. Market-komennolla virtuaalivaluuttoa tulee myydyn order bookin mukaisesti siten, että toimeksianto täytetään order bookissa olevien ostotarjouksien mukaisesti. Riippuen myynnin suuruudesta myynnin täyttymiseksi voi olla tarpeen aktivoida useita ostotarjouksia. Mikäli myynti tapahtuu limit-komennolla, täytetään myyntitoimeksianto myyjän toivomalla hinnalla ja se täyttyy sitä mukaa, kun ne voidaan parittaa order bookin mukaisiin ostotarjouksiin. Ostamisen tapahtuu myös joko market- tai limit-komennolla. Market komennolla osto täytetään order bookin mukaisesti siellä olevien myyntitarjouksien mukaan. Vastaavasti limit-komennolla voidaan antaa hinta ja kappalemäärä, jolla ollaan valmiita tekemään osto ja se täyttyy sitä mukaa kun myyjiä siihen hintaan löytyy order bookista.

Likviditeetti on olennainen osa sekä virtuaalivaluutta- että rahoitusmarkkinoita. Se on tapa, jolla omaisuus muunnetaan rahaksi nopeasti ja tehokkaasti välttämättä rajuja hinnanvaihteluita. Omaisuuden ollessa epälikvidi, kestää kauan ennen kuin se on mahdollista muuttaa käteiseksi. Etenkin epälikvidien omaisuuksien osalta on mahdollista joutua kärsimään suuresta spreadista, joka on ero hinnan, jolla haluat omaisuuden myydä verrattuna siihen hintaan, johon markkina on valmis tämän omaisuuden ostamaan.

Likviditeetti altailla on suuri rooli likviditeetin tarjoamisessa hajautetussa taloussystemissä, DeFi:ssä. Toimiakseen käytännössä perustuu DeFi käytännössä likviditeettialtaksi. Vastaavasti keskitetyissä pörssiissä, eli DEX:eissä, toimintalogiikka perustuu order bookiin, kuten jo aiemmin tässä osiossa on käyty läpi.

Likviditeetti allas on käytännössä katsoen digitaalinen kasa virtuaalivaluuttaa lukittuna älyopimukseen. Merkittävä osa likviditeettiallasta ovat automatisoidut markkinatakaajat (AMM). AMM on protokolla, joka käyttää likviditeetti altaita mahdollistamaan digitaalisten omaisuserien kaupankäynnin automatisoidulla tavalla perinteisten ostajien ja myyjien markkinoiden sijaan. Toisin sanoen AMM-alustajan käyttäjät toimittavat likviditeetti altaille tokeneita, ja altaassa olevien tokeneiden hinta määräytyy itse AMM:n matemaattisen kaavan mukaan. Likviditeetti altaat ovat myös välttämättömiä yield farmingille ja lohkoketju-pohjaisille online-peleille.

Likviditeetti altaan on suunniteltu kannustamaan eri virtuaalivaluutta-alustojen, joita kutsutaan likviditeettitarjoajiksi (LP:t), käyttäjiä. Tietyn ajan kuluttua LP:t palkitaan murto-osalla maksuista ja kannustimista, jotka vastaavat heidän toimittamansa likviditeetin määrää, joita kutsutaan likviditeetin tarjoajiksi (LPT).

LP-tokeneita voidaan sitten käyttää eri tavoin DeFi-verkossa.⁹⁰ LP-tokenien arvo nousi ensin huomattavasti ja sitten sen vaihdettavuuden lisäämiseksi se jakaantui LPL-tokeniksi 1:25 000-suhteella. Projektin toteuttama split mahdollisti nyt uudella LPL-tokenilla tehtäviä ostoja ja myyntejä, sekä lisäsi niiden liikkuvuutta markkinoilla. Tämä split toteutettiin osakesplitin tavoin täysin projektin toimesta, eikä se käytännössä vaatinut LP-tokenin omistajalta minkäänlaisia toimenpiteitä, pois lukien tapahtuman hyväksyminen. Selkeyden vuoksi todettakoon, että kyseinen split toteutettiin joka tapauksessa projektin toimesta.

---

⁹⁰ <https://www.coindesk.com/learn/what-are-liquidity-pools/>

Toteutetun splitin mahdolliset veroseuraamukset ovat sellaisia, että ne tulee varmistaa Verohallinnolta tapauskohtaisesti. On kuitenkin selvää, että LP-tokenien jakautuminen verrattuna esimerkiksi lohkoketjun haarautumiseen ovat selkeästi kaksi eri kokonaisuutta. Lohkoketjun haarautuessa syntyy uutta virtuaalivaluutaa, kun taas LP-tokenin jakautumisen yhteydessä, LP-tokenit vaihtuvat LPL-tokeneiksi ja LP-tokenit poltetaan (burnataan alan termein), jolloin ne poistuvat kierrosta (lakkaavat olemasta).

Voitaneen kuitenkin argumentoida, että tapahtumassa on paljon arvopaperipuolelta tunnetun osakesplitin kanssa samoja piirteitä. Verohallinnon ohjeistuksen mukaisesti splitillä tarkoitetaan osakkeen jakamista useammaksi osakkeeksi. Osakkeiden lukumäärä kasvaa ja vanhojen osakkeiden tilalle tulee uudet osakkeet. Splitin johdosta osakkeella jakamishetkellä oleva hankintameno jaetaan splitissä saataville osakkeille. Splitissä saatujen osakkeiden omistusaika on sama kuin splitatun osakkeen omistusaika. Splitattavan osakkeen hankintameno jaetaan tällöin tasan splitissä saataville osakkeille. On myös mahdollista, että osakkeen omistaja saa splitissä erilaisia osakkeita, jotka ovat arvoltaan erilaisia. Tällaisessa tapauksessa splitatun osakkeen hankintamenoa ei jaeta tasan splitissä saataville osakkeille, vaan hankintameno jaetaan splitissä saaduille osakkeille niiden käyvän arvon mukaisessa suhteessa.⁹¹

Arvioitaessa tilannetta virtuaalivaluutan verotuksen realisoitumisen osalta voidaan todeta, että Verohallinnon antaman virtuaalivaluuttojen verotusta koskevan ohjeen mukaisesti virtuaalivaluutan käyttäminen, myyminen joko toiseksi virtuaalivaluutaksi tai viralliseksi valuutaksi realisoii verotuksen. Virtuaalivaluutan splittaantuessa näin ei kuitenkaan tosiasiallisesti tapahdu. Tämä tukee ajatusta siitä, ettei virtuaalivaluutan verotus voi realisoitua splitin yhteydessä, vaan hankintameno siirtyy jatkuvuusperiaatteen mukaisesti LP-tokenista LPL-tokeneihin splitin suhteessa (1:25 000).

Tämän lisäksi voidaan argumentoida, että LP tokenin splittaantuessa LPL-tokeniksi ei synny tuloverolain 29 § pykälän mukaista rahana tai rahanarvoisena etuutena saatavaa tuloa, koska splitin yhteydessä ei synny tosiasiallista luovutusta tai muutakaan etuutta tai mitään rahanarvoista saantoa. Lisäksi splitissä tosiasiallinen omistuskompetenssi verovelvollisen vallinnassa oleviin tokeneihin ei siirry kenellekään toiselle. Arvonnoususta ei ole myöskään mahdollista disponoida splitin yhteydessä, koska kyseessä ei ole tosiasiallisesti vaihto kahden eri virtuaalivaluutan välillä, vaan kyse on

---

⁹¹ Arvopaperien luovutusten verotus 10

osakesplittiin verrattavissa oleva tapahtuma. Verotuksen ei täten pitäisi olla mahdollista realisoitua tapahtuman yhteydessä.

5.5 AAVE

Aave, joka on aiemmin tunnettu nimellä ETHlend, on vuoden 2017 lopulla ICO:ssa vajaa 18 miljoonaa dollaria virtuaalivaluuttana kerännyt projekti. Projekti perustuu käytännössä vakuudellisten virtuaalivaluuttalainojen myöntämiseen.⁹²

Aave Protokollaa on käytännössä mahdollista käyttää yksinkertaistetusti kahdella eri tavalla. Lainantajat tallettavat varoja likviditeettipooleihin ja luovat niin kutsutut likviditeettimarkkinat. Aave isännöi tällä hetkellä markkinoita useille virtuaalivaluuttatokeneille. Lainantajat lähettävät tokeneitaan älysopimukseen esimerkiksi Ethereumin lohkoketjussa ja vastineeksi protokolla minttaa heille aTokeneita. aTokenit kuvaavat lainantajien omaisuutta, joka voidaan lunastaa talletusta vastaan korkoineen. Tuotto kertyy aTokeneina ja ne poltetaan, kun lainantaja lunastaa alun perin tallettamansa virtuaalivaluutat pois protokollasta. Lainantaja saa tallettamansa virtuaalivaluuttamäärän lisättyä sille kertyneellä tuotolla. Selvyyden vuoksi todettakoon, ettei Aave protokollan älysopimukseen lukittuja virtuaalivaluuttoja voida luovuttaa käyttöön kolmannelle osapuolelle, vaan ne ovat virtuaalivaluuttavarat protokollaan tallettaneen vallinnassa⁹³. Tuotto, joka maksetaan aTokeneina, kertyy TVL 110 §:n mukaisesti ja se arvostetaan TVL 29 §:n mukaisesti saantohetken kurssiinsa. Kertynyt tuotto itsessään syntyy vasta siinä vaiheessa, kun aTokenit poltetaan (burnataan). Tämän kanssa voidaan kohdata cleimaamisen kanssa vastaavanlaisia haasteita, sillä tuotto on jo ehtinyt kertyä aiemmin. Toisaalta itsessään aTokenille (esimerkiksi Ethereumille maksettava tuotto on aEthereumia) ei ole määriteltävissä lainkaan kurssia. On totta, että esimerkiksi aETH ja ETH ovat vaihdettavissa toisiinsa 1:1 ratiolla, kuitenkin saantohetkellä aETH:lle ei ole määriteltävissä kurssia (eikä muutenkaan).

Protokollaan talletettavien virtuaalivaluuttojen osalta on todettava, ettei ole yksiselitteistä, realisoituuko verotus siirrettäessä virtuaalivaluuttoja älysopimukseen (protokollan sisään). Teknisesti tarkasteltuna tässä tilanteessa siirretään virtuaalivaluutta osoitteesta toiseen. VH on katsonut, ettei virtuaalivaluuttaosoitteesta siirto realisois

---

⁹² <https://icodrops.com/ethlend/>

⁹³ https://github.com/aave/aave-v3-core/blob/master/techpaper/Aave_V3_Technical_Paper.pdf

verotusta, kun osoitteet omistaa sama taho (joko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö). Kuitenkin käyttäminen-termin soveltaminen voi tulla tilanteessa arvioitavaksi: Onko kyseessä virtuaalivaluutan käyttäminen vai ei? On yksiselitteistä, ettei protokollaan talletettuja varoja lainata lainkaan eteenpäin, jolloin voidaan argumentoida, ettei omistusoikeus virtuaalivaluuttoihin ainakaan muutu. Esimerkiksi osakelainausta koskeva KVL:n ratkaisu 1995 / 154 ei voine olla tässä soveltamiskelpoinen, sillä tosiasiallista lainaamista toiselle osapuolelle ei synny. Kyse ei myöskään ole vertaislainaamisesta, kuten Fellow Financen tapauksessa.

Aave-protokollasta on mahdollista saada tuloja myös siirtämällä esimerkiksi Aave-virtuaalivaluutaa safetymoduleen. Tässä tilanteessa verovelvollinen saa siihen siirtämäänsä nyt tässä esimerkissä Aave virtuaalivaluutaa vastaan stkAavetta, joka toimii vastaavalla tavalla kuvajaisena kuin aiemman esimerkin aTokenit. Varat eivät ole siirrettävissä pois ilman verovelvollisen lupaa. Tuotto perustuu otettuun riskiin, jolla varmistetaan protokollan toimintaa. Pahimmassa tapauksessa verovelvollinen voi joutua kantamaan jopa 30 % menetyksen. Vastaava tilanne voi tulla vastaan myös tavallisessa stakingissa, jossa vahvistetaan lohkoketjun siirtoja. Verotuksen näkökulmasta lienee selvää, että verotus realisoituu siinä tilanteessa luovutusvoittoverotuksen säännösten mukaisesti, jos virtuaalivaluutaa menetetään. Tässä tutkielmassa ei kuitenkaan oteta kantaa siihen, onko esimerkiksi tässä esimerkissä jo aiemmin mainittu 30 % menetys sellainen, että sitä voitaisiin pitää vähennyskelpoisena menetyksenä.

Lainanottajat voivat nostaa varoja likviditeetti altaasta antamalla vakuudet lainalle. Annetun vakuuden tulee ylittää virtuaalivaluuttana nostettu lainamäärä. Nostetulle lainalle kertyy korkoa ja korko päämitetaan osaksi lainapääomaa. On mahdollista, että vakuutena olevan virtuaalivaluutan kurssin laskiessa lainan vakuutena olevaa virtuaalivaluutaa myydään joko verovelvollisen tai protokollan toimesta kattamaan lainamäärää⁹⁴. Tässä tilanteessa ei ole epäselvää realisoituuko verotus vai ei. On myös selvää, että luovutusvoittoverotuksen säännökset soveltuvat tässä tilanteessa. Sijoittajan kannalta erityisen ikävää tämä on tilanteessa, jossa vakuutena oleva virtuaalivaluutta on hankittu verrattain edullisella hinnalla ja sen arvo likvidoitumisen (eli tilanteessa, jossa lainan health factor tippuu liian alas) yhteydessä on virtuaalivaluutan hankintahintaa

---

⁹⁴ <https://github.com/aave/protocol-v2/blob/master/aave-v2-whitepaper.pdf>

suurempi. Tässä tilanteessa syntyisi luovutusvoittoa, joka voi tulla sijoittajalle ikävänä yllätyksenä.

5.6 SACRIFICET

Osa uusien projektien rahoitustavoista on täysin uniikkeja. Näistä yksi on Richard Heartin PulseChain-virtuaalivaluutaa varten kehittämä sacrifice. Lyhyesti avattuna se toimii siten, että virtuaalivaluuttoa siirretään omasta virtuaalivaluuttaosoitteelta sacrifice-osoitteeseen. Vastineeksi sacrificen, eli uhrauksen tekemisestä sai sacrifice-pisteitä, joilla ei ollut minkäänlaista rahallista arvoa⁹⁵.

Verotuksen näkökulmasta tilanteesta mielenkiintoisen tekee se, että realisoituuko verotus sacrificen tekemisen yhteydessä vai ei. Vastaamalla tähän kysymykseen saadaan myös selville, mikä on sacrifice-pisteitä vastaan myöhemmin, projektin nähdessä päivänvalon, saatavien PulseChain-virtuaalivaluuttojen hankintahinta.

On totta, että tapahtuman seurauksena sacrifice-osoitteeseen siirretty virtuaalivaluuttoa vaihtaa omistajaa, jolloin syntyy käytännössä TVL 45 §:n 1 momentin ja TVL 46 §:n 1 momentin mukainen luovutusvoitto tai vastaavasti TVL 50 §:n 1 momentin mukainen vähennyskelpoinen luovutustappio, sillä virtuaalivaluuttoa käytetään tässä tilanteessa.

Voitaisiinkin mahdollisesti argumentoida, että kyseessä olisi myös luovutus, jossa vastikkeena saatavan sacrifice pisteiden arvo on nolla, jolloin luovutuksen seurauksena pitäisi syntyä aina luovutustappiota TVL 50 §:n 1 momentin mukaisesti. Tämän soveltaminen olisi kuitenkin osin tulkinnanvaraista, sillä sacrifice pisteitä vastaan tullaan myöhemmin saamaan uutta virtuaalivaluuttoa. Toisaalta sacrificen yhteydessä oli mahdollista lahjoittaa SENS Foundationille virtuaalivaluuttoa, joten nämä ovat perustellusti vastikkeettomia saantoja, johtuen siitä, ettei SENS Foundationille lahjoitettuja virtuaalivaluuttoa vastaan saatu lainkaan sacrifice pisteitä. Näiden osalta kyse on puhtaasti lahjasta, eikä siihen liittyen voida soveltaa luovutusvoittoverotuksen säännöksiä. Tässä tilanteessa lahjoittajan verotuksessa ei synny verotuksen realisoivaa virtuaalivaluutan käyttötilannetta, koska luovutusta vastaan ei saada vastiketta. Ja vaikka

---

⁹⁵ <https://hexcrypto.nl/en/the-pulsechain-sacrifice-phase/>

kyseessä olisi virtuaalivaluutan käyttötilanne, aiheutuu vastikkeettomasta luovutuksesta tilanne, jossa luovutusvoittoverotuksen säännöksiä soveltaminen ei tule kyseeseen.⁹⁶

5.7 BRIDGET (LOHKOKETJUSILLAT)

Bridget on tarkoitettu yhdistämään kaksi eri lohkoketjua toisiinsa. Ne helpottavat kommunikaatiota lohkoketjujen välillä siirtämällä tietoja ja omaisuutta. Esimerkiksi Bitcoinia on mahdollista siirtää Ethereumin lohkoketjuun. Käytännössä katsoen tässä Bitcoinista tulee Wrapped Bitcoinia siirrettäessä Bitcoinia bridgen kautta Ethereumin lohkoketjuun. Lohkoketjuja on olemassa useita ja niillä kaikilla on omat vahvuutensa ja heikkoutensa. Esimerkiksi Ethereumin päälohkojesta bridgettäminen toiseen lohkoketjuun usein mahdollistaa pienemmät transaktiokustannukset.⁹⁷

Veronäkökulmasta tarkastellen arvioitavaksi tulee se, realisoituuko verotus bridgettäessä virtuaalivaluuttoja lohkoketjusta toiseen. Arvioitaessa asiaa käyttäminen-käsitteen kautta, voidaan argumentoida, ettei välttämättä ole kyseessä virtuaalivaluutan käyttötilanne, vaan siirto kahden eri virtuaalivaluuttaosoitteen välillä. Kahden virtuaalivaluuttaosoitteen välinen siirto ei realisoi VH:n mukaan verotusta. Tilanteessa on kuitenkin totta se, että ticker muuttuu esimerkiksi siirrettäessä Bitcoinia Ethereumin lohkoketjuun (BTC:stä WBTC:ksi). Tässä tilanteessa ei kyseessä ole enää lainkaan alkuperäinen Bitcoin, vaan sen Ethereumin lohkoketjun versio.

Luovutusvoittoverotuksen säännösten soveltamista osaltaan tukee se tosiseikka, että tässä tilanteessa Bitcoinilla ja Wrapped Bitcoinilla on eri kurssit.⁹⁸ Tällöin olisi bridgettäessä Bitcoinia Ethereumin lohkoketjuun Wrapped Bitcoiniksi, syntyy käytännössä TVL 45 §:n

---

⁹⁶ Mukailleen KHO 2020:145. Tässä ratkaisussa oli kysymys siitä, voidaanko kauppakirjaan perustuvaa osakkeiden omistusoikeuden siirtämistä pidettävänä sellaisena luovutuksena, johon sai soveltaa luovutustappiota koskevia säännöksiä. Lopulta KHO totesi, että koska vastiketta ei saatu, ei kauppakirjaan merkityllä nollan euron suuruisella ”kauppahinnalla” ollut asian arvioinnin kanssa merkitystä. Vastikkeeton saanto katsottiin siten, tilanteeksi, jossa luovutustappiota ei vahvistettu. Ratkaisu on äänestystulos 3-2, joten toisaalta sen osalta ei välttämättä tule vetää turhan jyrkkiä johtopäätöksiä.

⁹⁷ <https://ethereum.org/en/bridges/>

⁹⁸ <https://coinmarketcap.com/currencies/wrapped-bitcoin/>. Tämän tutkielman kirjoitushetkellä Wrapped Bitcoinin hinta on 24 876,39 euroa kappaleelta, kun vastaavasti Bitcoinin kurssi on 27 734,62 euroa kappaleelta. Se tosiseikka, että näillä virtuaalivaluutoilla on toisistaan eriävät kurssit, ovat omiaan tukemassa sitä tosiseikkaa, että näiden virtuaalivaluuttojen välinen bridgettystapahtuma (vaihto virtuaalivaluutasta toiseen), on verotuksen realisoiva tapahtuma.

1 momentin ja TVL 46 §:n 1 momentin mukainen luovutusvoitto tai vastaavasti TVL 50 §:n 1 momentin mukainen vähennyskelpoinen luovutustappio.

5.8 NFT:T – Ei vaihdettavissa olevat rahakkeet (Non fungible tokens)

Vuosi 2021 oli virtuaalivaluuttasijoittajien kannalta hyvin vuoristoratamainen. Virtuaalivaluuttojen kurssit nousivat reilusti ja tulivat nopeasti alas noustakseen jälleen uudestaan. Yhtenä ”uutuutena” mukaan astuivat myös NFT:t. Näiden NFT:ien arvot nousivat toisinaan valtavan suuriksi, jopa miljooniin dollareihin kappaleelta. Suurelle yleisölle tunnetuin NFT-”projekti” lienee Bored Ape Yacht Club⁹⁹.

On huomattava, että esimerkiksi NFT:ien¹⁰⁰ osalta ei ole olemassa tarkkaa määritelmää esimerkiksi sen osalta mitä ne tosiasiallisesti ovat tai eivät ole. Verohallinto otti NFT:illä tehtäviin kauppoihin kantaa vain siltä osin onko niiden myynnistä saatava tulo ansio- vai pääomatuloa. Verohallinto linjasi, että NFT:n ensimyyntistä saatava tulo on saajalleen ansiotuloa ja NFT:n ostaminen ja sen myyminen myöhemmin on saajalleen pääomatuloksi luokiteltavaa tuloa.¹⁰¹

Kaupankäynti NFT:illä on kuitenkin käytännössä huomattavasti moniuloitteisempaa. NFT:itä tai esimerkiksi NFT:iksi luokiteltavia domaineja on mahdollista myydä laajemminkin määrin. Voitaneen katsoa esimerkiksi mahdolliseksi, että tietyn kaupankäyntimäärän jälkeen osto- ja myyntitoiminta täyttää elinkeinotoiminnan tunnusmerkistön ja mahdollinen arvonlisäverovelvollisuus toiminnan harjoittamisesta astuu pohdiskeltavaksi. Itsessään arvonlisäverolain mukaan kyseessä katsotaan olevan palvelun myynti, koska NFT itsessään ei mahdu AVL 17 § soveltamisalaan, koska kyseessä ei ole aineellinen esine tai sähkö, kaasu, lämpö- tai jäähdytysenergia tai muu niihin verrattava energiahyödyke. Täten arvonlisäverolain mukaan kyseessä on palvelun myynti. Se, tapahtuuko NFT:illä kaupankäynti yksityishenkilönä vai yrityksen kautta, ei liene tekijä, jolla on merkitystä mahdollisen arvonlisäverokohtelun osalta.

---

⁹⁹ <https://boredapeyachtclub.com/#/home>

¹⁰⁰ <https://www.investopedia.com/non-fungible-tokens-nft-5115211>. NFT on lyhenne sanoista Non-Fungible Token, eli vapaasti suomennettuna ei-vaihdettavissa oleva rahake. Teknisesti tarkastellen NFT on uniikki digitaalinen koodi, joka yksilöi omistuksen tiettyyn omaisuuteen. Sille ei ole kuitenkaan olemassa mitään virallista määritelmää, joka olisi johdettavissa esimerkiksi tuloverolaista. NFT ei esimerkiksi ole katsottava olevan virtuaalivaluutta.

¹⁰¹ <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/virtuaalivaluutat/nft-ja-digitaalinen-teos/>

On myös mahdollista, että sama verovelvollinen ostaa esimerkiksi taiteilijalta taideteoksen ja vie sen lohkoketjuun ja myy edelleen. Tässä tilanteessa ei ole suoranaisesti kyse siitä, että verovelvollinen olisi itse luonut taideteoksen. Voitaneen kuitenkin argumentoida, että se, joka itsessään luo NFT:n, voitaisiin katsoa toiminnan luonteen perusteella ensimyyjäksi. Käytännön tasolla tämä tarkoittaa sitä, että kyseessä olisi ansiotulona verotettava tulo, mikäli myyjänä on luonnollinen henkilö. Yrityksen osalta kyseessä on yritystoiminnan tulo. Se, onko harjoitettu toiminta katsottava arvonlisäverolain alaiseksi vai ei, ratkaistaan aina tapauskohtaisesti. Kuitenkin AVL 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan arvonlisäveroa suoritetaan valtiolle liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavarain ja palvelun myynnistä. Se, missä vaiheessa luonnollisen henkilön käymä kauppa NFT:illä katsotaan tapahtuvan liiketoiminnan muodossa ratkaistaan aina tapauskohtaisesti arvioiden elinkeinotoiminnan tunnusmerkistön täyttymistä. Asiassa ei liene oleellista niin sanottujen ulkoisten tunnusmerkkien, kuten kirjanpidon pitäminen toiminnasta tai y-tunnuksen puuttuminen.

5.9 KONKURSSIT

Virtuaalivaluuttasijoittajien kannalta ikävien tapahtumien sarja sai jatkoa 2022 vuoden aikana, kun maailman kolmanneksi suurin virtuaalivaluuttapörssi FTX haki Chapter 11:iä Yhdysvalloissa marraskuussa 2022. Tiedotteen mukaan pörssillä saattoi olla 8 miljardin dollarin vaje taseessaan.¹⁰² Ilmoituksen myötä paniikki levisi markkinoille ja virtuaalivaluuttojen kurssit romahtivat. Vero-oikeudellisesti mielenkiintoista tilanteessa on se, saako mahdollisesti syntyneitä tappiota vähentää verotuksessa sijoittajan menetettyä mitä todennäköisimmin kaikki FTX:ssä olleet virtuaalivaluuttavarat. Tarkemmin, on tarkasteltava, onko kyseessä niin sanottu lopullinen arvonmenetys. On mahdollista, että tulkinnat eroavat toisistaan merkittävästi riippuen siitä oliko FTX:ssä olevat virtuaalivaluuttavarat sijoitettu luonnollisena henkilönä vai yrityksen kautta. Yrityksellä on käytettävissään laajemmat mahdollisuudet alaskirjauksien tekemiseen esimerkiksi epäkuranttiusvähennyksen kautta, toisaalta taas myös vasta lopullinen arvonmenetys on vähennyskelpoista. Sen sijaan luonnollisena henkilönä TVL:n mukaan tapahtuvassa verotuksessa vähennysmahdollisuus on hyvin pieni, jollei täysin olematon,

---

¹⁰²<https://us.eversheds-sutherland.com/mobile/NewsCommentary/Legal-Alerts/254934/FTX-files-for-Chapter-11-bankruptcy>

sillä konkurssista johtuva lopullinen arvonmenetys liittyy lähtökohtaisesti arvopapereihin, joita palveluntarjoajan hallussa olevat virtuaalivaluutat eivät ole.

Arvopapereiden osalta lopullista menetystä on käsitelty KHO:n ratkaisuisissa KHO 2022:107 ja KHO 2011:55. On huomionarvoista, etteivät virtuaalivaluutat ole arvopapereita, eikä arvopapereihin liittyvät ratkaisut ole sovellettavissa virtuaalivaluuttoihin liittyen. Kuitenkin tilanteessa, jossa ei käytännössä katsoen ole käytettävissä muuta, on mahdollista tulkintaa haettava tässä arvopapereiden puolelta. KHO 2011:55 mukaan osakkeiden arvonmenetystä voitiin pitää lopullisena jo ennen konkurssipesän lopputilitystä. Käytännössä ratkaisusta on vedettävissä sellainen tulkinta, että konkurssipesänhoitajan ilmoitus siitä, etteivät osakkeenomistajat tule saamaan jako-osuutta konkurssin lopputilityksessä voitiin pitää riittävänä sille, että menetys osakkeen arvonmuutoksesta oli lopullinen. Tässä tilanteessa tämä ratkaisu voisi tulla arvioidun, mikäli kyseessä olisi FTX:n osakkeiden omistaminen. Nyt kyseessä on kuitenkin FTX:n hallussa olevien verovelvollisen virtuaalivaluuttavarat ja niiden mahdollinen lopullinen menetys palveluntarjoajan konkurssin myötä.

Voidaan argumentoida, että KHO 2011:55 mukailleen tilanne, jossa varoista saataisiin osa takaisin, voisi syntyä tilanne, jossa TVL 50 §:n 1 momentti ja 3 momentin 3 kohta tulisivat sovellettavaksi. Tässä tilanteessa saataisiin osa varoista takaisin ja osaan varoista menetys olisi lopullinen. TVL 110 § mukaisesti tämä jaksotettaisiin siihen hetkeen, jolloin menetys olisi todettavissa. Toisaalta KHO 2022:107 mukainen tilanne on lähempänä äsken kuvattua tilannetta ja siitä johdettava tulkinta kohtuullisen yksioikoinen. Tässä ratkaisussa KHO 2022:107 päädyttiin tilanteeseen, jossa saneerausohjelmassa tehty A:n velkasaatavan pääoman leikkaus ei ollut TVL 50 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettu luovutustappioon rinnastettava arvopaperin arvonmenetys, jota olisi voitu pitää konkurssiin verrattavan syyn vuoksi lopullisena kyseisenä verovuonna. Kyseinen ratkaisu on äänestystulos äänin 4-1 ja se on täysin vastakkainen verrattuna siihen, mihin keskusverolautakunta asiassa päätyi.

5.10 BINANCE LOAN

Useilla eri palveluntarjoajilla on omat, toisistaan usein hieman käyttöehdoiltaan poikkeavat, lainapalvelunsa. Näiden palveluiden ideana on tarjota sijoittajalle mahdollisuus lainata varoja virtuaalivaluuttojaan vastaan. Näillä lainatuilla varoilla

virtuaalivaluuttasijoittajan on tarkoitus joko tehdä lisää, uusia sijoituksia, tai vastaavasti käyttää näitä varoja muihin tarkoituksiin.

Binancen tapauksessa käyttöehtojen mukaisesti Binance saa käyttää lainan vakuutena olevia varoja haluamallaan tavalla. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että Binancen on mahdollista tehdä näillä virtuaalivaluuttavaroilla esimerkiksi seuraavia asioita: Lainata, steikata ja uudelleensijoittaa varoja.¹⁰³ Verotuksen näkökulmasta tämä muodostaa haasteellisen tilanteen. Toisaalta voidaan argumentoida, että kyseessä on virtuaalivaluutan käyttötilanne, joka Verohallinnon virtuaalivaluuttoja koskevan ohjeen nojalla realisoi verotuksen. Toisaalta voidaan argumentoida, että omistusoikeus muuttuu, joka on myös selvästi tilanne, joka realisoi verotuksen ja luovutusvoittoverotuksen säännökset soveltuvat tilanteeseen TVL 45 §:n 1 momentin ja TVL 46 §:n 1 momentin osin.

Se, onko kyseessä virtuaalivaluutan käyttötilanne ja/tai muuttuuko omistusoikeus, voidaan tarkastella myös toiselta kantilta: Olisiko kyseessä siirto virtuaalivaluuttaosoitteesta toiseen ja koska käyttöehtojen¹⁰⁴ mukaan kun lainanottaja maksaa lainansa takaisin, saa hän vakuutena olevan virtuaalivaluutan takaisin itselleen. Tunnetusti, ja myös Verohallinnon virtuaalivaluuttoja koskevan vero-ohjeen mukaan, myös virtuaalivaluuttavarojen siirto omasta toisesta lompakosta toiseen ei realisoi verotusta. Voidaan myös argumentoida, syntyykö lainanottajalle TVL 29 § mukainen ”Rahana tai rahanarvoisena etuutena saama tulo.” Toisaalta Helsingin HAO 6.7.2018 18/0426/3:ssa on käsitelty virtuaalivaluuttojen välisen vaihdon aikaansaamaa arvon noususta disponointia. Ratkaisussaan HAO on todennut, että virtuaalivaluuttojen välisestä vaihdosta syntyvä luovutusvoitto voidaan laskea luovutusvoittoverotuksen säännösten mukaisesti ja että hakijan oli mahdollista disponoida arvonnoususta. Asiassa ei ollut merkitystä sillä, että mahdollinen saatu arvonnousu ei ollut muodostunut viralliseksi valuutaksi. Tämä on selkeä kannanotto TVL 29 § mukaiseen sananmuotoon ”Rahana tai rahanarvoisena etuutena saama tulo.” Tämän perusteella voidaan argumentoida myös, että verotuksen olisi realisoitettava käytettäessä Binancen loans-palvelua.

---

¹⁰³ <https://www.binance.com/en/terms-crypto-loans>

¹⁰⁴ <https://www.binance.com/en/terms-crypto-loans>, kohta 29

Asiaa voidaan tarkastella myös verotusmenettelyn näkökulmasta. On selvää, ettei tässä luvussa käsitellystä Binancen loans-palvelusta ole olemassa selkeää ja yksiselitteistä oikeuskäytäntöä. On mahdollista, että kyseessä on virtuaalivaluutan siirto osoitteesta toiseen, joista molemmat ovat verovelvollisen nimiin merkittyjä tai merkittävässä tai muuten osoitettavissa missä verovelvollisen varat ovat. Toisaalta on myös mahdollista, kuten edellä on käsitelty, että kyseessä on virtuaalivaluutan käyttötilanne, joka realisoi verotuksen ja jossa sovelletaan luovutusvoittoverotuksen säännöksiä (TVL 45 §:n 1 momentti ja TVL 46 §:n 1 momentti). Verotusmenettelyn näkökulmasta tilanne on kimurantimpi ja osin verovelvollisen puolella.

Verotusmenettelyn kautta asiaa tarkasteltuna kyse on VML 26 §:n mukaisista verotuksessa noudatettavista yleisistä periaatteista. VML 26 §:n mukaan ”Jos asia on tulkinnanvarainen tai epäselvä ja jos verovelvollinen on toiminut vilpittömässä mielessä viranomaisen noudattaman käytännön tai ohjeiden mukaisesti, on asia ratkaistava tältä osin verovelvollisen eduksi, jos ei erityisistä syistä muuta johdu. Jos vero kuitenkin maksuunpannaan, veroon liittyvät korkoseuraamukset voidaan jättää perimättä ja veronkorotus määräämättä kokonaan tai osittain, jos korkoseuraamusten perintä ja veronkorotuksen määrääminen olisivat asian tulkinnanvaraisuuden tai epäselvyyden vuoksi kohtuuttomia.”

Tämän mukaan, mikäli verovelvollinen on toiminut vilpittömässä mielessä asian ratkaisemisen osalta, eli todennut, koska ohjeistus on puutteellista tai vähintäänkin tulkinnanvaraista voi hän menetellä perustellusti parhaaksi katsomallaan tavalla. Toisaalta voidaan myös tarkastella, että VML 28 §:n soveltaminen vaatisi sitä, että asiassa olisi meneteltävä asian varsinaista luonnetta vastoin. Virtuaalivaluuttojen osalta tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että mikäli olisi selvää, että verotus realisoituu ja verovelvollinen silti ryhtyisi vilpittömässä mielessä toimimaan täysin vastoin saatua ohjeistusta, voisi kyseeseen tulla veronkierron arvioiminen. Toisaalta verovelvollinen voisi myös mahdollisesti vedota tilanteen tulkinnanvaraisuuteen tai vastaavasti virheeseen ilmoittamisessa.

Joka tapauksessa tilanteen tultua ilmi, voi tilanteen takia seurata veronkorotus hallinnollisena sanktiona tai asia edetä erityisen törkeissä tapauksissa rikosprosessiin saakka. VML 26 §:n 2 momentissa toisaalta todetaan että ”Jos vero kuitenkin maksuunpannaan, veroon liittyvät korkoseuraamukset voidaan jättää perimättä ja

veronkorotus määräämättä kokonaan tai osittain, jos korkoseuraamusten perintä ja veronkorotuksen määrääminen olisivat asian tulkinnanvaraisuuden tai epäselvyyden vuoksi kohtuuttomia.” Eli, jos tilanne on kohtuuton verovelvollisen osalta, voidaan veronkorotus jättää määräämättä.

VML 32 §:n mukainen veronkorotus voidaan määrätä jos ”veroilmoitus tai muu ilmoitus taikka muu säädetty tieto, asiakirja tai selvitys on annettu puutteellisena tai virheellisenä taikka on jätetty kokonaan antamatta.” Kuitenkin VML 32 §:n mukaisesti: ”Veronkorotus jätetään määräämättä, jos laiminlyönti on vähäinen tai laiminlyönnille on pätevä syy tai jos veronkorotuksen määrääminen olisi VML 32 a §:n 4 momentissa tarkoitettussa tilanteessa olosuhteet huomioon ottaen kohtuutonta.” Huomionarvoista on myös se, että ne bis in idem-kielto suojaa siltä, ettei verovelvolliselle voida tutkia ja rangaista kahta kertaa samasta rikoksesta, josta hänet on vapautettu jo lopullisesti tai tuomittu syylliseksi. Ne bis in idem-kielto on ilmaistuna esimerkiksi Euroopan Unionin perusoikeuskirjan 50 artiklassa.

On selvää, että koska asia on tulkinnanvarainen ja epäselvä, olisi asiasta syytä hakea kyseistä tuotetta käytettäessä maksullinen ennakkoratkaisu esimerkiksi Verohallinnolta VML 85 §:n mukaisesti. Saatua ennakkoratkaisua voisi siten verovelvollisen vaatimuksesta soveltaa verotusta toimitettaessa. Saatua ennakkoratkaisu on toki vielä luonteeltaan sellainen, että siihen tyytymätön voi valittaa päätöksestä ja hakea toisenlaista vastausta esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen. Muutoksenhakua käsitellään VML 85 a §:ssa.

6 VIRTUAALIVALUUTAT SIOITUSKOHTEENA – YRITYKSEN KAUTTA VAI LUONNOLLISENA HENKILÖNÄ?

Päätös harjoittaa sijoitustoimintaa yksityishenkilönä tai sijoitusyhtiön kautta on hyvin moninainen ja sen osalta tulee pystyä ottamaan huomioon lukuisia eri asiakokonaisuuksia. Molemmissa on omat hyvät ja huonot puolensa ja sijoittajan tulee kyetä tunnistamaan omasta toiminnastaan niitä piirteitä, jotka vaikuttavat omalta osaltaan toimintaan ja siihen, kuinka sitä on järkevintä harjoittaa. Huomioitaessa verotus kokonaisuutena sijoittajan on syytä pohtia ainakin seuraavia asioita:

- Sijoitustoiminnan aikajänne
- Sijoituskohteiden mahdollinen tuotto-odotus
- Sijoitustoiminnan sijoitustuotteiden sisältämä riski
- Sijoittajan sosioekonominen status
- Sijoittajan muut tulot

Sijoittamista on mahdollista harjoittaa monella eri tavalla: Sijoittaa voi lyhyellä, keskipitkällä tai pitkällä aikajänteellä. Sijoittaminen yksityishenkilönä tai yrityksen kautta voi ilmentää kaikkia näitä eri vaihtoehtoja. Yrityksen kautta sijoittavan on kuitenkin hyvä ymmärtää, että osakeyhtiö on lähtökohtaisesti ikuinen ja sen voi lopettaa vain ja ainoastaan joko hakemalla yrityksen selvitystilan kautta konkurssiin tai myymällä sen karkeasti arvioituna. Osakeyhtiötä ei voi ilmoittaa lopetettavan, kuten esimerkiksi toiminimen kohdalla on mahdollista jättää toiminnan lopettamisilmoitus¹⁰⁵.

Henkilöverotuksen osalta suurin hyöty pidemmän aikavälin sijoittamisen osalta on pitkälti hankintameno-olettaman käyttö. Hankintamenona saa käyttää 20 % tai 40 %, joista suurempi tulee sovellettavan siinä tapauksessa, kun verovelvollisen on mahdollista

---

¹⁰⁵ <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/lopettaminen.html>

osoittaa omistaneensa kyseisen omaisuuserän yli 10 vuoden ajan¹⁰⁶. Virtuaalivaluuttojen osalta toteen näyttäminen kiteytyy hyvin usein fifo-ketjujen tarkoituksenmukaiseen avaamiseen ja lähestulkoon kaikissa tapauksissa eräkohtaisen tulkinnan käyttämiseen luovutusvoittelaskelmissa, joiden avulla on mahdollista näyttää toteen myydyin omaisuuserän tarkka hankintapäivämäärä ja -arvo. Pienempi, 20 % hankintameno-olettama, tulee hyödylliseksi siinä tilanteessa, jossa ostohinta luovutushintaan nähden on yli 5-kertainen mahdolliset kulut huomioon ottaen. Vastaavaa hyötyä ei lähtökohtaisesti ole sijoitettaessa yrityksen kautta, vaan yrityksen kautta sijoitettaessa on aina käytettävä todellisia hankintahintoja.

Toisaalta sijoitettaessa yksityishenkilönä ei ole lainkaan käytettävissä epäkuranttiusvähennystä¹⁰⁷, joka voi tulla varsin usein sovellettavissa virtuaalivaluuttojen osalta erilaisten projektien osoittautuessa rug pulleiksi¹⁰⁸ tai muuten sellaisiksi, joiden arvo on mennyt nolnaan. Epäkuranttiusvähennyksen avulla varat on mahdollista arvostaa nollaksi ja kirjata tappio. Eli, mikäli varoja on sijoitettu virtuaalivaluuttojen sisällä vielä erityisen riskisiin projekteihin, on tämä etu yrityksen kautta sijoittavalle. Toisaalta näissä projekteissa on useimmiten myös erityisen suuri arvonnousupotentiaali ja yritys ei voi käyttää hankintameno-olettamaa, mikä taas on mahdollista henkilöverotuksen puolella, kuten yllä mainittu.

Vuotuinen verokuorma on hyvä ottaa tarkastelun kohteeksi. Henkilöverotuksen puolella pääomatuloista maksettavan veron määrä on 30 % ensimmäisen 30 000 euron osalta verovuositain ja sitä ylittävältä osalta 34 % verovuositain. Yhteisöveroprosentti sen sijaan on 20 %, joka on huomattavan paljon henkilöverotuksen veroprosenttia matalampi. Pääomien kasvun osalta pienempi veroprosentti auttaa siis kasvattamaan pääomia nopeammin.

---

¹⁰⁶<https://www.veronmaksajat.fi/neuvot/henkiloverotus/sijoittaminen/myyntivoitot-ja-tappiot/2023/myyntivoitto-/#30ac4d5f>

¹⁰⁷ VH/242/00.01.00/2022, kohta 4

¹⁰⁸ <https://cointelegraph.com/explained/crypto-rug-pulls-what-is-a-rug-pull-in-crypto-and-6-ways-to-spot-it>. Rug pullilla tarkoitetaan virtuaalivaluuttojen osalta sellaista tilannetta, jossa projektin tiimi katoaa varojen kanssa ja jättää sijoittajat ”tyhjän päälle” arvottomien tokenien kanssa. Tyypillisimmin rug pulleja esiintyy erilaisten huijausprojektien yhteydessä, jossa projektin tiimi ”exitoi” ja katoaa projektiin sijoitettujen varojen kanssa. Näissä tilanteissa projektin tokenin arvo, menee nolnaan, ja niitä ei ole käytännössä katsoen mahdollista myydä. Henkilöverotuksen puolella tässä tilanteessa ei ole mahdollista saada kirjattua luovutustappiota, koska luovutusta ei ole tosiasiallisesti syntynyt.

Henkilöverotuksessa luovutustappioiden osalta vähennyskelpoisuus on 5 vuotta luovutusvoitoista tai muista pääomatuloista (vuodesta 2016 alkaen)¹⁰⁹. Mikäli yritys tekee tappiota ja VH vahvistaa tappion, saa sen vähentää verotuksessa seuraavina vuosina. Vahvistetun tappion saa vähentää voitollisesta tuloksesta 10 seuraavan vuoden aikana sitä mukaa kun tuloa syntyy.¹¹⁰ Tappioiden on siis todennäköisempää vanhentua henkilöverotuksen puolella johtuen lyhyemmästä aikaikkunasta. Myös suoraan laskennallinen verotuksellinen hyöty (30/34 % vs 20 %) on suurempi henkilöverotuksen puolella, mikä tekee tappioiden lyhyemmästä vähentämisaikasta selkeän miinuksen sijoitettaessa yksityishenkilönä verrattuna sijoittamiseen yrityksen kautta.

On kuitenkin huomattava, että lukuarvot eivät ole kuitenkaan täysin vertailukelpoisia keskenään, sillä jotta ne olisivat suoraan vertailukelpoisia keskenään, tulisi summat olla nettomääräisiä, eli huomioida varojen nostaminen ulos yhtiöstä yksityishenkilölle. Aivan näin suora asioiden vertaaminen ei ole siis perusteltua täysin ja se antaa vain osin suuntaa asiaa arvioitaessa. Mikäli haluttaisiin vertailla lukuja paremmin nettomääräisinä, on otettava huomioon suomalaisten listaamattomien osakeyhtiöiden varojenjakosäännökset.

Kokonaisuutta tarkastellessa tulee huomioida myös erilaisten toimintaan liittyvien kustannuksien vähennyskelpoisuudet ja kustannuksien määrä. Osakeyhtiön operatiiviseen toimintaan liittyvät vuotuiset kustannukset kirjanpidon ja veroilmoituksen, sekä muiden kustannusten osalta on otettava huomioon. Vastaavia kustannuksia ei ole olemassa henkilöverotuksen puolella. Jotta tämän tutkielman lopputulos olisi laajemmin käyttökelpoinen, niin oletetaan, että kirjanpito ja siihen rinnastettavat toiminnot ostetaan, eikä tehdä esimerkiksi itse. Kirjanpidon ja siihen liittyvien kustannuksien määrä pienehkölle sijoitusyhtiölle on empiirisiin havaintoihin perustuen tuhannesta eurosta ylöspäin vuosittain ilman arvonnisäveroa.

Yrittäjän eläkevakuutusmaksu on myös asia, joka on hyvä osata ottaa huomioon. Yrittäjän eläkelakiin tuli muutoksia erityisesti yrittäjän eläkevakuutusmaksun määrittämisen osalta¹¹¹. Aiemmin on ollut varsin yleistä, että yrittäjät ovat maksaneet

---

¹⁰⁹ VH/330/00.01.00/2019, kohta 2.6

¹¹⁰<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/vahvistettujen-tappioiden-vahentaminen/>

¹¹¹<https://www.varma.fi/ajankohtaista/uutiset-ja-artikkelit/uutiset/2022-q4/yrittajan-elakelain-yel-lakimuutos-hyvaksyttiin-eduskunnassa--muutos-selkeyttaa-tyotulon-maarittamista/>

niin sanottua minimimaksua yrittäjän eläkevakuutusmaksun osalta. Arvioitaessa tarvetta yrittäjän eläkevakuutuksen ottamiselle yrityksen kautta sijoitettaessa on aina arvioitava tapauskohtaisesti. Tämän tutkielman kirjoitushetkellä yrittäjän eläkevakuutusmaksu on minimissään aloittavan yrittäjän alennuksen kanssa 1612,01 euroa vuodessa ja ilman alennusta 2066,68 euroa vuodessa. Vakuutetun ollessa 53–62-vuotias ovat summat vastaavasti 1712,35 euroa vuodessa ja ilman alennusta 2195,32 euroa vuodessa. Tämä muodostaa siis suuremman tai vastaavan suuruisen kustannuksen esimerkiksi kirjanpito-kustannusten kanssa. Toisaalta yrittäjän eläkelain muutoksenkin jälkeen itse työtulon määritelmä pysyi samana. On huomattava, että esimerkiksi opiskelijan voi olla kannattavaa harjoittaa sijoitustoimintaa yrityksen kautta, sillä YEL-työtulo toimii yleisen asumistuen perusteena. Tämä voi olla erityisen edullista, mikäli opiskelijalla ei ole muita ansiotuloja tai niitä on vähän. Ei ole merkitystä, kuinka paljon ansiotuloja tai osinkotuloja nostetaan yrityksestä, koska yleinen asumistuki määräytyy YEL-työtulon mukaisesti¹¹². Vastaavasti sijoitustoiminnan harjoittaminen luonnollisena henkilönä ja opiskelijana etenkin virtuaalivaluuttojen osalta johtaa helposti siihen, että asumistuki menetetään osin tai kokonaan ja tämä osaltaan toimii kannustimena sijoittaa yrityksen kautta. Asumistuki on verovapaa tulonsiirto.

Kun otetaan huomioon virtuaalivaluuttojen verotuksen haasteellisuus, on usein, etenkin suuremmilla pääomilla ja vaikeaselkoisissa tapauksissa, syytä käyttää asiantuntijaa apuna. Asiantuntijan palkkiot ovat henkilöverotuksessa vähennyskelpottomia elantomenoja¹¹³. Sen sijaan yrityksen menoiksi voidaan varovaisuuden periaatetta noudattaen lukea lähtökohtaisesti kaikki yritystoimintaan liittyvät kustannukset laajalti¹¹⁴. Myös tämä on selkeä etu sijoitettaessa yrityksen kautta.

Sijoitustoimintaa harjoittavan muilla tuloilla on myös merkitystä, joista merkityksellisiä ovat erityisesti ansiotulot. Ansiotulojen verotus on Suomessa progressiivista ja arvioitaessa verotuksellisesti optimaalista ansiotulon määrää, päädytään useimmiten noin 40 000–45 000 euron suuruiseen vuotuisen ansiotulon määrään¹¹⁵. Lähde ottaa huomioon veroprosenttien mukana työntekijän osuuden eläkevakuutusmaksuista ja

---

¹¹² <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yrittajan-arki-ja-toimeentulo/opas/yrittajan-toimeentulon-turvaaminen/yrittajan-asumis-ja-toimeentulotuki>

¹¹³ <https://www.elmox.fi/tietoa/ukk/>, tarkemmin KHO 20.4.2016 taltio 1508.

¹¹⁴ <https://netvisor.fi/blog/verovahennykset-yritysverotuksessa/>

¹¹⁵ <https://www.veronmaksajat.fi/tutkimus-ja-tilastot/tuloverot/palkansaajan-veroprosentit/#30ac4d5f>

sairasvakuutuksen päivärahamaksuista. Tämän vuoksi taulukossa esitetyistä luvuista tulee vähentää 8,65 prosenttiyksikköä. Käytännössä katsoen tämä tarkoittaa sitä, että halutessa optimoida verotusta, ei ansiotuloja olisi kannattavaa nostaa aiemmin mainittua määrää enempää verovuoden aikana huomioiden mahdolliset muut jo olemassa olevat ansiotulot. Verotuksen kokonaisuuteen ansiotulojen osalta vaikuttavat useat erilaiset tekijät, kuten asuinpaikkakunta, kirkkoon kuuluminen ja maksettava ansiotulon määrä (progressiivinen verotus). Mikäli ansiotuloja on tätä vähemmän, mahdollistaa palkanmaksu yrityksestä yhden keinon verosuunnitteluun.

Listamattoman suomalaisen osakeyhtiön omistajan näkökulmasta osakeyhtiöstä varojen jakamisessa on karkeasti arvioituna seuraavia vaihtoehtoja:

- 1) Palkka
- 2) Osingot
- 3) Pääomanpalautus

Jaettaessa varoja ulos osakeyhtiöstä suosituin varojenjaon muoto on osingonmaksu. Listamattomien suomalaisten osakeyhtiöiden väliset osingot ovat verovapaita EVL 6 § nojalla. Maksettaessa osinkoa henkilöomistajalle, menee nostettavan osingon verotus seuraavasti TVL 33 b § mukaan:

- 1) 75 % verovapaata tuloa, 25 % veronalaista pääomatuloa, kun maksettava osingon määrä on kahdeksan prosenttia osakkeen matemaattisesta arvosta. Arvostaminen tehdään ”Laki varojen arvostamisesta” mukaisesti. Näin on 150 000 euroon asti verovuotta ja osakasta kohden.
- 2) 150 000 euron ylittävältä osin 85 % pääomatuloa, 15 % verovapaata tuloa, kunhan jaettavan osingon määrä on maksimissaan kahdeksan prosenttia matemaattisesta arvosta.
- 3) Kahden aiemmin mainitun ylittävältä osin 75 % on ansiotuloa ja 25 % verovapaata tuloa.

Matemaattisen arvon määrittämisestä:

Tuloverolain 33 b §:ssä tarkoitetun kotimaisen yhtiön osakkeen verovuoden matemaattinen arvo lasketaan verovuotta edeltävän vuoden yhtiön tilinpäätöksen mukaisen tarkistetun nettovarallisuuden perusteella. Yhtiön nettovarallisuus saadaan vähentämällä yhtiön varoista yhtiön velat.¹¹⁶ Sijoittajan näkökulmasta tämä 150 000 euron maksimimäärä kevyesti verotettavia osinkotuloja tulee ”täyteen”, kun yrityksellä on tasetta 1 875 000 euroa. Monelle sijoittajalle tämä tarkoittaa pidemmän aikavälin sijoitustoiminnan harjoittamista.

Pääomanpalautus tarjoaa sijoittajalle hyvän mahdollisuuden palauttaa omaan henkilökohtaiseen talouteensa yritykseen sijoitettuja varoja. Lähtökohtaisesti SVOP-rahastoon tehdyt sijoitukset ovat mahdollista palauttaa siten, että niitä pidetään veronalaisena luovutuksena siltä osin kuin verovelvolliselle palautetaan tämän yhtiöön tekemä pääomansijoitus, mikäli pääomasijoituksen tekemisestä on kulunut enintään kymmenen vuotta EVL 6 c §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sijoitetut rahavarat on mahdollista saada ”verovapaasti” takaisin itselleen. Käytännössä hieman karrikoiden tämä mahdollistaa sen, että yrityksen SVOP-rahastoon voi sijoittaa 1 875 000 euroa ja tehdä sille tuottoa vuosittain ja nostaa maksimimäärän kevyesti verotettavia osinkoja vuosittain. Esimerkiksi pääoman tuplaantuessa kymmenen vuoden aikana on tämä alkuperäinen sijoitus mahdollista nostaa takaisin ja jatkaa jäljelle jäävällä pääomalla jälleen maksimimäärän verran kevyesti verotettavien osinkotulojen nostamista. Henkilöverotuksen puolella luonnollisestikaan tätä mahdollisuutta ei ole olemassa. Kuitenkin edelleenkin on hyvä huomata, että esimerkiksi virtuaalivaluuttasijoituksen arvon 20-kertaistuessa henkilöverotuksen puolella veron määrä on huomattavan paljon pienempi verrattuna siihen, että vastaava tapahtuisi yrityksen puolella ja voitto nostettaisiin kevyesti verotettavina osinkotuloina. Hankintameno-olettama pienentää tosiallista luovutusvoiton määrää sen verran merkittävästi suurien arvonnousujen yhteydessä.

---

¹¹⁶ Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 22.12.2005/1142

7 LOPUKSI

Tässä tutkielmassa on käsitelty käytännönläheisesti erilaisia virtuaalivaluuttojen verotukseen liittyviä kysymyksiä. Tutkielmassa on käyty läpi virtuaalivaluuttojen verotukseen liittyvien ilmiöiden mahdollisia verokohteluita, sekä esitetään näihin liittyen mahdollisia ratkaisuja. Tutkielmassa on myös nostettu esille ratkaisemattomia tai kokonaan avoinna olevia tulkinnanvaraisia verotuksellisia kysymyksiä ja pyritty tarjoamaan näihin ratkaisuja.

Tutkielmassa on käyty läpi eroja luonnollisen henkilön ja yrityksen verotuksessa virtuaalivaluuttojen osalta ja pyritty vastaamaan kysymykseen, kuinka sijoitustoiminta olisi verotuksen näkökulmasta kannattavinta järjestää. Tutkielmassa on todettu, että valinta sijoitustoiminnan harjoittamiseen yrityksen kautta ja luonnollisena henkilönä on mielellään arvioitava tapauskohtaisesti lukuisia eri seikkoja punniten. Esimerkkinä mainittakoon se, ettei hankintameno-olettaman käyttö ole mahdollista yrityksen kautta sijoitettaessa. Toisaalta taas yrityksen kautta sijoitettaessa on laajempi mahdollisuus erilaisiin verosuunnittelukeinoihin ja toisaalta sijoitustoimintaan liittyvien kustannusten laajempi vähentäminen verrattuna sijoitustoiminnan harjoittamiseen luonnollisena henkilönä.

Yksi kohtuullisen suuri vaikuttava tekijä sijoitustoiminnan harjoittamisen osalta joko luonnollisena henkilönä tai yrityksen kautta liittyy myös mahdollisiin sijoittautumismuutoksiin. Mikäli sijoitustoimintaa harjoitetaan yrityksen kautta, jää vaihtoehtoiksi jättää sijoitustoimintaa harjoittava yritys Suomeen ja maksaa verot Suomeen¹¹⁷ tai altistaa yrityksen sijoitustoiminnan siirto maastapoistumisverolle EVL 51 e § 1 kohdan mukaisesti. Luonnollisille henkilöille kaavailtiin niin sanottua exit-veroa hallituksen esityksen mukaisesti, mutta se peruttiin¹¹⁸.

---

¹¹⁷ KHO 2021:174. Ratkaisussa otettiin muun muassa kantaa olennaisiin siteisiin Suomeen. Taloudellisilla siteillä ei ollut kokonaisarviointin kanssa merkitystä, koska niiden ei katsottu edellyttävän säännöllisiä käyntejä ja aktiivista toimintaa Suomessa. Nämä siteet eivät riittäneet muodostamaan tuloverolain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuja olennaisia siteitä Suomeen.

¹¹⁸<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM188:00/2021>. Luonnollisia henkilöitä koskevan arvonnousuveron hallituksen esitys peruttiin 17.11.2022.

Tämän tutkielman kannalta merkityksellisimmät oikeudelliset ongelmat liittyvät verotuksen realisoitumiseen liittyviin kysymyksiin. Nämä liittyvät usein uusiin tuoterakenteisiin, epäselviin tai olemattomiin sijoitustuotteiden käyttöehtoihin tai virtuaalivaluutan muuntumistilanteisiin erilaisten mekanismien kautta.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO 2019:42 myötä virtuaalivaluuttojen verotukseen sai alkaa soveltamaan luovutusvoittoverotuksen säännöksiä. Ratkaisussa myös otettiin kantaa virtuaalivaluutan oikeudelliseen muotoon. Ennen kyseistä ratkaisua virtuaalivaluutan luovutuksesta syntyntä tappiota ei saanut vähentää lainkaan, mikä aiheutti suuria ongelmia sijoittajien keskuudessa.

Euroopan Unionin MiCA-asetus on saanut lopullisen hyväksynnän neuvostolta 16.5.2023. MiCA-asetuksen ehdotuksella pyritään edistämään virtuaalivaluuttalainsäädännön yhdenmukaistamista kaikissa Euroopan Unionin 27 jäsenvaltiossa. Yhtenä osana MiCA-asetusta on kaikkien virtuaalivaluuttatransaktioiden tunnistaminen.¹¹⁹ Tällä pyritään osaltaan estämään harmaata taloutta ja veronkiertoa. Nähtäväksi kuitenkin jää tuleeko MiCA-asetus sovellettavaksi jo 2024 alusta, vai venyykö sen jalkauttaminen. Verotuksen läpinäkyvyyteen virtuaalivaluuttavarojen osalta on tullut myös päivityksiä DAC 8 myötä. Käytännön tasolla tämä tarkoittaa sitä, että palveluntarjoajien on pystyttävä raportoimaan sen EU:n asiakkaiden suorittamat liiketoimet, eli virtuaalivaluuttakaupat palveluntarjoajan alustalla. Tämän on tarkoitus helpottaa viranomaisten tiedonsaantia ja auttaa veroviranomaisia seuramaan virtuaalivaluutoilla käytävää kauppaa ja saatuja tuottoja, mikä vähentää veropetosten ja veronkierron riskiä.¹²⁰

Nähtäväksi jää, syntyykö erikseen virtuaalivaluuttoja koskevaa joko kansallista lainsäädäntöä tai vastaavasti tuleeko Euroopan Unionista esimerkiksi virtuaalivaluuttoja koskeva direktiivi. On mahdollista, että virtuaalivaluuttamarkkinan koko ja merkitys vielä tämän tutkielman kirjoitushetkellä on sen verran pienimerkityksellinen, ettei esimerkiksi virtuaalivaluuttoja koskevaan lainsäädäntöön ole tarvetta. Koko

---

¹¹⁹<https://cryptorank.io/news/feed/ba771-european-union-passes-law-requiring-identification-for-all-crypto-transactions>

¹²⁰ [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2023\)739310](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2023)739310)

virtuaalivaluuttamarkkinan¹²¹ koko verrattuna esimerkiksi Applen osakekantaan¹²² on alle 40 %:ia.

Virtuaalivaluuttojen verotus on käynyt Suomessa läpi viimeisen reilun viiden (5) vuoden aikana useita erilaisia muutoksia niin verotuskäytännön, kuin määritelmien osalta. Virtuaalivaluuttojen arvostustasojen suurehkot muutokset, sekä syklisyys, sekä uudet ilmiöt ovat omiaan vaikuttamaan siihen, miten kyseisen omaisuuslajin, osalta verotuskäytännöt tulevat tulevaisuudessa muotoutumaan. On tavanomaista, että verotuskäytäntö muotoutuu omaisuuslajin kehityksen mukana sitä mukaa, kuin virtuaalivaluuttojen arvo kehittyy ja syntyy verotuksen näkökulmasta tilanteita, joissa niin verotuskäytännöllä, kuin määritelmillä on verotuksen kannalta oleellisesti merkitystä. Uskon, että seuraavat kymmenen (10) vuotta tulevat määrittelemään suuresti virtuaalivaluuttojen verotuksen kehityssuuntia, niin kansallisen lainsäädännön, kuin ylikansallisen lainsäädännön osalta. Näen itse henkilökohtaisesti hyvin mahdollisena erityisesti virtuaalivaluuttoja koskevan lainsäädännön tulevan osaksi tulovero- kuin elinkeinoverolakia, sekä otettavan kantaa kirjanpitolausannon¹²³ ohjeistuksen lisäksi virtuaalivaluuttojen käsittelyyn kirjanpidossa, ottaen huomioon virtuaalivaluutan erityispiireen.

---

¹²¹ <https://coinmarketcap.com/>

¹²² <https://www.google.com/finance/quote/AAPL:NASDAQ?sa=X&ved=2ahUKEwik2NzXrvj-AhWImIsKHY3LCtYQ3ecFegQIIhAh>

¹²³ <https://kirjanpitolausunta.fi/-/digitaalisen-vertaisvaluutan-kasittelysta-kirjanpidos-1>